

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2022

31 Ocak - 06 Şubat Günleri

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
31 OCAK – 06 ŞUBAT 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
CHP'DEN 10 MADDELİK ENFLASYONU DÜŞÜRME REÇETESİ	4
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	5
KAMU MALİYESİNDE KEYFİLİK	11
TÜRKİYE BİR GIDA KRİZİNE DOĞRU İLERLİYOR!	13
TARIMDA VERİLER TEHLİKE ÇANLARININ ÇALDIĞINI GÖSTERİYOR!	14
'NAS' DEĞİL 'PAS' DEDİLER!	14
TÜRKİYE'NİN SOSYAL GÜVENLİK KARNESİ ÇOK ZAYIF	15
2021'DE EN AZ 2 BİN 170 İŞÇİ İŞ CİNAYETLERİNDE HAYATINI KAYBETTİ	17
İŞTEN ÇIKARTIMLAR VE ASGARİ ÜCRETİN ALTINDA ÜCRET PAZARLIĞI BAŞLADI	22
KREDİLER TOPLAMI İLK KEZ 1 TRİLYONU AŞTI	23
KRİZİN ETKİLERİ AYLARCA SÜRECEK	24
DOĞALGAZ ARZ GÜVENLİĞİNDE KRİZ	25
AKP İKTİDARI KRİZE KEŞİNTİLERLE ÇÖZÜM BULDU	26
BOTAŞ'IN DOĞAL GAZ KISITLAMASI SANAYİYE, İHRACATA AĞIR HASAR VERECEK	26
DOĞALGAZ ARZ KRİZİ ELEKTRİK FİYATLARINDA ARTIŞA NEDEN OLDU	27
İKTİDAR KRİZİN GERÇEK NEDENİ OLAN DEPOLARIN BOŞ OLDUĞU BİLGİSİNİ GİZLİYOR...	28
AK PARTİ İKTİDARIN ENERJİDE ARZ GÜVENLİĞİ KRİZİNE KARŞI NE HAZIRLIĞI NE DE ÇÖZÜMÜ VAR...	29
BİLE BİLE LADES	30
'ÜCRETSİZ OLACAK' DİYE AÇILAN GÖCEK TÜNELİ'NDEN GEÇİŞ ÜCRETİNE ZAM YAPILDI	31
KAR YAĞIŞI DEĞİL KAR HIRSI ÖLDÜRÜYOR	32
YOLLAR ÇÖKÜYOR, HESAP VEREN YOK	32
E-5'E GİDEN 61 MİLYON TL KARA SAPLANDI	33
MİLYARLIK HAVALİMANININ ÇÖKÜŞÜ ÇOK KOLAY OLDU	33
TRİLYONLUK YOLLARDA TOPYEKÛN YAYA KALDIK	35
BİR ÇALIŞANA SEKİZ YÖNETİCİ; YILLIK ZARAR 1.3 MİLYON!	37
BİRİNCİ OLAN ADAY YERİNE BÖLÜM BAŞKANININ AKRABASINI ATADILAR	37
HALKA DEĞİL KENDİ TANITIMINA, İŞ DEĞİL REKLAMA...	37
ŞİMDİ UZAYLILAR DÜŞÜNSÜN!	38
ÇEVİK KUVVETE DE AOÇ'DEN ARAZİ	38
ÇED, SERMAYE İÇİN SADECE PROSEDÜR	39
HASTANELER DOLUYOR, SAĞLIKÇILAR TÜKENİYOR	40
BU PARAYLA 153 HASTANE YAPILIRDI	41
OTİZMLİ ÇOCUKLAR EĞİTİMDEN UZAK	41
EĞİTİMDE HEDEFLER HAYAL OLARAK KALDI	42
YATILI OKUL SAYISI 10 YILDA ERİDİ	43
36 GAZETECİYE 80 YIL HAPİS CEZASI	44
YOLSUZLUK ALGI ENDEKSİ AÇIKLANDI; TÜRKİYE SON 10 YILIN DİBİNDE	46
KUTUPLAŞMADAN MEDET UMMAK!	47
DİPLOMASİ YOKSUNU DIŞ POLİTİKADA SAVRULAN VE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!	47
GIDADA KIŞ BOYU ÖTV VE KDV'Yİ SIFIRLAYIN	51

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

31 OCAK – 06 ŞUBAT 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*31 Ocak 1990 yılında Atatürkçü Düşünce Derneği ve Türk Hukuk Kurumu Başkanı **Muammer Aksoy**, 73 yaşında Ankara'da evinin önünde kurşunlanarak öldürüldü.

***1 Şubat 1979** - Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni **Abdi İpekçi**, suikast sonucu öldürüldü. 25 Haziran'da yakalanan saldırgan Mehmet Ali Ağca, 1980'de ölüm cezasına çarptırıldı. Mehmet Ali Ağca son olarak milli bir kahraman edası ile konvoylar eşliğinde hapishaneden çıktı.

***1 Şubat 1997** - Susurluk kazasıyla ortaya çıkan karanlık ilişkileri protesto etmek ve "temiz toplum, temiz siyaset" özlemini duyurmak amacıyla, "**Sürekli Aydınlık için 1 Dakika Karanlık**" eylemi başlatıldı.

***2 Şubat Dünya Sulak Alanlar Günü**

***2 Şubat 2022 Çarşamba mübarek üç Ayların başlangıcı**

***3 Şubat 2022 Perşembe Regaip Kandili**

***4 Şubat Dünya Kanseri Günü** Kanseri ne yazık ki son dönemlerde yaşanan ölümler arasında en çok rastlanılan hastalıkların başında gelmekte. Sağlıklı beslenmenin kaybedilmesi, stres yoğunluklu yaşam, gıda sektöründeki

sağlık dışı uygulamalar, kentleşme ve gelişen teknolojiye bağlantılı oluşan yaşam pratikleri neticesinde hastalığın görünürlüğü inanılmaz bir hızla artmıştır.

*5 Şubat 1993'de ANAP İstanbul milletvekili **Adnan Kahveci**, eşi ve kızı, Bolu-Gerede yakınlarında geçirdikleri trafik kazasında öldüler; Kahveci'nin oğlu, kazadan yaralı kurtuldu.

CHP'DEN 10 MADDELIK ENFLASYONU DÜŞÜRME REÇETESİ

Enflasyonu düşürmek için vakit kaybetmeden uygulanması gereken CHP'nin 10 maddelik reçetesi

- 1- Merkez Bankası'nın başına liyakatli bir ismi atanmalı. Banka siyasetin müdahalesinden kurtarılmalı.**
- 2- Ekonomide "kral değil, kural" olmalı, Stratejik Planlama Teşkilatı hızla kurulmalı, verilerin saydamlığı ve doğruluğu sağlanmalı.**
- 3- Kamu Özel İşbirliği Projelerinde dövizle belirlenen tarifeler ve gelir garantileri, ivedilikle Türk Lirası'na çevrilmeli. Gerekirse hukuk çerçevesinde, söz konusu projelerin işletme hakları kamuya devredilmeli. Dövizle borçlanmaya son verilmeli, mevduatlara kur garantisi kaldırılmalı.**
- 4- Kamu bankalarının kaynaklarının yandaşlara ve rant projelerine aktarılmasına derhal son verilmeli. Ziraat Bankası çiftçiye, Halk Bankası da esnafa avantajlı kredi sağlamalı.**
- 5- Dünya standartlarında bir Kamu İhale Yasası çıkarılmalı. Hükümetin, ekonominin günlük işleyişine müdahale etmeyeceğinin güvencesi verilmeli.**
- 6- Bütçe disiplini sağlayan mali çapalar yeniden güçlendirilmeli. TBMM'de Kesin Hesap Komisyonu kurulmalı, Sayıştay denetimi uluslararası standartlara ve kaliteye çıkarılmalı.**
- 7- Yüksek teknoloji içeren, Yeşil Mutabakata uyumu, dijital dönüşümü kolaylaştıracak, doğrudan sermaye yatırımlarına öncelik verilmeli.**
- 8- Bütçede yaratılan imkânlar dar gelirli ve dezavantajlı kesimlerin derhal rahatlatılmasında kullanılmalı. Aile Destekleri Sigortası hayata geçirilmeli.**
- 9- Gıdada arz güvenliğini sağlayacak, planlama ve çiftçiye destek tedbirleri alınmalı. Sağlık ve ilaç konusunda yeni kapasiteler inşa edilmeli. Sağlık çalışanlarının yurt dışına gitmesine yol açan ücret adaletsizliği, çalışma ve güvenlik şartları hızla iyileştirilmeli. Enerji arz güvenliği, temiz ve ucuz enerjiye erişim sağlanmalı. İthal enerjide tedarikçi çeşitlendirilmesine, yerli ve yenilenebilir enerjiye öncelik verilmeli.**
- 10- Adımların en önemlisi olarak, hukukun üstünlüğünü, iyi yönetim ve yargı bağımsızlığını sağlayacak "Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme Geçiş Programı" açıklanmalı ve uygulamaya konmalı.**

10 Maddelik Yapılacaklar Listesi

Ekonomide güveni sağlayacak, riskleri ve enflasyonu düşürecek, kapsamlı, güçlü çapalara sahip bir strateji eşliğinde, enflasyon rahatlıkla kontrol altına alınır. Kalıcı büyüme ve yaygın refah artışı sağlanır.

Bunun için yapılması gereken ilk iş, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın başına, liyakatli bir ismi atamaktır. Bankanın Para Politikası Kurulunu, siyasetin müdahalesinden kurtarmaktır. Bankanın yasasındaki araç bağımsızlığını teminat altına almaktır. Enflasyon hedefini Hükümet, Banka'yla beraber belirlemelidir. Sonrasında ise Banka, elindeki araçları serbestçe kullanmalıdır.

İkinci adım; ekonomide "kral değil, kural" olmalıdır. Stratejik Planlama Teşkilatı hızla kurulmalıdır. Bu teşkilat ekonomi yönetiminde; verilerin saydamlığını ve doğruluğunu sağlamalıdır. Devlette kamu kuruluşları arasındaki koordinasyon açığını kapatmalıdır. Kararların hedeflerle tutarlılığını sağlamada, hükümete yardımcı olmalıdır. Bu Teşkilat tüm kurumlarla yakından çalışmalıdır.

Üçüncü adım; Kamu Özel İşbirliği Projelerinin bugün bütçe üzerindeki giderek ağırlaşan yükünü hafifletmek olmalıdır. Dövizle belirlenen tarifeler ve gelir garantileri, ivedilikle Türk Lirası'na çevrilmelidir. Gerekirse de hukuk çerçevesinde, söz konusu projelerin işletme hakları kamuya devredilmelidir. Yurt içinden dövizle veya dövizle endeksli borçlanma uygulanmasına, enflasyona endeksli borçlanmalara son verilmelidir. Banka mevduatlarına verilen kur garantisi hemen kaldırılmalıdır.

Dördüncü adım; kamu bankalarının kime kredi vereceğine hükümet müdahale etmemelidir. Kamu bankalarının kaynaklarının, bir avuç yandaşın beton ve rant projelerine, yandaş medyanın kara deliklerine aktarılmasına, derhal son verilmelidir. Bu bankaların ticari banka prensipleriyle çalışması sağlanmalıdır. Bunun istisnası; Ziraat

Bankası'nın çiftçiye, Halk Bankası'nın da esnafa avantajlı kredi sağlayabilmesidir. Bu kredilerin bankalara yükü de önceden belirlenerek, ilgili yılın bütçesine mutlaka konmalıdır.

Beşinci adım; dünya standartlarında bir Kamu İhale Yasası çıkarmak olmalıdır. Bu suretle, millettten toplanan vergiler başta olmak üzere, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması sağlanmalıdır. Hükümetin, ekonominin günlük işleyişine müdahale etmeyeceğinin güvencesi verilmelidir. Yetimin kör kuruşunun üstüne titrenmelidir.

Altıncı adım; bütçe disiplini sağlayan mali çapaların yeniden güçlendirilmesi, gerekirse yeni mali çapalarla desteklenmesidir. Böylece borcun sürdürülebilirliği üzerindeki kuşku, ortadan kaldırılmalıdır. Bu çerçevede, bütçenin TBMM tarafından etkin bir biçimde denetlenebilmesi için Kesin Hesap Komisyonu kurulmalıdır. Aynı bir Kesin Hesap Komisyonu. Yine Sayıştay denetimi, uluslararası kabul görmüş standartlara ve kaliteye çıkarılmalıdır.

Yedinci adım; ekonomide sağlanacak güven iklimiyle, yabancı tasarruflar tabi ki ülkemize akmaya başlayacaktır. Burada da, yüksek teknoloji içeren, Yeşil Mutabakata uyumu, dijital dönüşümü kolaylaştıracak, doğrudan sermaye yatırımlarına öncelik verilmelidir. Bu suretle üretim kapasitemiz genişlerken, rekabet gücümüz de tahkim edilecektir.

Sekizinci adım; bütçede yaratılan imkânların, son buhranda en fazla zarar gören, dar gelirli ve dezavantajlı kesimlerin derhal rahatlatılmasında kullanılmalıdır. Özellikle beslenme ve sağlıkta açıkların önlenerek, bir neslin yitirilmesi önlenmelidir. Aile Destekleri Sigortasıyla, toplumun tüm kırılgan kesimlerine devletin sahip çıkması sağlanmalıdır.

Dokuzuncu adım; tarıma özel önem verilmelidir. İklim değişikliği gerçeğini de dikkate alarak, gıdada arz güvenliğini temin edecek, ülkenin kendine yeterliliğini sağlayacak, planlama ve çiftçiye destek tedbirleri alınmalıdır. Sağlık ve ilaç konusunda yeni kapasiteler inşa edilmeli, kritik alanlarda kendimize yeterliliğimizi sağlayacak adımlar derhal atılmalıdır. Sağlık çalışanlarının yurt dışına kaçmasına yol açan ücret adaletsizliği, çalışma ve güvenlik şartları hızla iyileştirilmelidir. Enerji arz güvenliği, temiz ve ucuz enerjiye erişim sağlanmalıdır. Bu çerçevede ithal enerjide tedarikçi çeşitlendirilmesine, yerli ve yenilenebilir enerjiye öncelik verilmelidir.

Onuncu adım; ama belki de adımların en önemlisi; ülkemizde hukukun üstünlüğünü, iyi yönetim ve yargı bağımsızlığını sağlayacak, Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçiş programının açıklanması ve uygulamaya başlanmasıdır. Bu sadece, Türkiye'de can ve mal güvenliği konusunda rahatlama sağlamayacak, aynı zamanda Türkiye'nin dünya değerler ligi içindeki konumunu da, belirlemiş olacaktır.

Sürekli, Borçsuz, Devalüasyonsuz, Enflasyonsuz Büyüme

Bu çerçevede, kamu ve özel kesim arasındaki ilişkilerde, yeni bir kurumsal yapıya geçilmelidir. Ülkenin ve çağın ihtiyaçlarına uygun istişare, işbirliği, saydamlık, düzenleme ve denetlemeyi sağlayacak kurumsal yapı güçlendirilmelidir. Bunlar tabi ki ülkemizde yatırım iklimini hızla yeşertecektir. Türkiye, küresel arz zincirlerinde hak ettiği yeri mutlaka alacaktır. Ülkemizin, dünya üretiminden ve ticaretinden aldığı pay büyüyecektir. Artık büyümenin bedeli cari açık olmayacaktır. Sürekli, borçsuz, devalüasyonsuz, enflasyonsuz büyüme ortamına geçişin alt yapısı oluşturulacaktır.

Sandık Bir An Evvel Gelmelidir

Ülkemizin önünde çok ciddi fırsatlar vardır. Yeter ki akılla istişareyle iyi yönetilsin, ciddi bir yapısal dönüşümle ülkenin potansiyeli harekete geçirilebilsin. Orta teknoloji tuzağından da, orta gelir tuzağından da kurtuluruz. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerini yakalamada üst sıralara tırmanırız. Dünyanın 10 büyük ekonomisi arasına da rahat rahat gireriz. Biz ülkemizi, "3 Yeni K" ile düze çıkarmaya hazırız. Yeni Kurallar, Yeni Kurumlar ve elbette Yeni Kadrolar. Artık söz de, karar yetkisi de milletimize verilmelidir. Ülkede güveni sağlamak için, şuanda güvensizliğin faturasını azaltabilmek için sandık bir an evvel milletimizin önüne gelmelidir.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

-Uluslararası Yatırım Açığı 220,4 Milyar Dolara İndi

- Türkiye'nin uluslararası yatırım açığı, büyük ölçüde yabancıların Türkiye'deki varlıklarında yaşanan değer kaybının etkisiyle geçen yılın ilk 11 aylık döneminde 164 milyar dolar azalarak 220,4 milyar dolara geriledi. Bu azalışın 34,8 milyar dolarlık kısmı tek başına geçen yıl kasım ayında yaşandı.

- Geçen yıl Türkiye'nin döviz ve altın rezervi de dahil toplam dış varlıkları 51,8 milyar dolar artarak kasım ayı sonunda 307,4 milyar dolara yükselirken, dış yükümlülükleri ise 112,7 milyar dolar azalarak 527,8 milyar dolar oldu.
- Dış varlıklarda yaşanan artışın 32,3 milyar dolarlık kısmı rezerv varlıklarının swaplar, IMF'nin verdiği SDR ve döviz mevduatlarının zorunlu karşılıklarının yükseltilerek artırılmasından kaynaklandı.
- Türkiye'nin yurt dışındaki mevduatlarındaki 5,6 milyar dolarlık, yurt dışına açılan 7,5 milyar dolarlık ticari kredilerdeki 7,5 milyar dolarlık artış ve Türkiye'den yurt dışına yapılan doğrudan yatırımlardaki 5,3 milyar dolarlık artışlar da dış varlıkları artırdı.
- Türkiye'nin dış yükümlülüklerindeki 112,7 milyar dolarlık azalışın temelinde ise yabancıların Türkiye'de bulunan doğrudan yatırımlarının piyasa değerindeki 109 milyar dolarlık azalış belirleyici oldu.
- 2020 yılı sonunda 230 milyar dolar olan yabancıların Türkiye'deki doğrudan yatırımlarının piyasa değeri geçen yıl kasım ayında hem Türkiye'deki varlıkların değer kaybetmesi hem de dolar kurunun yüzde 80 civarında artması yüzünden 120 milyar dolara kadar düştü.
- Ayrıca yabancıların Borsa İstanbul'daki hisse senetleri hem net satışları hem de TL'nin değer kaybı yüzünden geçen yıl 10 milyar dolara yakın azalarak 26,2 milyardan 19,6 milyar dolara düştü. Yabancıların Hazine iç borçlanma kağıtları da hem net çıkışları hem de TL'nin değer kaybı yüzünden 2,6 milyar dolar azaldı.
- Türkiye, özellikle sermaye hareketleri konusunda giderek daha kapalı bir yapıya bürünüyor ve yabancı portföy yatırımcılarının ilgi göstermediği sermaye piyasalarında işlem hacimleri azalıyor. Son aylarda Borsa İstanbul'da sık sık yaşandığı gibi piyasalar manipülasyonlara açık hale geliyor. Hem Hazinesinin borçlanması daha pahalı hale geliyor hem de şirketlerin halka açılarak ya da borçlanma kağıdı çıkararak sermaye piyasalarından kaynak bulması zorlaşıyor.
- Diğer ülkelere göre daha düşük bir tasarruf eğilimi bulunan ancak daha yüksek oranda yatırım yapması gereken Türkiye'nin kalkınma ve büyümesinin finansmanını sadece kendi tasarruflarıyla sürdürmesinin kolay olmayacağı belirtiliyor.

-Kısa Vadeli Dış Borç 124,6 Milyar Dolar

- Uzun vadeli dış borçlanmada sorunlar yaşayan Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları geçen yılın ilk 11 aylık döneminde 10 milyar dolara yakın artarak 124,1 milyar dolara kadar yükseldi.
- Orijinal vadesi bir yıl ve daha kısa olan kısa vadeli dış borçların 23 milyar dolarlık kısmı kamu bankalarına, 26 milyar doları Merkez Bankasına, 75 milyar doları ise özel sektöre (özel bankalar ve reel sektör kuruluşlarına) ait bulunuyor.
- Geçen yılın ocak-kasım döneminde kamu bankalarının kısa vadeli dış borcu 1,9 milyar dolar azalırken, brüt döviz rezervini fazla göstermek için başka ülkelerin merkez bankalarıyla swap anlaşmaları yaparak borçlanan Merkez Bankasının borcu 4,7 milyar dolar ve özel sektörün borcu ise 7 milyar dolar arttı.

-Bir Yıl İçinde Ödenecek Borç 167,5 Milyar Dolar

- Orijinal vadesine bakılmaksızın, vadesine bir yıl ve daha az süre kalan dış borç ise 167,5 milyar dolar olarak hesaplandı.
- BU ödemenin 4,7 milyar dolarlık kısmını Hazine, 506 milyon dolarını yerel yönetimler, 27,9 milyar dolarını kamu bankaları, 253 milyon dolarını ise KİT'ler yapacak.
- Merkez Bankasının gelecek bir yılda ödemesi gereken dış borç 26 milyar dolar olarak hesaplanıyor. Bankanın bu swap anlaşmalarının süresini uzatarak çevirmesi bekleniyor.
- Özel sektörün ise 54 milyar dolarını bankalar ve bankacılık dışındaki finans kuruluşları, 54,1 milyar dolarını da reel sektörün yapması gereken 108,1 milyar dolarlık dış borç ödemesi bulunuyor.

-Merkez Bankasının Rezervi

- **Brüt Rezerv:** Merkez Bankasının, **brüt rezervi** (altın + döviz); 7 -14 Ocak 2022 tarihleri arasında sadece 105 milyon dolar artarak 109,5 milyar dolar oldu. **(Kur korumalı mevduatla döviz rezervi artırma politikası henüz bir işe yaramamış gözüküyor)**
- 7 -14 Ocak haftasında brüt **döviz rezervi** sadece 286 milyon dolar azalarak **70,7 milyar** dolara gerilerken, **altın varlıkları** 391 milyon dolar artarak **38,8 milyar** dolara yükseldi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- **Borçlar (Yükümlülük):** Merkez Bankasının günlük analitik bilançosundan hesaplanan bilanço içi döviz ve altın borçları geçen hafta 169 milyar dolar artarak 113,6 milyar dolara çıktı, bilançosunda gözükmeyen (bilanço dışı) **swap borçları** ise 644 milyon dolar azalarak 64,2 milyar dolara geriledi.
- Swap dâhil toplam **döviz ve altın borçları ise 475 milyar dolar** azalarak **177,8 milyar dolara** geriledi.
- **Net Rezerv:** Merkez Bankasının (*kamunun Merkez Bankasındaki mevduatı da borç kabul edildiğinde*) swap borçları dahil eksi konumdaki **net rezervi, 944 milyon dolar iyileşerek (eksi) -65,9 milyar dolardan -64,8 milyar dolara yükseldi.**
- IMF ile 2002 yılında imzalanan Stand-by anlaşması ile tanımlanan analitik bilançoya göre hesaplanan (kamunun döviz mevduatı Merkez Bankası borcu **sayılmadığında**) yine eksi durumdaki net rezervi ise 244 milyon dolar iyileşerek (eksi) **-56,9 milyar dolardan -56,96 milyar dolara yükseldi.** Bu tanıma göre net rezervde ise iki haftada 18,2 milyar dolarlık azalma oldu.

-Yabancı Yatırımcı Çıkışı Sürüyor

- Türkiye'deki ekonomi yönetimine güveni kalmayan yabancı yatırımcılar Türk lirası enstrümanlara yaptıkları yatırımları azaltmaya geçen hafta da devam etti.
- **Kur ve fiyat hareketlerinden arındırıldığında 2022 yılının ilk iki haftasında yabancı yatırımcılar net olarak 198 milyon dolarlık hisse senedi, 148 milyon dolarlık (net) devlet iç borçlanma kâğıdı sattılar.**
- **Yabancı bankalar Türkiye'deki bankalardan olan swap alacaklarını ise 1,7 milyar dolar azaltarak 1,8 milyar dolara indirdiler.**
- Yabancıların Türkiye'deki hisse senedi, iç borçlanma kâğıdı, banka mevduatı ve swaplardan oluşan **sıcak para stoku** 31 Aralık - 14 Ocak arasında, 738 milyon dolar azalarak **55,1 milyar dolara** geriledi.
- Yabancı yatırımcıların 14 Ocak itibarıyla Türkiye'deki portföylerinin 19,4 milyar dolarlık kısmı hisse senedi, 4,6 milyar dolarlık kısmı kamu ve özel sektör borçlanma kâğıdı ve repo, 28,4 milyar dolarlık kısmı döviz ve TL mevduatlarından 1,8 milyar doları da swap alacaklarından oluşuyor.

-Hazinenin Borçları 2 Trilyon 748 Milyara Çıktı

- Merkezi, yönetim bütçesinin 192 milyar lira açık verdiği 2021 yılında Merkezi yönetimin (Hazine) iç ve dış borçları ise bu tutarın dört katı, yani 934 milyar lira arttı.
- 2020 yılı sonunda 1 trilyon 813 milyar lira olan borç stoku yüzde 51,6 oranında artarak 2 trilyon 748 milyar liraya kadar çıktı.
- Stokta yaşanan artışın 260,8 milyar lirası iç borçlardan, 674 milyar lirası ise dış borçlardan kaynaklandı. İç borçlar, 1 trilyon 60 milyar liradan 1 trilyon 321 milyar liraya, dış borçlar ise 752,5 milyar liradan, 1 trilyon 426 milyar liraya kadar yükseldi.
- Hazinenin dış borçları dolar cinsinden ise 7,5 milyar dolar artarak 109,7 milyar dolara yükseldi.
- **Kur Farkından Gelen Borç:** Borç stokunun 1 trilyon 814 milyar liralık kısmını (yüzde 66) döviz cinsinden alınmış dış ve iç borçlar meydana getiriyor. Dış borçların tümü iç borç stokunun ise yüzde 29,4'ü döviz cinsinden borçlardan oluşuyor.
- Bu nedenle geçen yıl borç stokunda yaşanan artışın çok büyük bir kısmı yeni borçlanmalardan değil döviz cinsinden alınmış mevcut borçların kur farkından kaynaklandı.
- Eğer 2021 yılında dolar kuru yüzde 80'e yakın artmayıp 2020 yılı sonundaki 7,36 düzeyinde kalsaydı, döviz cinsinden borçların TL değeri 2021 yılı sonunda 1 trilyon 27 milyar lirada kalacaktı. Dolar kurunun 2021 yılı sonunda 13 lira düzeyine yükselmesi döviz cinsinden borçlarda 787 milyar liralık artışa yol açtı.
- Bu rakam 2021 yılı sonundaki iç ve dış borç stokunun yüzde 30'unun 2021 yılındaki kur farkından oluştuğunu gösteriyor. Geçen yıl stokta yaşanan 934 milyar liralık artışın da yüzde 84'ünün kur artışından kaynaklandığını ortaya koyuyor.
- **Ülkenin hem siyasi hem de ekonomik olarak kötü yönetiliyor olmasından kaynaklanan bu 787 milyar liralık artış Türkiye için ne ifade ediyor:** o Bu tutar 2021 yılındaki 746 milyar liralık dolaylı vergilerin tamamından (**KDV, ÖTV, banka ve sigorta, şans oyunları, özel iletişim, damga ve gümrük vergileri ile ithal edilmiş KDV ve harçlar**) yüzde 5,4 daha fazla.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

o Bu tutar, 2021 yılında tahsil edilen 419 milyar liralık dolaysız verginin (*gelir, kurumlar ve mülkiyet üzerinden alınan vergilerin*) tamamından yüzde 88 daha fazla.

o Bu tutar 2021 yılında bütçeden tüm kamu çalışanlarına (*memur, işçi, sözleşmeli v,b*) ödenen 346 milyar liranın ise yüzde 127 üzerinde.

o Bu tutar 2021 yılında merkezi yönetim bütçesinden yapılan 157 milyar liralık *yatırım harcamasının* (sermaye gideri + sermaye transferi) beş katı.

• **AKP'nin Borç Mirası:** 19 yıllık AKP iktidarı döneminde Hazinesin iç ve dış borçlarında 2 trilyon 505 milyar liralık artış yaşandı.

• 2020 yılında 243 milyar lirayken 2021 yılı sonunda 2 trilyon 748 milyar liraya yükselen borç stokunun yüzde 91'i AKP tarafından yaratılan borçlardan oluştu,

• AKP dönemindeki borç artışının da 1 trilyon 778 milyar lirası tek adam rejiminin fiilen uygulanmaya başlandığı Haziran 2018'den sonraki dönemde oluştu.

• Son 19 yılda Türkiye'nin iç borçları 1 trilyon 171 milyar lira artarak 150 milyardan 1 trilyon 321 milyara, dış borçları ise 1 trilyon 333 milyar lira artarak 93 milyar liradan 1 trilyon 462 milyar liraya yükseldi.

• AKP'nin "IMF'nin borcunu ödedik" diye kof kof övündüğü bu dönemde Hazinesin dış borçları ise 52,9 milyar dolar artarak 57 milyar dolardan 110 milyar dolara çıktı. (*Merkezi yönetim bütçesi kapsamında olmayan kamu kuruluşlarının dış borçlarını da dahil edersek, 2002 yılı sonunda 64,5 milyar dolar olan kamu dış borcu Eylül 2020 itibariyle 188,2 milyar doları buldu.*)

• AKP'nin borç stoku açısından bırakacağı bir kötü miras da stokun döviz ve faiz yapısıyla ilgili yüksek kırılabilirlik olacak.

• 2001 krizi gibi önemli bir borç ve bankacılık krizini izleyen 2002 yılında Türkiye'nin borç stokunun yüzde 68,2'si döviz cinsinden borçlardan oluşuyordu, bu oran 2021 yılı sonunda yüzde 66'ya yükseldi.

• 2002 yılı sonunda değişken faizli iç ve dış borçlarla döviz cinsinden iç ve dış borçlar borç stokunun yüzde 58,2'si kadar bir büyüklük oluşturuyordu, bu oran 2021 yılı sonunda ise yüzde 84,1'e kadar çıktı. (Değişken faizli borçların önemli bir kısmının TÜFE'ye endeksli olduğu dikkate alınırsa, AKP'nin özellikle tek adam rejiminden sonra yarattığı ve bu yıl zirveye ulaşması beklenen enflasyonun da borç stokunun faiz yükünü önemli ölçüde artırdığı gözleniyor.

-Hazinesin Borçlar İçin Ödediği Faiz

• 2021 yılında borç stokunun yüzde 66'sının döviz cinsinden olması yüzünden sadece kur farkından 787 milyar liralık bir maliyet getiren Hazinesin iç ve dış borçları için merkezi yönetim bütçesinden yapılan faiz ödemeleri ise 181 milyar lira olarak gerçekleşti.

• Kur farkı ve faizi birlikte değerlendirdiğimizde 2021 yılında Hazinesin borç stokunun halka çıkardığı toplam fatura 968 milyar lirayı buluyor.

• 2021 yılında bütçeden yapılan faiz ödemeleri önceki yıla göre 47 milyar lira arttı.

• Faiz ödemelerinin 119,7 milyar lirası iç borçlar, 40,3 milyar lirası dış borçlar, 20 milyar lirası ise hem iç hem de dış piyasalara ihraç edilen kira sertifikası ve benzeri ürünler için yapıldı.

• Ödemenin 52 milyar lirası döviz cinsinden borçların (iç ve dış) faiz ödemelerinden kaynaklandı.

• AKP döneminde merkezi yönetim bütçesinden toplam 1 trilyon 112 milyar lira iç ve dış borç faizi ödendi.

• **AKP'nin faiz mirası:** "Merkez Bankasının politika faizini indireceğim" derken iç borçlanma faizlerinin 8-9 puan artırılması, enflasyonun yükselmesi nedeniyle değişken faizli borçların faiz yükünün artması ve döviz kurunda gözlenen artış, bütçeden yapılan faiz ödemelerinin önümüzdeki yıllarda katlanarak artacağına işaret ediyor.

• Nitekim iç borç stokunun gelecekte ödenmesi gereken faiz yükü geçen yıl ocak ayında 568 milyar lira olarak hesaplanıyordu. Bu yıl ocak ayı itibariyle iç borç stokunun gelecek yıllarda ödenecek toplam faiz yükü ise 1 trilyon 67 milyar lira olarak tahmin ediliyor.

• Dış borçlar için gelecekte ödenecek faiz yükü de Ocak 2021'deki kurlarla 335 milyar lira iken, Ocak 2022 kurlarıyla ise 595 milyar lira olarak hesaplanıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• Buna göre bir yıl önce toplam 903 milyar lira olarak tahmin edilen merkezi yönetim borç stokunun gelecek döneme ilişkin faiz yükü Ocak 2022 itibarıyla 1 trilyon 662 milyar lirayı buluyor. Bu hem döviz kurunun, hem enflasyonun hem de borçlanma faizlerinin artmasından kaynaklanıyor.

-Bütçe 2021 Yılında 192 Milyar Lira Açık Verdi

o Merkezi yönetim bütçesi 2021 yılında 192,2 milyar lira açık verdi. Faiz dışı bütçe açığı ise 11,4 milyar lira olarak gerçekleşti. Böylece 2019 ve 2020 yılından sonra 2021 yılında da Türkiye faiz dışı bütçe açığı verdi.

o 2021 yılında bütçe gelirleri önceki yıla göre yüzde 36,8 oranında artarak 1 trilyon 407 milyar liraya yükselirken, bütçe harcamaları ise yüzde 32,9 oranında artarak 1 trilyon 600 liraya çıktı.

o Geçen yıl faiz dışı bütçe harcamaları yüzde 32,6 oranında artarken, faiz ödemelerindeki artış ise yüzde 35 olarak gerçekleşti.

o **Borç verme kalemi:** Bütçe harcamaları içerisinde 2021 yılında en yüksek artış yüzde 243 ile borç verme kaleminde yaşandı. Başlangıç ödeneği 38 milyar lira olan borç verme kaleminden yapılan toplam harcama 102 milyar lirayı buldu.

o **KİT'lerin bütçeye yükü:** 2021 yılında bütçeden verilen borçların 50,2 milyar lirasını, yüksek fiyatlı ve uzun vadeli doğalgaz kontratlarıyla bilinen BOTAŞ'tan kaynaklandı. Bu ödemenin de 40 milyar lirası aralık ayında yapıldı.

o Geçen yıl bütçeden ayrıca TCDD'ye 20,6 milyar lira, Çay-Kur'a 1 milyar lira, EÜAŞ'a 11,5 milyar lira, TTK'ya 1,5 milyar lira, Türk Eximbank'a 8,1 milyar lira, Kredi Garanti Fonuna (KGF) 2,5 milyar lira borç verildi. Buna göre 2021 yılında bütçeden KİT'lere ve Fonlara borç olarak 92 milyar lira aktarıldı. Bu tutar bu kuruluşların 2021 yılında karşı karşıya kaldıkları büyük zararın büyüklüğüne de işaret ediyor.

o **BOTAŞ'tan 100 milyar liralık yük:** BOTAŞ'a ayrıca geçen yıl aralık ayında yine bütçeden 19 milyar liralık da görev zararı ödemesi yapıldı. (Not: *Geçen yıl Aralık ayında çıkarılan bir kanunla, BOTAŞ'ın doğalgaz maliyetinin altında fiyatlarla satması nedeniyle oluşan 50 milyar liralık görev zararına karşılık 32 milyar liralık KDV borcu silinmişti. Kalan tutarın da bütçeden ödendiği gözleniyor*) Silinen 32 milyar liralık KDV alacağı ve borç olarak verilen 50 milyar lirayla birlikte 2021 yılında sadece BOTAŞ'ın bütçeye olan yükü toplam 100 milyar lirayı geçti.

o **60 milyara muhtaç:** (not: Bu arada, geçen yıl aralık ayında yapılan 280 milyar liralık harcamanın 67 milyar liralık kısmının fiilen yapılmayıp, bütçe emanetine alındığı belirlendi. Bu nedenle de bütçe açığının 145 milyar lira olduğu 2021'nin Aralık ayında nakit açığı ise 89 milyar lirada kaldı. Aralıkta Hazine yeterince iç ve dış borç alamadığı için bütçe ödemelerinin 98,7 milyar lirasını da mevcut nakit parasıyla yaptı. Dolayısıyla Hazine, bütçede ödenmiş gibi gösterdiği 67 milyar liralık bir harcamayı fiilen yapmayıp ödemesini 2022 yılına bıraktı.)

o **Bu gelişmeyi Merkez Bankasının 2022 yılı karının şubat ayında avans olarak dağıtılacak olmasıyla birlikte değerlendirdiğimizde, sayın Genel Başkanımızın TBMM Grup Toplantısında söylediği "Hazinenin 60 milyar liraya muhtaç hale" nasıl geldiğini daha net anlıyoruz.**

o **Dolaylı vergiler yüzde 64:** Geçen yılki bütçe gelirlerinin 1 trilyon 165 milyar liralık kısmını, önceki yıla göre yüzde 39,8 oranında artan vergi gelirleri tahsilatı oluşturdu. Vergi gelirlerinin 419 milyar liralık kısmı dolaysız, 746 milyar liralık kısmı ise dolaylı vergilerden oluştu. Buna göre 2021 yılındaki her 100 liralık vergi gelirinin 64,1 milyar lirasını, vergiyi ödeyenin geliri, serveti ve dolayısıyla mali gücüyle orantılı olmayan dolaylı vergiler oluşturdu.

-Kredi Ve Mevduat Gelişmeleri

Mevduat

• Bankalardaki toplam mevduat, döviz kurunda söz konusu günler arasında (31 Aralık 2021- 18 Ocak 2022) yaşanan yüzde 2,3 oranındaki artışın da etkisiyle 141 milyar lira artarak 5 trilyon 445 milyar liraya yükseldi.

• Aynı günler arasında TL cinsinden mevduatlar, 119,1 milyar lira artarak 1 trilyon 999 milyar liraya yükseldi.

• 4,1 milyar dolar azalarak 255,3 milyar dolara inen döviz cinsinden mevduatların TL karşılığı ise döviz kurunda yaşanan yüzde 2,3 oranındaki artışın etkisiyle 22,4 milyar lira artarak 3 trilyon 446 milyar liraya yükseldi.

• **Dolarizasyon:** Döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için yüzde 63,3 oldu.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 65,8 oldu.
- Gerçek kişilere ait döviz mevduatları 31 Aralık – 18 Ocak günleri arasında 2,7 milyar dolar azalarak 161,7 milyar dolara indi. *Gerçek kişilere ait döviz mevduatlarının TL karşılığı ise 14 milyar lira artarak 2 trilyon 182 milyar lira oldu.*
- Aynı dönemde gerçek kişilerin Türk lirası mevduatları ise 58 milyar lira arttı.

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 31 Aralık -18 Ocak günleri arasında, döviz kurunda yaşanan artışın da yardımıyla 63,5 milyar lira artarak 4 trilyon 963 milyar liraya yükseldi.
- Bu günler arasında faiz oranları da yükselen TL krediler 13,7 milyar lira artarken, döviz cinsinden kredilerin TL karşılığında ise 49,8 milyar liralık artış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 688 milyon dolar artarak 157,3 milyar dolara çıktı.
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise söz dönemde 1,1 milyar lira artarak 161 milyar liraya çıktı.

-Vatandaşın Bankalara Borcu

- **Bankalara Ve Finansman Şirketlerine:** Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 2022 yılının ilk iki haftasında 1,5 milyar lira artarak 1 trilyon 27 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 25,6 milyar lirası vadesinde ödenmediği için takibe alınan kredi ve kredi kartı borçlarından oluşuyor.
- **Vatandaşların bankalar ve finansman şirketlerine olan borcunun 811,2 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinden, 215,9 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Son iki hafta tüketici kredilerinde 1,3 milyar liralık, kredi kartı borçları ise 79 milyon liralık artış yaşandı.**
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen takipteki borçları da 19,5 milyar lirası tüketici kredilerinden, 6,2 milyar lirası da kredi kartlarından olmak üzere toplam 25,6 milyar lira düzeyinde bulunuyor. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Varlık Yönetim Şirketlerine Borç:** Bu arada bankaların vatandaşın zamanında tahsil edemedikleri için takibe aldıkları ancak daha sonra da varlık yönetim şirketlerine sattıkları alacaklarından kaynaklanan vatandaşın borcu da Eylül 2021 sonu itibarıyla 30,7 milyar lira olarak açıklandı.
- **Buna göre bankalar ve varlık yönetim şirketleri tarafından icra yoluyla vatandaşın tahsil etmeye çalıştıkları alacak miktarı 56 milyar lirayı geçiyor.**
- **TOKİ'ye Olan Borç:** Vatandaşların taksitli konut alımları nedeniyle Toplu Konut İdaresine (TOKİ) olan borçları ise 27 milyar lira düzeyinde bulunuyor.
- **Toplam Borç:** Böylece **vatandaşların**, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) **toplam borcu 1 trilyon 85 milyar lira** düzeyinde seyrediyor.

-Faiz Oranlarındaki Yüksek Seyir Sürüyor

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- Kredi faizleri, iktidarın 20 Aralık'ta yaptığı örtülü faiz artırımının da etkisiyle artmaya devam ediyor.
- 14 Ocak itibarıyla bankaların **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı 31 Aralık 2021 tarihine göre 1,75 puan azalarak yüzde 17,72 geriledi.
- Tüketici kredilerinin (ihtiyaç) faizi 3,15 puan daha artarak yüzde 32,7'ye yükseldiği 14 Ocakta ticari kredi faizleri ise 0,16 puan artarak yüzde 24,53'e çıktı.

Merkez Bankası Faizi

- Merkez Bankasının, geçen yıl eylül ayında başladığı ve TL'nin değerinin yarı yarıya azalmasına, ekonomideki diğer faiz oranlarının yükselmesine ve enflasyonun üç haneli oranlara doğru yolculuğa başlamasına yol açan faiz indirimlerine ocak ayında ara verdi. Banka 20 Ocaktaki toplantıda faiz oranını yüzde 14'te tuttu.
- Merkez Bankasının çeşitli yollardan bankalara verdiği paranın (21 Ocak'ta 367 milyar lira) ağırlıklı ortalama faizi de yüzde 14 oldu.

İç Borçlanma Faizi

- İki yıl vadeli devlet tahvilinin (**gösterge faiz**), 31 Aralıkta yüzde 22,7 olan yıllık faizi 21 Ocakta 23,01'e çıktı.
- **Beş yıl vadelinin faizi yüzde 23,95, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 22,60 oldu.**

Risk Primi (CDS)

- Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası - 5 yıl vadeli*) ise 20 Ocak itibariyle geçen yıl sonundaki seviyesine göre yüzde 1,65 oranında azalarak 557,11olarak gerçekleşti.
- Merkez Bankası faizini indireceğim derken 400'ün altına inen Türkiye'nin riskini 600 puanın üzerine çıkararak dış borçlanma maliyetlerinin de artmasına yol açtı. Bu durum sadece kamunun değil, diğer kesimlerin dış borçlanmalarını da daha pahalı hale getiriyor.

- İhraç Ürün Fiyatlarında Enflasyon Yüzde 87,6

- TÜİK'in Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin üretici fiyatlarını esas alarak hazırladığı yurt dışı üretici fiyatları endeksi geçen yıl aralıkta bir önceki aya göre yüzde 25.92 oranında arttı.
- Yurt dışı üretici fiyatlarındaki 2021 yılına ilişkin yıllık artış ise yüzde 87,64 olarak gerçekleşti.
- Bu durum, TL'ye değer kaybettirerek Türkiye'nin ihraç ürünlerinin yurt dışındaki rekabet şansını artırma hesaplarını bozuyor. Türkiye'nin üretiminin, dolayısıyla ihracatının, ithalata olan bağımlılığı; TL'nin değer kaybetmesinin hammadde, aramalı ve enerji maliyetlerinde yol açtığı artış ürünlerin fiyatlarına da daha yüksek bir oranda yansıyor.

-İcra Dairelerindeki Dosya Sayısı 22,7 Milyon

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yılın ilk üç haftasında icra ve iflas dairelerine toplam 599 bin yeni dosya geldi. 439 bin dosya ise sonuçlandırıldı.
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı yılın ilk iki haftasında 76 bin adet artarak 21 Ocak itibariyle 22 milyon 730 bin adet oldu.

-Tarımsal Girdi Fiyatları Yüzde 36 Arttı

- Tarımsal girdi fiyatları geçen yıl kasım ayında ortalama yüzde 8,52 oranında artarken, kasım sonu itibariyle son bir yıllık artış ise yüzde 36,2 olarak gerçekleşti.
- Kasım sonu itibariyle yıllık fiyat artışı tohum ve dikim materyalinde yüzde 19, enerjide yüzde 32,3, gübre ve toprak geliştiricilerde yüzde 120,54, tarımsal ilaçlarda yüzde 21,9, veteriner harcamalarında yüzde 15,9, hayvan yeminde yüzde 32,5 ve makine bakım masraflarında yüzde 30,22 oldu.

-Konut Fiyatları Yüzde 50,5 Arttı

- Merkez Bankasının verilerine göre geçen yıl kasım ayı itibariyle son bir yıllık dönemde Türkiye'deki ortalama konut fiyatları yüzde 50,5 oranında arttı.
- Konut metrekare birim fiyatı 3 bin 810 liradan 5 bin 856 lirayla çıktı.

-Kurulan-Kapanan Şirket Ve Esnaf Sayıları

- o 2021 yılında yeni kurulan şirket sayısı 2020 yılın göre 4 bin 894 adet artarak 137 bin 248 olurken, tasfiye edilen, kapanan ve re'sen kapatılan şirketlerin sayısı ise 17 bin 656 artarak 82 bin 235'e çıktı.
- o Aynı yıl esnaf siciline tescil edilen (kurulan) asnaf sayısı ise bir önceki yıla göre 77 bin 983 azalarak 287 bin 550'de kaldı.
- o Kapanan esnaf sayısı ise 2bin 142 adet artarak 101 bin 750 oldu.
- o Türkiye'de Kasım 2021 sonu itibariyle toplam 2 milyon 79 bin 773 şirket ve Aralık 2021 sonu itibariyle 2 milyon 38 bin 988 esnaf faaliyet gösteriyor. Esnafın sahip olduğu işyeri sayısı ise 2 milyon 215 bin 460 olarak açıklandı.

KAMU MALİYESİNDE KEYFİLİK

2021 bütçe uygulama sonuçları kamu maliyesinin ve bütçe uygulamasının da kuralsız, ilkesiz, yasa tanımazlığa dönüştüğünü keyfiliğin her şeyin önüne geçtiğini ortaya koydu. Kasım ayında 32 milyar TL fazla

veren bütçenin bir anda aralık sonunda 192,2 milyar TL açıkla yılı kapatması, tıpkı Merkez Bankası'nın bir gecede 130 milyarlık kalem operasyonu ile 70 milyar zarardan 60 milyar kâra geçirilmesi gibi devletin ve kurumların rayından çıkartılmasının sonucudur!

2022 bütçe yasa tasarısı 17 Ekim'de TBMM'ye geldikten sonra eylül ayında başlatılan faiz indirimleri kurları zirve noktaya taşıdı. Bütçeyi hazırlayan Hazine ve Maliye Bakanı görevden alındı. Dolar/TL kuru 18 liranın üzerine çıkınca tüm bütçe hedefleri, ödenekleri, kur ve enflasyon öngörülleri iflas etti. 2022 bütçesi geçersiz hale gelmiş bir metin olarak yasalastırıldı.

Bu konuda görüşlerimi ve uyarılarımı dile getirmiştım. Nitekim daha yılın ilk ayında Merkez Bankası'nın nisan ayındaki olağan genel kurulu öne çekildi. 3 Şubat'ta olağanüstü genel kurul toplanması kararlaştırıldı. Genel kurulun gündemi; Merkez Bankası kârının ve ihtiyat akçesinin hazineye aktarılması. 31 Aralık'ta bilançoya yazılan 60 milyarlık kâr, 2022 bütçesinin takviyesinde kullanılacak.

Daha da vahim olan Hazine ve Maliye Bakanlığı 11 aylık bütçe uygulamasında kasım sonu itibarıyla 32 milyar TL fazla olduğunu açıklamıştı. Oysa yılsonu gerçekleştirmeleri açıklandığında **2021'in 192,2 milyar TL bütçe açığı ile kapandığı** görüldü. Bir ayda 160,2 milyar liralık bütçe açığı patlaması nasıl gerçekleşti?

Sadece bu rakamlar bile tek adam yönetiminde yasal, anayasal ve kurumsal iflasın derinleştiğini, kamu maliyesinin keyfi bir şekilde yönetildiğini, kamu kaynaklarının hesapsız tüketildiğini gösteriyor.

Anayasanın 161. Maddesi bütçenin yürütmenin yasama organından aldığı yetki sınırları çerçevesinde kullanılacağını bütçenin kullanımı, uygulanması, harcanması ve denetiminin yasayla düzenleneceğini öngörüyor.

Bu çerçevede Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu da bütçe ödenekleri, kamu hesapları, kamu maliyesi ve mali tablolara ilişkin bağlayıcı hükümlerin yanı sıra bütçe yasasına bütçeyle ilgili olmayan hiçbir madde konulamayacağını hüküm altına alıyor.

✓ Tek kişilik yönetimin kural, yasa tanımazlığı burada da kendisini gösteriyor. Cumhurbaşkanı kararı ya da onlarca yasayı birden değiştiren torba yasalarla kuralsızlık ve keyfilik yöntemleri uygulanıyor.

Bütçe ödeneklerinin yıl içinde büyük ölçüde tüketildiğini ek bütçenin zorunlu hale geldiğini defalarca dile getirdim. Son olarak kasım ayı uygulama sonuçları aralık ayını geçirebilecek bütçe ödeneğinin kalmadığını gösteriyordu.

✓ Buna rağmen iktidar tüm kalemleri geçersiz hale gelmiş 2022 bütçe yasasını geri çekmedi ve yasalastırıldı. Ardından da alelacele TBMM'ye bir torba yasa getirerek TBMM'nin yetkisini By-Pass edip Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yetki veren bir düzenlemeyi yasalastırıldı.

Geçirilen torba teklifteki maddede; "2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nda yer alan genel bütçe gelir tahmini üzerinde gerçekleşen gelir kadar, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idarelerin bütçelerine ödenek eklemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir. İlgili kanunları gereğince genel bütçe gelirleri karşılığı yapılan ödenek eklemeleri tutardan düşülür" denilerek yasa ve anayasa delindi.

Kasım ayına gelindiğinde 1 trilyon 346 milyar liralık 2021 yılı bütçe ödeneğinin 1 trilyon 319 milyarı harcanmıştı ve aralık ayına para kalmadığı apaçık ortadaydı. Belirttiğim torba yasa maddesiyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'a verilen tek kişilik keyfi harcama yetkisiyle bir ayda 281 milyar liralık bütçe gideri gerçekleşti, tek kişinin kalemiyle bu tutarda harcama yapıldı.

✓ Böylece son açıklanan 2021 yılı bütçe gerçekleşme rakamlarıyla geçen yılın bütçe giderleri 1 trilyon 599 milyara, yılsonu bütçe açığı da bir ayda 32 milyar fazladan 192,2 milyar lira açığa dönüştü.

Anayasanın, bütçe yasasının, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasası'nın bağlayıcı hükümleri torba yasayla yok hükmünde sayılarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'a 281 milyar liralık harcama ve ödenek artışı yetkisinin verilmesiyle kamu maliyesinin yıllardır uygulanan ilkeleri, mali disiplin keyfi bir şekilde ortadan kaldırıldı.

2021 yılında aylık ortalama kamu harcaması 135 milyar TL olmasına karşılık aralık ayında bir anda 281 milyara çıkan kamu gideri nereye harcandı? Büyük ihtimalle bütçe yasası dışında yapılan bazı fiili harcamalar için torba yasayla kılıf uydurularak, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a verilen yetkiyle ödenekler artışları ve ödenek kalemleri arasında aktarmalar yapıldı ve bu tablo ortaya çıktı.

Aynı şekilde TBMM'ye getirildiğinde dolar/TL kuru 8,70 iken yasalastırıldığında 18 TL'ye ulaşan 2022 bütçesinin de rakamları ve ödenekleri anlamsız halde iken 20 Aralık'ta Kur Korumalı Mevduata (KKM) geçildi ve kur farklarının hazine tarafından ödeneceği açıklandı.

2022 bütçesinde hazineye verilmiş böyle bir görev ve bu fark ödemeleri için tahsis edilmiş bir ödenek yok. Diğer deyişle bütçe yasasını delen, yok sayan bir uygulama fiilen yürürlüğe konuldu. İlk ödemelerin yapılacağı mart sonunda böyle bir kaynak ve kalem olmadığı için muhtemelen yine bir torba yasayla hukuksuzluğa kılıf uydurulacak. **Kamu maliyesinin tüm ilkeleri, kuralları ve disiplini keyfi şekilde yok edilecek!**

TÜRKİYE BİR GIDA KRİZİNE DOĞRU İLERLİYOR!

Türkiye enerjiden sonra tarımsal ürünlerde de Rusya'ya bağımlı hale geliyor. Rusya'nın Türkiye'ye ihracatı, Türkiye'den yaptığı ithalatın 4 katı ve hızla Türkiye aleyhine açık büyüyor! Rusya Tarımsal İhracat Kurumu Agroexport'un 2021 Yılı Raporunda Türkiye'nin Rusya'nın tarım ürünleri ihracatında birinci sıraya yükseldiği vurgulandı. Geçen yıl Rusya'dan yapılan tarım ürünleri ithalatı yüzde 38 artışla 4,3 milyar dolara ulaştı. Rusya'nın Türkiye'ye ihracatı, Türkiye'den yaptığı ithalatın 4 katı ve hızla Türkiye aleyhine açık büyüyor!

Türkiye, Rusya'dan tarımsal ithalat yapan ülkeler arasında rekor kırarak birinciliğe yükseldi. Rusya'nın tarımsal ihracatında yıllardır sürekli şekilde Çin ilk sıradaydı ve geçen yıl 1,4 milyar nüfuslu Çin Türkiye'nin ardından ikinciliğe indi. Cumhurbaşkanı Erdoğan, ülke tarımının AK Parti hükümetleri döneminde tükendiği ve çökertildiği yönündeki görüşlerin 'yalan ve asılsız' olduğunu öne sürerek, "Türkiye'ye domates ithalatçısı demek, saman ithalatçısı yaftası vurmak cehaletten öte bir saygısızlıktır, hakarettir, bühtandır" demişti. Oysa **Agroexport'un 2021 Yılı Tarımsal İhracat Raporu**'nda bırakın domatesi, samanı Türkiye'nin küspeden, kepeğe, buğdaydan arpa ve mısıra varana kadar ithal etmediği ürün kalmamış. Rusya'nın Türkiye'ye bir yılda gerçekleştirdiği tarımsal ihracatın 13 milyon tonla rekor düzeye ulaştığı, parasal tutarın ise yüzde 38 artışla 4,3 milyar dolar olduğu görülüyor.

✓ **Türkiye, Rusya'nın tarımsal ihracatında tek başına yüzde 12 payla birinci.**

Raporda Türkiye'nin Rusya'dan buğday ithalatında 'lider ülkelerden biri' olduğu dile getirilirken bazı ihraç ürünlerinin miktarları ve ithalat için Rusya'ya ödenen tutarlar sıralanıyor;

✓ 6,7 milyon ton buğday ithalatına 1,8 milyar dolar

✓ 913 bin ton ayçiçek yağına 1,1 milyar dolar

✓ 1,2 milyon ton yemlik arpa ithaline 309 milyon dolar

✓ 1,1 milyon ton hayvan yemi kepek ithalatına 235 milyon dolar

✓ Baklagiller ithalatına 206 milyon dolar

✓ 1,1 milyon ton mısır ithalatına 235 milyon dolar

Hayvan yemi olarak kullanılan ve şeker pancarından üretilen küspe, en büyük ithal kalemleri arasında. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesi ve pancar ekim alanlarının sınırlandırılmasının kime yaradığı bu şekilde ortaya çıkıyor. Agroexport'un raporundaki projeksiyona göre, önümüzdeki süreçte Rusya'nın Türkiye'ye tarımsal ihracatının 5 milyar doları aşacağı öngörülüyor.

Rusya Federal Gümrük Servisi'nin açıkladığı dış ticaret verileri **Türkiye-Rusya dış ticaretinin Türkiye aleyhine yaklaşık 4 kat açık verdiğini gösteriyor.**

Türkiye-Rusya ikili ticaret hacminin Ocak-Ekim 2021 döneminde 25 milyar 692 milyon dolar olduğu ve Rusya'nın Türkiye'ye ihracatının yüzde 57,9 artışla 20 milyar 438 milyon dolar düzeyinde gerçekleştiği görülürken, aynı dönemde Türkiye'nin Rusya'ya ihracatı ise yüzde 32,5 artışla 5 milyar 254 milyon dolar olmuş. Türkiye'nin Rusya'ya ihracatının toplamı neredeyse tek başına bu ülkeden yapılan tarımsal ithalatı karşılıyor. İktidarın 20 yıllık tarım ve hayvancılık politikalarının ülke tarım ve hayvancılığını getirdiği noktayı en çarpıcı şekilde ortaya koyan Rus Agroexport verileri ülke çiftçisinden, üreticisinden, besicisinden esirgenen destek ve kaynakların nasıl yabancı üreticilere aktarıldığının en somut kanıtı. Sadece Rus üreticisine 5-10 kalem üründe 2021 yılında aktarılan 4,3 milyar doların karşılığı 58 milyar 50 milyon TL! 2021 bütçesinde üreticiye ayrılan destek ödeneği toplamı ise bir önceki yılları aynı ve 22 milyar TL idi. **Sadece Rus üreticisine yerli üreticiye ayrılan desteğin yaklaşık 3 katı ödenmiş!** 2022 bütçesinde ise tarıma, yüzde 36,8'lik enflasyona karşılık hayvancılığa ayrılan destek ödeneğinde yapılan artış sadece yüzde 12 oldu ve tutar ise 25,8 milyar TL!

Toprak Mahsulleri Ofisi artık rutin şekilde her ay 300-400 bin tonluk buğday, arpa, mısır, pirinç, mercimek vb. ithali için ihale açıyor. Kur artışlarıyla ithal fiyatlar katlanıyor. Her alanda olduğu gibi iktidar eliyle ve uyguladığı politikalarıyla ülke tarımı-hayvancılığı-üreticisi ve tüketicisi felakete sürükleniyor. **Türkiye bir gıda krizine adeta koşar adım ilerliyor!**

TARIMDA VERİLER TEHLİKE ÇANLARININ ÇALDIĞINI GÖSTERİYOR!

Sigortalı tarımsal üretici sayısı yüzde 11,9 düşüşle 500 bin kişiye indi. Tarımdaki sigortalı çiftçi sayısının dibe vurması, üretimden kopuşun-kaçışın, tarlayı-bahçeyi-ahırları terk edişin göstergesidir!

Ülke tarımı ve üreticisinin hangi noktaya getirildiğinin bir başka somut göstergesi SGK'nın sigortalı tarımsal üretici sayısındaki sert düşüşlerde ortaya çıkıyor. SGK'nın açıkladığı Ekim 2021 rakamlarıyla sigortalı sayısı yüzde 4,9 artarken tarım kesiminde yüzde 11,9 düşüşle 500 bin kişiye inmiş. Tarımdaki sigortalı çiftçi sayısının dibe vurması, üretimden kopuşun-kaçışın, tarlayı-bahçeyi-ahırları terk edişin göstergesidir!

SGK Ekim Ayı Verileri Türkiye'de sigortalı çalışan sayısının yıllık yüzde 4,9 artışla 22,4 milyon kişi olduğunu gösterirken tüm alanlarda sigortalıların sayısının artmasına karşılık tarımda sigortalı çiftçi sayısı yüzde 11,9 düşüş göstermiş.

TEPAV'ın İstihdam İzleme Bülteni'ne göre, esnaf-çiftçi grubundaki bağımsız sigortalı (Bağ-Kur) sayısı yüzde 4,2 artmasına karşılık, esnaf ve çiftçileri ayrı ayrı değerlendirdiğimizde sigortalı esnaf sayısı yüzde 6,9 ve 159 bin kişi artarken, sigortalı çiftçi sayısında ise yüzde 11,9 oranında gerileme ve 67 bin kişilik azalma söz konusu.

✓ 2013 yılında tarımsal üretim faaliyetinde bulunan sigortalı çiftçi sayısı, 1 milyonun üzerinde, 8 yılda yüzde 50 düşmüş.

Çiftçi Kayıt Sistemi'ndeki (ÇKS) sert düşüşler, tarım ve hayvancılık kesimindeki üretici sayısının hızla gerilediğini teyit ediyor.

ÇKS'de kayıtlı çiftçi-üretici sayısı, ülke tarımının üretici sayısı açısından hızla kan kaybettiği, tarımdan, çiftçilikten kaçışın hızlandığı görülüyor.

✓ AK Parti iktidara geldiğinde 5 milyona yaklaşan ÇKS'ye kayıtlı çiftçi sayısı;

2019'da 2 milyon 83 bine,

2020'de 1 milyon 803 bin kişiye, düştü.

✓ Ekim 2021 verileri, 84 milyonluk Türkiye'de sigortalı çiftçi sayısının 500 bine indiğini gösteriyor.

Bu bir yanıyla üreticinin-çiftçinin elde ettiği kazancın sosyal güvenlik primini ödemeye yetmediğini ve sigortadan ayrıldığını, diğer açıdan bakıldığında ise tarımsal istihdamın hızla gerilediğini ve üretimden kopanların hızla arttığını gösteriyor.

Ülke tarımına, hayvancılığına, üreticisine sahip çıkacak, onları bu çıkmazdan kurtaracak plan-program ve politikaların hayata geçirilmesi ülkenin geleceği açısından vazgeçilmez önemdedir.

'NAS' DEĞİL 'PAS' DEDİLER!

Politika faizi sabit tutuldu, 'faiz sebep enflasyon netice' tezi rafa kalktı.

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu (PPK) politika faizini yüzde 14'te sabit tutma kararı aldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, 'faiz sebep enflasyon netice' tezini ve nas iddiasını rafa kaldırmak mecburiyetinde kaldı. Hazine ve Maliye Bakanı ocak enflasyonunun pik yapacağını söylerken, Merkez Bankası'nın dezenflasyonist sürece girildiğini vurgulaması ekonomi yönetimindeki çelişkiyi ve kargaşayı sergiliyor!

Merkez Bankası-PPK toplantısından sonra yapılan yazılı açıklamada 'dezenflasyonist (enflasyonda düşüş)' sürece geçildiğinin vurgulanması ve bu nedenle faizin sabit tutulduğu ifade edilmesine karşılık bu tespit güncel ekonomik gerçekleriyle örtüşmüyor. Merkez Bankası'nın kendi beklenti anketinde ve mevcut ekonomik konjonktürde enflasyondaki yükselişin hızlı bir şekilde devam edeceği açıkça görülüyor.

Merkez Bankası'nın karar metni açıklamasında; Merkez Bankası'nın gerek dezenflasyonist sürece girildiğini gerekse TL'yi öneleyen para politikası çerçevesine geçileceğini ifade etmesi enflasyonla mücadelenin tamamıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bırakıldığını, Merkez Bankası'nın yasayla kendisine verilen asli görevini geri plana attığını işaret ediyor.

Bir başka dikkat çeken nokta Merkez Bankası ile Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın enflasyon konusunda çelişkili yaklaşımları! Bakan enflasyonun pik yaparak zirveye çıkacağını ve yaz aylarında inişe geçerek gelecek yıl tek haneye inmesini beklerken, makro göstergeler, yapılan zamlar, fiyat artışları yüzde 50'ye varacak bir enflasyonu işaret ederken, Merkez Bankası şimdiden enflasyonun düşüşe geçeceği dezenflasyonist sürece girildiği

görüşünde. Asıl çarpıcı olan aralık ayındaki toplantıda 1 puanlık faiz indirimi kararı alındıktan sonra açıklanan toplantı metni ile ocak ayı toplantısında faiz indirimi yapılmaması ve sabit tutulması kararına yönelik toplantı metninin 'TL'yi önceleyen politikalar' ile ilgili ifadeler dışında neredeyse aynı olması.

Bu da Merkez Bankası'nın Cumhurbaşkanı Erdoğan talimatıyla yaptığı faiz indirimlerine bahane ürettikten sonra şimdi de faizi indirmeme kararına bahane bulmakta güçlük çektiğini gösteriyor. 3 Şubat'ta ocak ayı enflasyonu açıklandığında ve yıllık enflasyon yüzde 40'ı aşmış yüzde 50'ye yaklaştığında politika faizi ile enflasyon makası şu andaki 22 puan seviyesinden çok daha yukarılara çıkacak.

✓ Bu düzeyde bir negatif faiz ekonomi literatüründe ve bilinen para politikalarında, akılcı uygulamalarda faiz artışına gidilmesini zorunlu kılar. Ancak Merkez Bankası'nın böyle bir karar almasını beklemiyorum.

Hazine ve Maliye Bakanının 'Kesinlikle faiz artışı olmayacak, politika faizini önemsizleştirdik' sözleri ise başlı başına ekonomi bilmemenin ifadesidir. Merkez Bankası para politikaları ve politika faizi dünyadaki tüm ekonomilerde piyasaların pusulası, yön göstericisi olan bir kriterdir. Bu yaklaşımın sürdürülmesi ülke ekonomisini büyük badirelerle karşı karşıya bırakacaktır. **Şayet politika faizi artık önemsiz ise iktidarın bu zihniyetle yapması gereken şey Merkez Bankası'nın sıradan bir kamu bankası olduğunu ilan edip, PPK'yi lağvetmektir!**

TÜRKİYE'NİN SOSYAL GÜVENLİK KARNESİ ÇOK ZAYIF

Dünyada 4,1 milyar insan sosyal güvenlikten yoksun ve sosyal güvenlik harcamaları açısından zengin ve yoksul ülkeler arasında devasa eşitsizlikler var. Türkiye sosyal güvenlik harcamalarında Arnavutluk'la birlikte Avrupa'nın en zayıf iki ülkesinden biri konumunda.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) yeni yayımlanan dünyada sosyal güvenlik raporu sosyal güvenliğe ilişkin dünya çapındaki vahim tabloyu ortaya koyarken Türkiye'nin sosyal güvenlik karnesinin de oldukça yetersiz olduğunu gösterdi. ILO'nun Dünya Sosyal Koruma Raporu 2020-22: Sosyal Koruma Yol Ayrımında-Daha İyi Geleceği Ararken başlıklı raporu 1 Eylül 2021'de yayımlandı.

ILO raporuna göre şu anda 4,1 milyar insan (dünya nüfusunun %53'ü) ulusal sosyal koruma sistemlerinden hiçbir gelir güvencesi elde edemiyor, dünya nüfusunun yalnız %47'si etkin olarak en az bir sosyal koruma yardımından yararlanıyor. ILO'ya göre sosyal koruma, başta yaşlılık olmak üzere sağlık hizmetleri ve gelir güvencesine erişim, işsizlik, hastalık, maluliyet, iş kazası ve meslek hastalığı, doğum veya haneye temel geliri sağlayan kişinin kaybedilmesi (ölüm) hallerini kapsıyor.

4,1 Milyar İnsan Sosyal Güvenlikten Yoksun

ILO raporuna göre sosyal güvenlikte devasa bölgesel eşitsizlikler var. Dünyada en geniş sosyal güvenlik kapsamına sahip bölge olan Batı Avrupa'da insanların yüzde 90,4'ü, Doğu Avrupa'da yüzde 84,6'sı ve Avrupa ve Merkez Asya ülkelerinde yüzde 83,9'u en az bir sosyal yardım kapsamında bulunuyor. Ancak Asya-Pasifik ülkelerinde sosyal koruma kapsamı yüzde 44, Arap Ülkelerinde yüzde 40 ve Afrika'da yüzde 17,4 gibi oldukça düşük düzeylerde. ILO raporuna göre Türkiye'de sosyal güvenlik kapsamındaki nüfus oranı yüzde 79,8. Türkiye'nin sosyal güvenlik kapsamı dünya ortalamasının üzerinde olmasına karşın, bulunduğu bölge (Avrupa ve Merkez Asya) ortalamasının altında seyrediyor.

Sosyal güvenlik kapsamı tek başına açıklayıcı bir gösterge değil. Sosyal güvenliğin etkinliği ve niteliği daha çok milli gelirden sosyal güvenliğe ayrılan kaynaklarla ölçülebilir. Sağlık dahil sosyal toplam sosyal koruma harcamalarının GSYH'ye oranına baktığımızda dünya ortalamasının yüzde 18,7'si olduğu görülüyor. Ancak bu veri yanıltıcıdır ve ILO'ya göre büyük eşitsizlikleri maskeliyor. Sosyal korumaya ilişkin kamu harcamaları ülkeler arasında önemli ölçüde farklılık gösteriyor. Batı Avrupa ülkeleri sağlık dahil sosyal güvenliğe yüzde 26,2 pay ayırırken bu oran Amerika kıtasında yüzde 24,2, Doğu Avrupa ülkelerinde yüzde 17,7'dir. Ancak dünyanın geri kalanı için tablo iç karartıcıdır. Asya-Pasifik ülkelerinde toplam sosyal koruma harcaması yüzde 11,5 iken, Afrika ülkelerinde bu oran yüzde 5,8'e geriliyor.

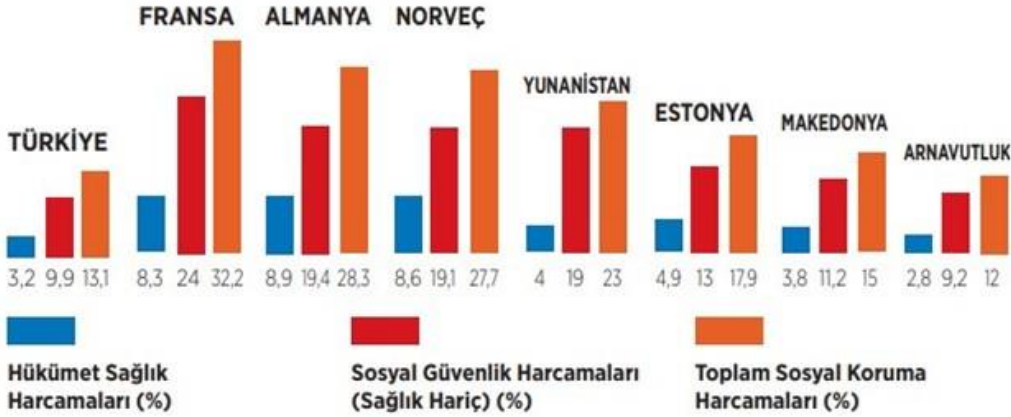
Sosyal Güvenlik Harcamalarında Son Sıralarda

Dünyada toplam sosyal güvenlik harcamalarının GSYH'ye oranla en yüksek olduğu ülkeler arasında Fransa yüzde 32,2 ile ilk sırayı alırken, Danimarka yüzde 30,6 ile ikinci sırada, Finlandiya yüzde 29,3 ile üçüncü sırada, İsveç yüzde 28,8 ile dördüncü sırada ve Almanya yüzde 28,3 ile beşinci sırada yer alıyor. Türkiye'nin sağlık dahil toplam sosyal koruma harcamalarının GSYH'ye oranı ILO'ya göre yüzde 13,1'dir. Türkiye bu harcama düzeyi ile yüzde 18,7 olan dünya ortalamasının oldukça altında yer almakla kalmıyor, Arnavutluk hariç Avrupa'da en düşük sosyal güvenlik harcamasına sahip ülke oluyor. Türkiye benzer iktisadi ve sosyal özelliklere sahip İspanya,

Portekiz ve Yunanistan ile karşılaştırıldığında oldukça düşük sosyal güvenlik harcamasına sahip. İspanya'da toplam sosyal güvenlik harcamaları yüzde 23,1, Yunanistan'da yüzde 23 ve Portekiz'de yüzde 22,9'dur (Tablo).

1945'ten bu yana ulusal ölçekli sosyal güvenlik programları uygulayan Türkiye'nin sosyal güvenlik harcamaları açısından hala Avrupa sonuncusu (Arnavutluk hariç) olması üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir sorundur. Son 40 yılda sosyal devlete yönelik neoliberal saldırılara rağmen Avrupa'da özellikle de batı ve kuzey Avrupa'da sosyal koruma düzeyinin önemini koruduğunu söylemek mümkün. Türkiye ise 75 yıllık kurumsal sosyal güvenlik uygulamaları ve 60 yıllık anayasal sosyal devlet ilkesine rağmen sosyal güvenlikte Avrupa'nın en alttaki iki ülkesinden biridir. Bu tablo Türkiye'de sosyal devlet uygulamalarının zayıflığının çok önemli bir göstergesi.

İLO'YA GÖRE SOSYAL GÜVENLİK HARCAMALARININ GSYH'YE ORANI (2021-2022)

DÜNYA ORTALAMASI

5,8

HÜKÜMET SAĞLIK
HARCAMALARI

12,9

SOSYAL GÜVENLİK HARCAMALARI
(SAĞLIK HARIÇ)

18,7

TOPLAM SOSYAL KORUMA
HARCAMALARI

AMERİKA KİTASI ORTALAMASI

7,6

HÜKÜMET SAĞLIK
HARCAMALARI

16,6

SOSYAL GÜVENLİK HARCAMALARI
(SAĞLIK HARIÇ)

24,2

TOPLAM SOSYAL KORUMA
HARCAMALARI

BATI AVRUPA ORTALAMASI

7,5

HÜKÜMET SAĞLIK
HARCAMALARI

18,7

SOSYAL GÜVENLİK HARCAMALARI
(SAĞLIK HARIÇ)

26,2

TOPLAM SOSYAL KORUMA
HARCAMALARI

Kaynak: Bu grafik, International Labour Office. World Social Protection Report 2020–22: Social Protection at the Crossroads – in Pursuit of a Better Future. Geneva: ILO, 2021 adlı çalışmadan derlenmiştir.

Pandemi Sosyal Güvenlik Eşitsizliklerini Artırdı

ILO'ya göre Covid-19 salgını, zengin ve yoksul ülkeler arasındaki sosyal koruma eşitsizliklerini ortaya çıkardı ve daha da ağırlaştırdı. Pandemi sırasında sosyal koruma dünya genelinde benzeri görülmemiş biçimde yayılmasına rağmen, 4 milyarı aşkın insanın hala hiçbir koruması yok. Raporu göre, pandemi ile mücadele dengesiz ve yetersiz seyretti. Zengin ve yoksul ülkeler arasındaki açık daha da derinleşti, tüm insanların hak ettiği, çok ihtiyaç duyulan sosyal koruma sağlanamadı.

ILO raporuna göre dünyada çocukların büyük çoğunluğu, etkin sosyal korumadan yoksun durumda; sadece dört çocuktan biri (%26,4) sosyal koruma yardımı alıyor. Yeni doğum yapan kadınların sadece %45'i nakdi annelik ödeneği alıyor. Ağır engelli üç kişiden sadece biri (%33,5) engellilik ödeneği alıyor. İşsizlik ödeneklerinin kapsamı daha da düşük; işsizlerin %18,6'sı etkin sosyal koruma kapsamında bulunuyor. Ayrıca emeklilik çağının üzerindeki kişilerin %77,5'i bir tür emekli aylığı alırken, dünyanın bölgeleri, kırsal ve kentsel yerler ile kadınlar ve erkekler arasında büyük eşitsizlikler var.

ILO'ya göre pandemi dünya genelinde sosyal koruma kapsamı, kapsayıcılık ve yeterlilik konularındaki kemikleşmiş eşitsizlikleri, açıkları ortaya çıkardı. Yüksek düzeyde ekonomik güvencesizlik, süregelen yoksulluk,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

yükselen eşitsizlik, geniş çaplı kayıtdışılık gibi yaygın görülen zorluklar Covid-19 ile daha da ağırlaştı. ILO'nun bir diğer önemli vurgusu ise salgının, nispeten iyi geçiniyor gibi görünen ancak Covid-19'un yarattığı sosyo-ekonomik şok dalgalarından yeterince korunmayan milyarlarca insanın kırılabilirliğini açığa çıkarmış olmasıdır.

Mihenk Taşı: Daha Fazla Sosyal Güvelik Ve İnsan Merkezli Yaklaşım

ILO'ya göre Covid-19 benzeri görülmemiş bir sosyal koruma politika tedbirleri alınmasına neden oldu. Kanımca bunu sosyal politikanın yeniden keşfi olarak da değerlendirmek mümkün. Ancak ILO'ya göre birçok düşük ve orta gelirli ülke, küresel salgının olumsuz etkilerine karşı zengin ülkelerin yapmış olduğu düzeyde sosyal koruma önlemleri uygulayamadı.

ILO'nun öngörü ve önerileri şöyle toparlamak mümkün:

Sosyo-ekonomik toparlanma belirsizliğini sürdürürken sosyal koruma harcamalarının artırılması önemini koruyacak. İnsan merkezli toparlanmanın her yerde sağlanması, aşılara her yerde eşit erişilmesine bağlıdır. Bu yalnız ahlaki bir zorunluluk değil aynı zamanda bir halk sağlığı gereğidir. Aşıya erişimdeki büyük uçurum yeni virüs mutasyonlarını ortaya çıkaracak ve bu da tüm dünyada aşılardan halk sağlığına faydalarını zayıflatacaktır.

Ülkeler sosyal koruma sistemlerinin gidişatı bakımından yol ayrımındadır. Eğer bu krizin olumlu bir yanı varsa, o da krizin sosyal korumaya kaynak ayrılmasının kritik önemini güçlü biçimde hatırlatmasıdır ancak birçok ülke önemli mali kısıtlamalarla da karşılaşılıyor.

Kalkınma düzeylerine bakmaksızın neredeyse her ülkenin bir seçeneği olduğunu gösteriyor: Ya sosyal koruma sistemlerini güçlendirmeye kaynak ayırmaya yönelik "yüksek etkili" bir strateji izlemek ya da mali veya siyasi baskılara boyun eğen yetinmeciler "düşük etkili" bir strateji izlemek.

ILO'ya göre evrensel sosyal korumanın oluşturulması ve sosyal güvenliğin herkes için hak haline getirilmesi sosyal adaleti sağlamaya yönelik insan merkezli yaklaşımın mihenk taşıdır. Böyle yapılması yoksulluğun önlenmesine ve eşitsizliğin kontrol altına alınmasına, insanların yeteneklerinin ve verimliliklerinin artırılmasına, saygınlığın, dayanışmanın ve adaletin teşvik edilmesine ve toplumsal sözleşmenin yeniden canlandırılmasına katkı sağlayacaktır.

Kanımca ILO'nun sosyal güvenlik raporundaki veriler ve saptamalar dünya çapında sosyal politikalara daha fazla ihtiyaç olduğunu ortaya koyarken, 40 yıllık neoliberal politikaların yıkımı da özetlemiş oluyor. Artık salgından da ders alarak insanı esas alan kamucu ve toplumcu politikaların, yeni bir toplumsal sözleşmenin vaktidir.

2021'DE EN AZ 2 BİN 170 İŞÇİ İŞ CİNAYETLERİNDE HAYATINI KAYBETTİ

İSİG Meclisi 2021 yılı raporunu açıkladı: "Yüzde 65'ini ulusal basından; yüzde 35'ini ise işçilerin mesai arkadaşları, aileleri, iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri, sendikalar ve yerel basından öğrendiğimiz bilgilere dayanarak tespit ettiğimiz kadarıyla 2021 yılında en az 2170 işçi hayatını kaybetti..."

2011 yılından itibaren farklı sektörlerden, işkollarından, mesleklerden işçilerin ve işçi ailelerinin hayat verdiği bir ağ örgütlenmesi olan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi yıllık raporunu yayınladı.

Sağlıklı ve güvenli bir yaşam, çalışma koşulları için mücadele eden İSİG Meclisi'nin tespitlerine göre geçtiğimiz yıl ortalama günde en az 6 işçi hayatını kaybetti.

Raporda, "Yüzde 65'ini ulusal basından; yüzde 35'ini ise işçilerin mesai arkadaşları, aileleri, iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri, sendikalar ve yerel basından öğrendiğimiz bilgilere dayanarak tespit ettiğimiz kadarıyla 2021 yılında en az 2170 işçi hayatını kaybetti..." bilgileri paylaşıldı. Geçtiğimiz yıl 2 bin 427 işçi hayatını kaybetmişti.

Her 4 saatte 1 işçi yaşamını yitirdi

İSİG Meclisi raporuna göre 2021 yılında her 4 saatte 1 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. 21'i 14 yaş ve altı olmak üzere 62 çocuk iş cinayetinde hayatını kaybetti. 65 yaş üzerinde ise en az 143 ölüm gerçekleşti.

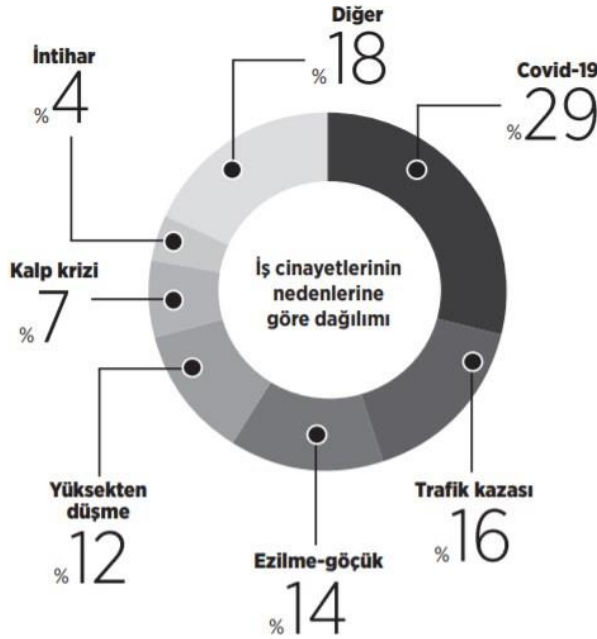
Ülkede işsiz sayısı her geçen gün artarken basit önlemlerle engellenebilecek iş cinayetlerinin de önüne geçilmiyor. Yoksullukla boğuşan yurttaşlar iş güvenliği önlemleri alınmadan çalıştırılıyor, denetimler yapılmıyor. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi raporuna göre 2021 yılında en az 2 bin 170 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Ölüm nedenleri arasında en çok Covid-19 bulunurken en fazla iş cinayetinin yaşandığı işkolu ticaret, büro, eğitim oldu. Çocuk ölümleri ise yine önlenemedi. Geçen yıl boyunca en az 62 çocuk iş cinayetinde yaşamını yitirdi.

Çocuk ölümleri yine önlenmedi

İSİG raporuna göre 2021 yılında en çok iş cinayeti salgının tekrar pik yaptığı nisan ve mayıs aylarında gerçekleşti. Nisan ayında tam kapanma uygulansa da metal, inşaat, tekstil, imalat gibi birçok sektör bundan muaf tutuldu. Aşamada öncelik sırası da işçiye en son geldi. Milletvekilleri, futbolcular aşılabilirken işçiler aşılardan mahrum bırakıldı. Nisan ayında en az 258 işçi, mayıs ayında ise en az 240 işçi iş cinayetinde yaşamını yitirdi. İş cinayetlerinin sektörlere göre dağılımında ticaret, büro ve eğitim başı çaktı. Bu işkolunda en az 345 emekçi yaşamını yitirdi. Bunu en az 335 ölüm ile inşaat, yol ve en az 318 ölümlü tarım, orman sektörleri izledi. Sağlık alanında gerçekleşen iş cinayetleri toplam iş cinayetlerinin yüzde 10'unu oluşturdu. Bu işkolunda en az 229 emekçi yaşamını yitirdi.

Ölüm nedenleri arasında Covid-19 ilk sırada yer alırken bunu sırasıyla trafik kazaları, ezilme-göçük, yüksekten düşme ve kalp krizi izledi. Çocuk ölümleri 2021 yılında da önlenemedi. Geçen sene 21'i 14 yaş ve altı olmak üzere en az 62 çocuk iş cinayetinde yaşamını yitirdi. İş cinayetlerinde yaşamını yitiren çocuk sayısı 2020 yılında 22'si en az 14 yaş ve altı olmak üzere en az 68, salgının olmadığı 2019 yılında ise 29'u 14 yaş ve altı olmak üzere en az 67'yd. Son 3 yılda en az 197 çocuk iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. İş cinayetlerinde son 3 yılda yaşamını yitiren 14 yaş altı çocuk sayısı ise en az 72 oldu. Emeklilik yaşı gelen yaşlıların ölümü de dikkat çekti. 2021 yılında 65 yaş üzeri en az 143 emekçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Son 3 yılda iş cinayetlerinde yaşamını yitiren 65 yaş ve üzeri işçi sayısı 417 oldu. İş cinayetlerinde yaşamını yitiren sendikasız işçiler toplam ölümlerin yüzde 99'unu oluşturdu.

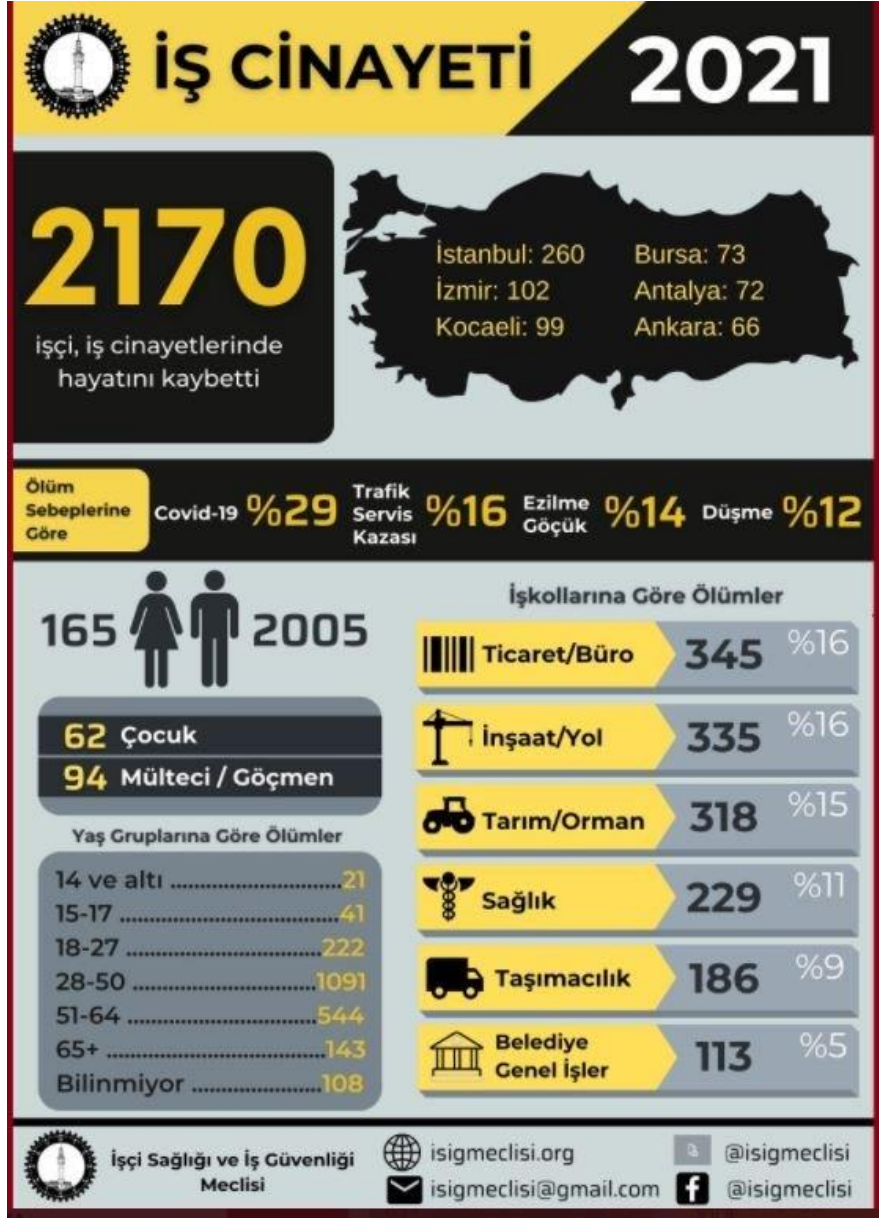
İSİG'in hazırladığı rapor şöyle:

En Çok Nisan'da

2021 yılında iş cinayetlerinin aylara göre dağılımı şöyle:

Ocak ayında en az 205 işçi, Şubat ayında en az 142 işçi, Mart ayında en az 144 işçi, Nisan ayında en az 258 işçi, Mayıs ayında en az 240 işçi, Haziran ayında en az 180 işçi, Temmuz ayında en az 155 işçi, Ağustos ayında en az 178 işçi, Eylül ayında en az 189 işçi, Ekim ayında en az 167 işçi, Kasım ayında en az 177 işçi ve Aralık ayında en az 135 işçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti...

2021 yılında iş cinayetlerinin istihdam biçimlerine göre dağılımına baktığımızda 1864 ücretli (işçi ve memur) ve 306 kendi nam ve hesabına çalışan (çiftçi ve esnaf) hayatını kaybetti. Yani ölenlerin yüzde 86'sını ücretliler yüzde 14'ünü ise kendi nam ve hesabına çalışanlar oluşturuyor...

2021 yılında iş cinayetlerinin işkollarına göre dağılımı şöyle:

Ticaret, Büro, Eğitim, Sinema işkolunda 345 emekçi; Tarım, Orman işkolunda 318 emekçi (161 çiftçi ve 157 işçi); İnşaat, Yol işkolunda 335 işçi; Sağlık, Sosyal Hizmetler işkolunda 229 işçi; Taşımacılık işkolunda 186 işçi; Belediye, Genel İşler işkolunda 113 işçi; Metal işkolunda 102 işçi; Konaklama, Eğlence işkolunda 81 işçi; Savunma, Güvenlik işkolunda 79 işçi; Madencilik işkolunda 70 işçi; Enerji işkolunda 44 işçi; Gemi, Tersane, Deniz, Liman işkolunda 39 işçi; Petro-Kimya, Lastik işkolunda 38 işçi; Tekstil, Deri işkolunda 34 işçi; Gıda, Şeker işkolunda 31 işçi; Ağaç, Kâğıt işkolunda 25 işçi; Çimento, Toprak, Cam işkolunda 24 işçi; Basın, Gazetecilik işkolunda 13 işçi; Banka, Finans, Sigorta işkolunda 7 işçi; İletişim işkolunda 4 işçi; Elimizdeki veriler ışığında çalıştığı işkolunu belirleyemediğimiz 53 işçi hayatını kaybetti...

Covid'den Ölüm Yüzde 29

2021 yılında iş cinayetlerinin nedenlerine göre dağılımı şöyle:

Covid-19 nedeniyle 625 işçi; Trafik, Servis Kazası nedeniyle 342 işçi; Ezilme, Göçük nedeniyle 296 işçi; Yüksekten Düşme nedeniyle 254 işçi; Kalp Krizi, Beyin Kanaması nedeniyle 156 işçi; İntihar nedeniyle 98 işçi; Zehirlenme, Boğulma nedeniyle 77 işçi; Elektrik Çarpması nedeniyle 74 işçi; Şiddet nedeniyle 72 işçi; Patlama, Yanma nedeniyle 56 işçi; Nesne Çarpması, Düşmesi nedeniyle 23 işçi; Kesilme, Kopma nedeniyle 22 işçi; Diğer nedenlerden dolayı 75 işçi hayatını kaybetti...

Yüzde 92 Erkek

2021 yılında iş cinayetlerinin cinsiyetlere göre dağılımı şöyle: 165 kadın işçi ve 2005 erkek işçi hayatını kaybetti...

2021 yılında iş cinayetlerinin yaş gruplarına göre dağılımı şöyle:

14 yaş ve altı 21 çocuk işçi,

15-17 yaş arası 41 çocuk/genç işçi,

18-27 yaş arası 222 işçi,

28-50 yaş arası 1091 işçi,

51-64 yaş arası 544 işçi,

65 yaş ve üstü 143 işçi,

Yaşını bilmediğimiz 108 işçi hayatını kaybetti...

Birinci Sırada Suriyeli Göçmenler Var

2021 yılında 94 mülteci/göçmen işçi hayatını kaybetti. Bu işçilerin geldikleri ülkelere bakarsak:

42 işçi Suriyeli; 17 işçi Afganistanlı; 7'şer işçi Rusyalı ve Türkmenistanlı; 5 işçi Pakistanlı; 3 işçi Somalili; 2'şer işçi Azerbaycanlı, Gürcistanlı ve İranlı; 1'er işçi Bulgaristanlı, Güney Koreli, Macaristanlı, Moldovyalı, Sırbistanlı, Ugandalı ve Ukraynalı...

Yüzde 6'sı Sendikalı

2021 yılında iş cinayetlerinde ölenlerin 122'si (yüzde 5,62) sendikalı işçi, 2048'i ise (yüzde 94,38) sendikasızsız. Sendikalı işçiler tarım, gıda, madencilik, kimya, tekstil, büro, eğitim, ticaret, metal, inşaat, taşımacılık, sağlık, güvenlik ve belediye işkollarında çalışıyordu. Diğer yandan ölen başka sendikalı işçiler de olabilir. Ancak kâğıt üzerinde olan sendikal üyeliklerinin gerçek bir örgütlülük olmaması ve birçok sendikanın ölen üyelerini sahiplenmemesi sonucu net bir bilgi verme şansımız olmadığını da belirtelim. Bu durum özellikle kamu çalışanı/memur sendikaları açısından daha da tespit edemediğimiz bir husus...

İstanbul'da 260 İşçi Öldü

2021 yılında Türkiye'nin 80 şehrinde ve yurtdışında birçok ülkede iş cinayeti gerçekleştiğini tespit ettik:

260 ölüm İstanbul'da; 102 ölüm İzmir'de; 99 ölüm Kocaeli'nde; 73 ölüm Bursa'da; 72 ölüm Antalya'da; 66 ölüm Ankara'da; 57 ölüm Şanlıurfa'da; 56'şar ölüm Gaziantep ve Samsun'da; 55 ölüm Mersin'de; 51 ölüm Konya'da; 50 ölüm Adana'da; 49'ar ölüm Manisa ve Tekirdağ'da; 44'er ölüm Muğla ve Zonguldak'ta; 42 ölüm Sakarya'da; 39 ölüm Denizli'de; 38 ölüm Hatay'da; 36 ölüm Balıkesir'de; 34 ölüm Kahramanmaraş'ta; 33'er ölüm Aydın ve Kayseri'de; 29 ölüm Osmaniye'de; 26 ölüm Çanakkale'de; 24 ölüm Çorum'da; 22'şer ölüm Afyon ve Kütahya'da; 21 ölüm Sivas'ta; 20'şer ölüm Malatya ve Trabzon'da; 19'ar ölüm Diyarbakır ve Eskişehir'de; 17'şer ölüm Bilecik ve Ordu'da; 16 ölüm Adıyaman'da; 15'er ölüm Bolu, Elazığ, Erzurum, Giresun, Isparta, Kastamonu ve Kırklareli'nde; 14'er ölüm Burdur, Karabük ve Uşak'ta; 13'er ölüm Karaman ve Van'da; 12 ölüm Düzce'de; 11'er ölüm Bartın, Mardin ve Rize'de; 10'ar ölüm Ağrı, Amasya, Artvin, Batman, Nevşehir ve Niğde'de; 9'ar ölüm Erzincan ve Siirt'te; 8'er ölüm Aksaray, Bingöl, Edirne, Gümüşhane, Kırıkkale, Şırnak ve Tokat'ta; 7'şer ölüm Kırşehir ve Yalova'da; 6'şar ölüm Kars, Kilis, Sinop ve Tunceli'de; 5 ölüm Yozgat'ta; 4 ölüm Hakkari'de; 3'er ölüm Çankırı ve Iğdır'da;

2'şer ölüm Ardahan, Bayburt ve Bitlis'te; 49 ölüm Yurtdışı'nda meydana geldi...

Ölenlerin Tam Listesi

2021 yılında iş cinayetlerinde hayatını kaybeden 2170 işçiyi saygıyla anıyoruz...

Muhammed Mehdi Ertürk, Abdurrahman Öcal, Habib Gökçe, Yiğithan Artık, Kenan Korkmaz, Haydar Gündoğdu, Fatih Bozdemir, Hasan Hüseyin Önal, Seçkin Budak, Yakup Mehmet Öyürlü, Mohammed Amin Safay, Ümit Erdoğan, Yusuf Arslan, Abdullah Utku, Nurullah Karataş, Bedirhan Mintemur, İzzet Tülüce, Şahin Güvenç, Mahmud Shabek, Asiye Önal, Behçet Türkmen, Oktar Dolacı, Doğan Gül, Engin Gözünar, Ali Göktaş, Abdullah Karagöz, Zeki Arıcı, Vahap Kara, Sinan Kartal, Muammer Önker, Hasan Ali Gökdemir, Recep Saritepe, Caner Kaya, Mehmet Akçimen, Mürsel Demir, İlhan Özdemir, Fazıl Etike, Ömer Kapan, Kemal Ballı, Günay Karaağaç, Murat Kantar, Ayşe Türk, Ramazan Tümer, Dursun Küçükbaş, İbrahim Gökdemir, Fatih Subaş, Ali Kalaycı, Mehmet Kuruç, Umut Can Türk, Durmuş Sertbakan, Sinan Oğuz, Hakan Özsalık, Ali Rıza Sandıklı, Emrah Şallı, Hüseyin Garip, Halil Şölen, Salih Güneş, Hanefi Sevinç, Samimi Değerkaya, Selim Topuzoğlu, Yakup Tor, İdris Akgün, Sinan Bozkaya, Saim Toparlı, Eyüp Aslan, Ferhat Doğan, Murat Kızıltepe, Mekin Demirci, Ömer Kaya, Çetin Bayın, Ahmet Bıçak, Orhan Şen, Murat Boğa, Mehmet Ali Dere, Bedran Güzel, İsmail Polatcanlı, Okan Atlı, Şerafettin Polat, İsmail Özmen, Osman Varlı, Aydın Demirtaş, İbrahim Alan, Asim Karakoç, Süleyman Yumuk, Doğan Alan, Osman Çiçek, Turan Pınar, Hüseyin Altıntaş, Davut Kurt, Bayram Yılmaz, Osman Durmuş, Cihan Gökçaya, Ekrem Yılmaz, Mehmet Yılmaz, Mehmet Samur, Erdoğan Saim, Duran Geçkil, Ali Kağnıcı, A.G., Halil Özbay, Fahrettin (Halittin) Akbalık, Tarık Güneş, Adem Tancan, Ahmet El Ahmet, Mehmet Çetin, Anar Oruçoğlu, Hasan Kurban, Nüket Mermer, Mustafa Fırat, Fatma Yeter, Seher Bıcı, M.Kutsal Altıntaş, Veysel Erdem Uzun, Mehmet Topçuoğlu, Fatma Demirel, Fuat Güneş, Yasin Erol Yalçın, M.Tankut Sevim, Uğur Bozdoğan, Ahmet Özsakarya, Bülent Gülhan, Özde Çivici, Yaşar Demirtaş, Vedat Erdoğan, Bilal Tor, Abdurrahman Kahveci, Erol Danacı, Ali Kerekli, E. I., Zeki Kocatürk, Kenan Yiğit İkizoğlu, Hidir Kaya, Nihat Elman, Nurten Ekici, Fethi Bulut, Şim Ağa, Engin Odabaşı, Süleyman Daşgın, Hakan Süzen, Muhammed Onan, Ahmet Nar, Fuat Yetkin, Kadir Korkmaz, Bahtiyar Kandimov, Azmi Türkmen, Hakan Atalay, Mehmet Özkan Turna, Sevgi Uçer, Ahmet Uyar, Hüseyin Karakuş, Hüseyin Kalkın, Emrah Aykurt, Ula Kerem, Nuri Koruyan, Azize Gülmez, Şahide Budak, Hayri Burak Gül, Recep Uysal, Yaşar Kansızoğlu, Abdullah Sayan, Kadir Kurak, Ömer Erkaya, Ahmet Arıcan, Mümtaz Halaf, Hasan Yıldız, Şenol Akgöz, Mehmet Sabancılar, Nurseven Elbasan, Umut Ahi, İbrahim Örsel, Fatih Coşkun, Kamil Beki, Ümit Demirhan, Nimet Sayraç, Neslihan Mermertaş Karaağaç, Ömer Yalap, İsmail Duran, Nilgün Ediz, Mehmet Ali Tan, Necati Atmaca, Hasan Hüseyin Tavlı, Salim Karaman, Mustafa Akatay, Aylin Alphan Erdemir, Emre Yılmaz, Kemal Erzan, Talha Aktaş, Akin Öztürk, Mamoun al-Nabhan, Ahmed Al-Ali, Muhammed

sigortasız çalışmaya, ücretlerini elden almaya, ya da 4250 TL asgari ücretin 500-1000 TL'sini elden işverene iade etmeye zorlandıkları, aksi halde işini kaybetme seçeneğiyle karşı karşıya bırakıldıkları belirtilmektedir.

İktidarın gümrük vergisi indirimlerini sıfırlayıp, parça ithal ederek ülkemizde montaj cep telefonu üretimine başlamalarını teşvik ettiği bazı Çinli şirketlerin yeni asgari ücret yürürlüğe girmeden, yılbaşından önce yüzlerce işçiyi eski asgari ücretten tazminat ödeyip çıkarttığı medyaya yansdı. Bir yandan kitlesel işten çıkartmalar yaşanırken diğer yandan asgari ücretin altında, kayıt dışı ve mülteci işçi istihdamının arttığı, aralık sonundan bu yana bu tür istihdamın yaygınlaştığı Tüm İşçi Hakları Derneği Başkanı tarafından kamuoyuna duyuruldu. Yeni ekonomik model ile ülkeyi ucuz emek cennetine çevirmeyi hedefleyen iktidar, ne yazık ki bu çığlıkları duymazdan-görmezden geliyor.

Diğer yanda TL'de yüzde 45-50'yi bulan değer kaybıyla işletme sermayeleri eriyen pek çok işyeri de zor durumda ve üretimini sürdürebilmek, iflastan kaçabilmek için istihdamı azaltma ya da asgari ücretin altında kaçak işçi çalıştırma yoluna gidiyor. Mevcut konjunktürde yeni bir iş bulma imkanının çok zor olduğu bir süreçte; pek çok çalışan, tümüyle aç kalmamak ve milyonlarca işsiz arasına girmemek için bu duruma boyun eğiyor.

Yeni asgari ücretin yürürlüğe girmesinden hemen önce başlayan bu süreç hızlanarak devam ederken işsizlikte olağanüstü bir artış dalgası yaklaşıyor. İktidara çağırım, ülkenin daha ağır bir işsizlik ve sosyal yıkım tablosuna sürüklenmemesi için yılsonuna kadar işçi çıkartma yasağını yeniden uygulamaya koymasındır. Ayrıca işverenlere sadece ilave istihdam için desteğin çözüm olmadığı ortadadır. Öncelikle mevcut istihdamın korunması için de sanayiye, KOBİ'lere destek ve devlet katkısı önem kazanmaktadır. Çalışma barışının sürdürülmesi, işsizlik artışının önlenmesi, sosyal deprem yaşanmaması için bu adımların süratle atılması hayati önem taşımaktadır. Ancak ödeme gücü olduğu halde bu süreci kullanarak; kayıt dışı çalışma, uzun çalışma saatleri gibi uygulamaları işçilere dayatan işverenlere fırsat verilmemesi, sosyal devlet olmanın gereğidir.

KREDİLER TOPLAMI İLK KEZ 1 TRİLYONU AŞTI

Ülkede ekonomik kriz ve artan pahalılık nedeniyle temel ihtiyaçların dahi karşılanamadığı bir dönem yaşanıyor. Yüksek enflasyon karşısında gelirlerin erimesi ise halkın daha çok kredilere sarılmasına neden oluyor. Yıllık enflasyonun yüzde 21,31 olarak hesaplandığı kasım ayında bireysel kredi ve kredi kartı borç bakiyesi 1 trilyon 18 milyar liraya yükseldi ve 2020'nin aynı ayına göre yüzde 18 artış yaşandı.

Bireysel kredilerin yüzde 46'sını ihtiyaç kredileri, yüzde 30'unu konut kredileri, yüzde 19'unu kredi kartları ve yüzde 5'ini taşıt kredileri oluşturdu.

Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) kasım verilerine göre 34,8 milyon kişi bireysel kredi kullanırken kişi başı ortalama kredi bakiyesi de 29,2 bin lira düzeyine çıktı.

Eylül ayında başlayan faiz indirimleriyle dolar kurunun yükselişe geçtiği ancak zirveye ulaşmadığı kasım ayında TL'deki değer kaybıyla birlikte gerileyen alım gücü bireylerin kredi ve kredi kartı borçlarını arttırdığı açığa çıktı. Böylece kasım ayında bireysel kredi ve kredi kartı borç tutarı ilk kez 1 trilyon liranın üzerine çıktı.

Kasımda 134 bin kişi ilk kez kredi kullandı

TBB verilerine göre kasım itibarıyla 34,8 milyon kişinin bireysel kredi ve kart borcu bulunuyor. Bireysel kredi kullanan kişi sayısı takipteki krediler hariç olmak üzere son bir yılda 800 bin kişi arttı.

Kasım itibarıyla ilk defa ihtiyaç kredisi kullananlarda da artış gözlemlendi. TBB verilerine göre kasımda 197 bin kişi ilk defa kredi kartı, 134 bin kişi tüketici kredisi kullanırken konut kredisi ilk kez kullanan kişi sayısı 30 bin oldu.

2021 yılı kasım ayı itibarıyla İstanbul'da 328 milyar TL, Ankara'da 96 milyar TL ve İzmir'de 67 milyar TL tutarında bireysel kredi bulunuyor. İstanbul, yüzde 25 ile son 12 ayda bireysel kredi bakiyesi en çok artan il oldu.

KİŞİ BAŞINA ORTALAMA BİREYSEL KREDİ BORCU EN YÜKSEK ON İL (TL)			
Ankara	29.229	Adana	23.688
İzmir	26.037	Bursa	23.561
Tekirdağ	24.727	Kocaeli	23.324
Mersin	24.205	Antep	23.184
Antalya	23.925	Diyarbakır	22.856

KRİZİN ETKİLERİ AYLARCA SÜRECEK

Enerji krizi nedeniyle yaşanan kaos devam ediyor. Kesintiler nedeniyle çelik sektörünün kaybının 1 milyar lira olacağı tahmin ediliyor. Sanayi kollarında çalışan işçilere ise ücret kesintisi veya yıllık izin dayatması yapılıyor.

Hükümetin plansız ve alelacele aldığı kararlar nedeniyle kışın ortasında patlak veren enerji kriziyle sanayi üretiminde kritik hafta yaşanıyor.

Sanayideki elektrik ve doğalgaz kısıntılarına yönelik endişelerini dile getiren sanayiciler, kesintilerin çelik sektöründe 1 milyar TL kayıp yaratacağını anlattı. İhracat tarafında ise zamanında teslim edilmeyen siparişlerden dolayı iptaller yaşandığına dikkat çekildi ve "İmalat yapamazsak ihracat da duracak" uyarıları yapıldı.

Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Başkanı Adnan Aslan, "10 günlük doğalgaz kesintisi ve şu an üç gün olarak bildiğimiz elektrik kesintisi elbette ciddi bir etki yaratacak. Sektörde yıllık yaklaşık yüzde 1 üretim gerilemesine eş değer bir kayıp olacak" dedi.

Aslan, "Sektöre 1 milyar TL kayba sebep olacak. Üretim bantlarının durdurulamayan kısımlarından ötürü yüzde 40 doğalgaz kesintisi yaklaşık yüzde 60, diğer yandan 72 saat elektrik kesintisi en az 80 saatlik üretim kaybına sebep olacak" değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Veysel Yayan enerji kısıtlamalarının çelik sektörüne olan yansımalarını değerlendirdi. Bloomberg HT'de açıklama yapan Yayan, kısıntıların sektörü olumsuz etkilediğini belirtirken 300-400 bin ton civarında üretim kaybının söz konusu olduğunu belirtti.

BOTAŞ Doğalgaz İddialarını Yalanladı

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ (BOTAŞ), ise yaşanan kriz sonucunda ortaya çıkan bazı iddialara yanıt verdi. BOTAŞ, "BOTAŞ'ın İran'a borcu olduğu için böyle bir kesinti yapıldı" yönündeki iddia konusunda "Bu iddia tamamıyla gerçek dışıdır. BOTAŞ'ın İran dâhil hiçbir tedarikçisine borcu bulunmamaktadır" açıklaması yaptı.

Açıklamada, "Yaz döneminde doğal gaz depolama tesislerimizde depolama yapılmakta olup her yıl olduğu gibi bu yıl da planlamalarımız kapsamında depolama tesislerimizde azami miktarda doğal gaz depolanmıştır. İhtiyaç duyulan günlerde doğal gaz depolarından gaz kullanımı yapılmaktadır" denildi.

Türkiye'nin yaz aylarında gaz fiyatları yükselince depolardaki gazı bitirdiği yönündeki iddia ile ilgili BOTAŞ, "Türkiye'nin yaz dönemi doğalgaz talebi uzun dönemli doğal gaz alım ve satım anlaşmalarımıza bağlı boru ve LNG arz kaynaklarından sağlanmaktadır" değerlendirmesini yaptı.

Açıklamada, "Depo doluluk oranları kış koşullarına göre değişkenlik gösterebilmektedir. Mevcut durumda ortaya çıkan kış koşullarındaki doğalgaz talebini karşılamak adına doğalgaz depolarımız planlamalarımız çerçevesinde azami seviyede kullanılmaktadır" bilgisi verildi.

BOTAŞ "2018 Ocak ayında depolarda var olan doğalgaz yüzde 73 oranında iken şimdi yüzde 32 seviyesinde." yönündeki iddia ile ilgili olarak ise "Doğalgaz depoları yaz dönemlerinde doldurulup kış dönemlerinde ihtiyaca göre kullanılmaktadır" şeklinde görüş belirtti.

Depolarla ilgili veriler kaldırıldı

BOTAŞ eski Genel Müdürü Gökhan Yardım, Twitter hesabı üzerinden yaptığı paylaşımında doğalgaz depolama verilerinin kaldırıldığını belirtti. Yardım, "BOTAŞ, elektronik bülten tablosunda (EBT) Tuz Gölü ve Silivri depolarının günlük enjeksiyon, geri üretim ve stok verileri ay bazında gün gün yayınlanıyordu. Biraz önce değişti sadece o günkü geri üretim verileri yayınlanıyor. Enerji Piyasalar İşletme AŞ (EPIAŞ) Şeffaflık Platformu'nda 18 Ocak'tan sonraki depolama verileri de kaldırıldı" ifadelerine yer verdi.

EPIAŞ'ta Tuz Gölü'ndeki depoya ait tüm veriler kaldırılırken, Silivri'deki depoya ilişkin de 18 Ocak sonrasındaki veriler kaldırıldı.

18 Ocak itibarıyla Silivri'deki depolarda toplam 1,2 milyar metreküplük gaz kaldığı, en son 18 Ocak'ta günlük geri üretim miktarının 14,4 milyon metreküp olduğu verisi sistemde yer alıyor.

Silivri'deki depoların toplam kapasitesi ise 3,1 milyar metreküp düzeyinde ve önceki gün itibarıyla burada yaklaşık 1 milyar metreküplük gaz bulunduğu tahmin ediliyor.

Gen ilaç kesintiden üretimi durdurdu

BOTAŞ tarafından önceki gün üreticilere gönderilen e-posta ile ilaç, et ve et ürünleri ile süt ve süt ürünleri üreten işletmeler için doğalgaz kesinti uygulamasının sonlandırıldığı bildirilse de elektriğin yoğun olarak kullanıldığı sanayilerde kesintiler devam ediyor.

Gen İlaç tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yapılan açıklamada elektrik kesintisi nedeniyle ASO ikinci ve üçüncü organize sanayi bölgelerinde yer alan üretim tesislerinde üretime ara verildiği duyuruldu. Sürecin şirketin olağan iş akışına, satış-pazarlama faaliyetlerine ve gelirlerine etkisi olmayacağını belirtildi.

Arçelik'te ücret kesintisi ve yıllık izin

OSB'lerde üç gün elektrik verilmemesi nedeniyle pek çok fabrikada düzenlemeler yapılıyor. Ankara Sincan OSB'de bulunan Arçelik Bulaşık Makinesi fabrikasında da üç güne göre işçilerin çalıştığı vardiyalarda yapılan düzenleme işçiler tarafından tepki çekti.

Üç günlük üretim arası nedeniyle yıllık izni olanların yıllık izinlerinden kesileceği, izni olmayanların ücretlerinin yüzde 75'inin yatırılacağı sendika tarafından işçilere bildirildi. Ayrıca sözleşmeli personelin de temizlik için fabrikaya gelmek zorunda olduğu duyuruldu. Sendika temsilcilere tepki gösteren işçiler bantlarda kısmen üretimi durdurdu. İşçiler, "Bizim çalışma düzenimizi işveren planlıyor, bize hiç sorulmuyor. Mesajları ise sendika atıyor. Şu koşullarda insanlık dışı şekilde çalışırken sendika bizim hakkımızı savunmuyor. İşçi sağlığını ve güvenliği hiçe sayılıyor. Elektrik kesintisinin, doğalgaz kesintisinin faturası bize çıkarılıyor" ifadelerini kullandı.

DOĞALGAZ ARZ GÜVENLİĞİNDE KRİZ

İran'ın doğalgaz akışını kesmesinin ardından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın sanayi ve elektrik santrallerinde doğalgaz ve elektrik tüketimini sınırlamıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan bu kararın alındığı gün 'Daha çok üreterek bu badireyi atlatacağız' diye konuşurken; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı aynı gün 'gizli' ibaresiyle aldığı kararla sanayide üretimin düşmesine neden olacak karara imza atmıştır. Bu durum iktidarın arz güvenliği krizine karşı hiçbir hazırlığı olmadığını ve çözümü tüketimi sınırlamakta bulduğunu göstermiştir.

Akışın durması dengesizliğe neden olur

EPIAŞ; İran'ın teknik bir arıza gerekçesiyle Türkiye'ye 20 Ocak itibarıyla 10 günlük doğalgaz akışını durdurduğunu kamuoyuna duyurmuştur. BOTAŞ'ın verilerine göre İran'dan ülkemize Gürbulak hattı üzerinden günlük ortalama 28,5 milyon metreküp büyüklüğünde doğalgaz arzı gerçekleşmektedir. İran'ın akışı kesmesi nedeniyle en çok ihtiyaç duyulan bir dönemde 10 gün boyunca 285 milyon metreküp büyüklüğünde arz-talep dengesizliği oluşacaktır.

İktidarın hazırlıksız olduğu ortaya çıktı

EPIAŞ'ın verilerine göre Türkiye'de Ocak ayında (ilk 19 günde) günlük ortalama 238 milyon metreküp doğalgaz tüketilmiştir. Hava sıcaklığının eksi derecelere düştüğü son günlerde günlük tüketim 287 milyon metreküpe kadar çıkmıştır. Konutlarda gerçekleştirilen en yüksek tüketim ise 70 milyon metreküpe kadar çıkmaktadır. İran'ın gaz akışını kesmesinin ardından sanayi ve santrallerde doğalgaz sınırlamasına gidilmesi iktidarın hazırlıksız olduğunu göstermiştir. Doğalgazda bu gibi krizlere karşı doğalgaz depolarının tam dolu olması ve arz güvenliğinin sağlanması gerekmektedir.

Kısıtlama sanayide üretime darbe olur

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı doğalgaz akışının kesilmesinden bir gün önce sanayi kuruluşları ile doğalgazdan üretim yapan elektrik santrallerinde gaz tedarikini yüzde 40 oranında azaltılması kararı almıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bu kararı 'gizli' ve 'çok ivedi' ibaresiyle sanayi kuruluşlarına iletilmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bu kararı başta demir-çelik, kimya, çimento ve gübre sektörlerinde üretimin durması anlamına gelecektir. Başka bir deyişle kısıtlama kararı üretime darbe vuracaktır. Söz konusu sektörlerde üretimin durması da doğrudan ya da dolaylı olarak ürünlerin fiyatlarının artmasına neden olacaktır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından doğalgaz kısıntısının yanı sıra sanayide elektrik kısıntısı yapılacağı da duyurulmuştur.

Elektrik kesintileri gündeme gelebilir

TEİAŞ'ın verilerine göre Ocak ayında Türkiye genelinde elektriğin yüzde 29,25'i doğalgaz santralleri tarafından üretilmiştir. Doğalgaz santrallerindeki gaz akışından yüzde 40 oranında kesintiye gidilmesi elektrik üretiminde doğalgaz santrallerinin payının yüzde 12 azalması anlamına gelecektir. Buna göre ortaya çıkacak yüzde 12 oranındaki üretim açığı ya başka kaynaklar üzerinden sağlanacak ya da ülke genelinde kontrollü elektrik kesintilerini gündeme getirecektir.

Cumhurbaşkanı başka, bakanlık başka

İktidarın; kara kışın ortasında Türkiye'de doğalgaz arzı sıkıntısına karşı tek politikası doğalgaz tüketimini sınırlamak olmuştur. AK Parti iktidarı Türkiye'yi yönetememektedir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan "Türkiye daha çok üreterek bu badireyi atlatacaktır" diye konuşken, aynı gün Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı sanayide üretimin düşürülmesi anlamına gelecek karar sektör temsilcilerine iletmıştır. İktidar bir yandan üretim yapacağız derken, bir yandan üretime darbe vurmaktadır.

AKP İKTİDARI KRİZE KESİNTİLERLE ÇÖZÜM BULDU

İktidarın enerji, özellikle de elektrik konusunda iyi planlama yapmaması sonucunda her şeyi eline yüzüne bulaştırdığı, ucuz enerji fiyatı fırsatlarını teptiği, maliyet avantajlarının ortadan kalktığı bir dönemde yağış azlığının neden olduğu hidrolikten yararlanama durumun 3 yıldır görüldüğü ortamda, krize elektrik kesintileri ile çözüm bulma yoluna gitmiştir.

BOTAŞ'ın sanayi tesisleri ve elektrik üretim tesislerine sağladığı doğalgaz miktarını % 40 oranında azaltacağını belirtmesi üzerine, TEİAŞ da 21/01/2022 tarihinde sanayi bölgelerine kendisi tarafından sağlanacak elektrikte ve dağıtım şirketlerince sağlanacak olan elektrikte kesintiye gideceğini açıkladı.

Kesinti, iki taraflı uygulanacak. İlk elektrik dağıtım şirketleri, bölgelerindeki (orta gerilim grubunda yer alan) sanayi tesislerinin elektriğini kısıtlı verecek. **Bu tesislere, 8 gün içinde bir ya da iki gün tüketimlerinin %10'u düzeyinde elektrik verilmesi, yani %90 kısıntı yapılması bekleniyor.**

İkinci olarak ise TEİAŞ'ın doğrudan iletim sistemi üzerinden elektrik alan büyük sanayi tesislerinin (yüksek elektrik tüketimi olan demir-çelik, çimento, otomobil, cam sanayi vb) elektriği ciddi biçimde kesecek. Buna göre 8 günlük dönemde elektriğin %50'ye kadar kısıtlı verilebileceği ifade edilmektedir.

Ayrıca kömürün tonunun 200\$ civarına çıkması bu santrallerin maliyetini de artırmaktadır. Doğal gazdaki azalış kaliteli ithal kömürle doldurulamayacaktır. Çünkü maliyet oldukça yükselmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ithal kömür santrali sahibi şirketlerle görüşme yaptı. İthal kömür santrallerinin, doğal gazla elektrik üreten santrallere gazda uygulanan sübvansiyonun kaldırılmasını gündeme getirdikleri, ithal kömür fiyatlarının artmaya devam ettiğinin, bunun maliyet baskısı oluşturduğuna ve ithal kömür santralleri kapasite destek mekanizmasından da yararlanmak istedikleri belirtiliyor. Bu da kamunun yükleneceği yükü ve iletim tarifesini artıracak dolaylı olarak elektrik fiyatları artacak, TEİAŞ'ın maliyetleri artınca da doğrudan Hazineye girecek kar - para azalacaktır.

BOTAŞ'IN DOĞAL GAZ KISITLAMASI SANAYİYE, İHRACATA AĞIR HASAR VERECEK

BOTAŞ'ın sanayide ve elektrik santrallerinde doğal gaz kullanımını yüzde 40 kısıtlama kararı ülke sanayisine, ihracatına ağır hasar vereceği gibi, Organize Sanayi Bölgelerindeki işletmelere en üst tarifeden doğal gaz satışı, adaletsiz ve hesapsız bir uygulamadır. Böyle bir sürecin devreye sokulması otomotiv, yan sanayi ve

gıda endüstrisinde üretimin durmasına neden olacağı gibi, iktidarın enerji politikalarının plansız ve arz güvenliğinden yoksun olduğunu gösterdi!

İran-Türkiye doğalgaz boru hattında meydana gelen arıza nedeniyle İran'ın doğalgaz sevkiyatını 10 gün durdurduğunu açıklaması, Türkiye ekonomisinin ve sanayisinin beceriksizce yönetildiğini, iktidarın plan-program ve alternatiflerinin olmadığını, neredeyse ülkenin kaderiyle baş başa olduğunu ortaya çıkarttı. İran daha sonra yeniden sevkiyata başladığını duyurmasına karşılık ilan edilen kısıntı programının sürdürülmesi sanayiciyi, Organize Sanayi Bölgelerindeki (OSB) işletmeleri ve doğalgaza dayalı elektrik üreten santralleri ciddi darboğazlarla karşı karşıya bıraktı. Kış koşulları nedeniyle günlük talebin 290 milyon metreküp seviyesini aşması nedeniyle Boru Hatlarıyla Taşımacılık A.Ş. (BOTAŞ) sanayiciye ve santrallara günlük doğalgaz kullanımını yüzde 40 oranında azaltma talimatı verdi. Talimata uymayanlara ağır cezalar uygulanacağı açıklandı. Her ay sanayide ve elektrik üretiminde kullanılan doğalgaza yüzde 50 zam yapan BOTAŞ, kendi sorumluluğunda olan gaz tedarikini gerçekleştirilemeyince de faturayı yine sanayiciye kesiyor. Bir yandan gaz tedarikinde yüzde 40 kısıntıya giden BOTAŞ diğer yandan da ilave yüzde 50 daha zammı devreye sokarak fırsatçılık yapıyor. OSB'lere yönelik tek fatura uygulamasından ötürü en üst tarifeden ödeme yapmak zorunda kalan OSB'ler bu bedelleri OSB'de faaliyet gösteren işletmelere yansıtmakta sıkıntı çekiyor. Sanayinin ve santrallerin gazını kesen BOTAŞ'ın bu uygulaması olası daha ciddi riskler karşısında iktidarın, ülkeyi yönetenlerin ne kadar hazırlıksız ve öngörüsüz olduklarını, alternatif planlarının olmadığını, ülkenin el yordamıyla yönetildiğini açığa çıkarttı. 20 yıldır ülkeyi tek başına yöneten iktidar kendi müteahhitlerine döviz garantili ihalelerle milyar dolarları akıtırken kendilerinden önceki iktidarın projelendirdiği yıllardır yapımı süren **Tuz Gölü Doğalgaz Depolama tesislerini** tamamlayacak kaynakları aktarmadığı için ülkenin en stratejik alanlarından enerji güvenliği ve sürekliliğini sağlayacak öngörü ve akıldan yoksun olduğunu gösterdi. Santrallara verilen doğalgazın kısıtlanması elektrik üretiminde gerileme ve elektrik kesintilerine neden olacak, sanayiciyi ihracatçıyı hem doğalgaz hem de elektrik temininde ciddi sıkıntıya sokacak. Sanayi odası başkanları, sanayici örgütleri, ihracatçılar bu kesinti ve kısıntıların kendilerini üretimi ve vardiyaya sayısını düşürmeye mecbur edeceğini, ihracat sözleşmelerinin zamanında karşılanmasının sıkıntıya gireceğini ağır maliyetlerle karşı karşıya kalacaklarını ifade ediyorlar.

OSB'lere BOTAŞ tarafından tek sayaç üzerinden tek fatura kesiliyor. OSB yönetimleri fatura tutarını OSB'deki işletmelerin tüketimine göre faturalandırıyor. OSB'lere tek fatura kesildiği için tüketim miktarı aşıyor ve otomatik olarak en üst bedelden faturalandırma yapıyor. OSB'lerde yer alan işletmeler doğalgaz tüketimleri daha düşük olduğu halde en üst tarifeden gaz faturası ödüyor. Bu uygulama işletmeleri OSB'lerden ayrılmaya zorlayacak mantık dışı bir uygulamadır.

Ülkenin tüm enerjisini iki ülkenin boru hattına emanet eden, arz güvenliğini yıllardır ihmal eden, yeraltı doğalgaz depolama tesislerini tamamlamak ve bitişini hızlandırmak için gerekli kaynağı aktarmayan iktidarın liyakatsizliği bu olayla bir kez daha kanıtlandı. 2023'te tamamlanacağı belirtilen 5,4 milyar metreküp kapasiteli Tuz Gölü Yeraltı Doğalgaz depolama tesisleri tamamlanıp, faaliyete geçirilene kadar Türkiye'nin enerjide sürdürülebilir kesintisiz arz güvenliği risk altında olacaktır!

DOĞALGAZ ARZ KRİZİ ELEKTRİK FİYATLARINDA ARTIŞA NEDEN OLDU

Öte yandan İran'ın doğal gazı kesmesi sonrasında ortaya çıkan arz sorunu, elektrik fiyatlarının da "tavan" yapmasına yol açtı. EPIAŞ'ın gün öncesi ve TEİAŞ'ın dengeleme güç piyasalarında her **1 MW elektriğin fiyatı 1.345,00- TL oldu. Diğer bir deyişle toptan piyasada 1 kilovatsaat elektrik 1, 35 TL olmuştur.**

Tüm bu enerji krizinin aslında 2019 yılından itibaren akarsu ve barajlı santrallerin elektrik üretimindeki paylarının, elektrik üretiminde sürekli artışa rağmen kademe kademe azalmasının analiz edilmeyerek, yani 2019 yılından itibaren azalan yağış ve barajların su seviyesinin düşmesi sonucunda, hidrolik üretiminin azalacağı aşıkarken, konunun uzmanları da önlem alınması gerektiğini söylerken, bir de pandemi şartlarında ucuz doğalgaz ve ithal kömür depolama imkanları ve şansı da ortaya çıkmışken, bunların kullanılmamasıdır. Artan döviz kurları da önceden kontrat yapılmaması ve enerji arzında bir sıkıntı olacağının öngöründe bulunulmaması, maliyeti artırdığından ortaya çıkan finansman sorunu da büyük etkidir. Zira meclisten geçen yasa ile BOTAŞ'ın rekor zararı kapatılmıştır.

Ayrıca 10 yılda devlete ait elektrik üretim santrallerinin özelleştirilmesi sonrasında EÜAŞ'ın toplam üretimindeki payının %78'den %20'lere düşmesi ve özel sektörün de doğrudan kar odaklı olarak bu sektöre hakim olmasıdır.

Bakanlığın eylem planı yok

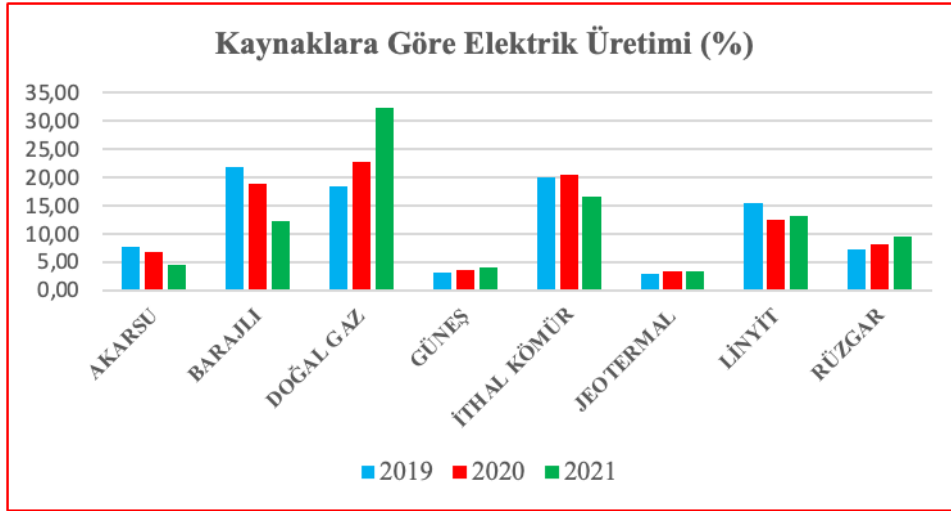
HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Aşağıdaki tabloda 2019 yılından itibaren azalan hidrolik elektrik üretim payları, 2019 -2021 yılları sonunda neredeyse iki katına çıkan doğalgazın pay oranı açıkça görülmektedir. Göre göre gelen kriz için ne iktidar ne de Bakanlık bir eylem planı oluşturmamıştır.

Tablo: Ana Üretim Kaynaklarının Elektrik Üretimindeki Payı (%)

KAYNAK ADI	2019	2020	2021
AKARSU	7,58	6,76	4,54
BARAJLI	21,79	18,84	12,26
DOĞAL GAZ	18,41	22,65	32,41
GÜNEŞ	3,08	3,59	3,92
İTHAL KÖMÜR	19,96	20,46	16,58
JEOTERMAL	2,95	3,26	3,27
LİNYİT	15,50	12,57	13,17
RÜZGAR	7,19	8,14	9,41

Geldiğimiz noktada 22/01/2022 tarihinde doğalgazın elektrik üretimindeki payı 20/01/2022'de %34'ten, 21/01/2022 tarihinde % 23'e, 22/01/2022 tarihinde %17'ye düşmüştür. Böylece elektrik arz güvenliği tehlikeye düştüğü gibi sanayinin çarkları duracaktır. Son yıllardaki enflasyonist baskının, enerji krizi nedeniyle üretim yapılamaması sonucunda üretim (arz) tarafında meydana gelecek azalmanın yol açacağı mal kıtlığı da enflasyonu körükleyici etki yapacaktır.

İKTİDAR KRİZİN GERÇEK NEDENİ OLAN DEPOLARIN BOŞ OLDUĞU BİLGİSİNİ GİZLİYOR...

Türkiye'de yaşanan enerji arz güvenliği krizinin tek gerekçesi İran'ın doğalgaz akışını kesmesi değil. İran akışı kesmesi krizin gerçek nedeni değil, krizin tetikleyicisi. Asıl neden yeraltı depolarının boş olması. Yeraltı doğalgaz depolarındaki stok miktarları günlük olarak EPIAŞ tarafından yayınlanırken; 18 Ocak'tan sonra stok miktarına ilişkin bilgilerin yayınlanması durduruldu. Bu durum iktidarın krizin ana sebebi olan depoların boş olduğu gerçeğini gizlemek istediğinin bir göstergesidir.

Yeraltı Deposu Bilgileri Gizleniyor

İran'ın günlük 28,5 milyon metreküp doğalgaz akışını 10 gün keseceğini duyurması üzerine yaşanan kriz ülkemizde arz güvenliğinin sağlanamadığının göstergesidir. İktidarın doğalgaz kısıntısı ve elektrik kesintisine varan tedbirler almasının tek gerekçesi İran'daki doğalgaz akışının kesilmesine bağlanamaz. Her kış yaşanan bu

duruma karşı hazırlıksız olunması ya plansızlıktan kaynaklanmaktadır. Bu gibi durumlar için doğalgaz depolarının stok durumunun yüzde 100 dolu olması gerekirken; krizin başında yeraltı depolarının üçte ikisinin boş durumda olduğu bilinmektedir. Yeraltı doğalgaz depolarındaki stok miktarları günlük olarak EPİAŞ tarafından yayınlanırken; 18 Ocak'tan sonra stok miktarına ilişkin bilgilerin yayınlanması da durdurulmuştur. Bu durum iktidarın krizin ana sebebi olan depoların boş olduğu gerçeğini gizlemek istediğinin bir göstergesidir.

Kriz Göz Göre Göre Geldi

Yaklaşık 5 ay önce ağustos ayının başında ülke genelinde yaşanan elektrik kesintisi arz güvenliğinde büyük bir sıkıntı yaşandığının ilk işareti olmuştur. Ağustos ayının başında elektrik tüketiminin artmasının planlanamaması nedeniyle pek çok ilde kontrollü elektrik kesintileri yaşanmıştı. Kuraklık nedeniyle üretim payı düşen hidroelektrik santrallerinden kaynaklı açığın doğalgaz santralleri tarafından karşılanması Türkiye'de özellikle tamamen dışa bağımlı olduğumuz doğalgaz akışında kırılganlığı artırmıştır. Sonuç itibarıyla iktidar bu kırılganlığa karşı somut bir adım atmamış göz göre göre gelen krizi umursamamayı tercih etmiştir.

Arz Güvenliği Sorununun İki Boyutu Var

Enerjide arz güvenliği; enerji kaynaklarının satın alınabilir bir fiyattan kesintisiz bir şekilde ulaşılabilirliği anlamına gelmektedir. Türkiye'de bugün yaşanan arz güvenliği krizinin iki boyutu bulunmaktadır. AK Parti iktidarının art arda yaptığı zamlar nedeniyle Türkiye'de enerji satın alınabilir bir fiyat olmaktan çıkarak fahiş bir fiyata yükselmiştir. Aynı zamanda enerji plansızlık nedeniyle de kesintisiz bir şekilde ulaşılabilir olmaktan çıkmıştır. Vatandaşlar enerji faturalarını ödeyemez duruma gelirken; iktidar sanayide ise kesintisiz bir enerji arzını artık sağlayamamaktadır.

Anlaşmalar Tüketimi Karşılıyor

Türkiye'nin 2021 yılı doğalgaz tüketimi 61 milyar 552 milyon metreküp olurken, 2022 yılında ülkemize fiili olarak anlaşmayla gelecek doğalgaz miktarı ise 51 milyar 250 milyon metreküp olarak hesaplanmaktadır. Başka bir deyişle 2022 yılında 10 milyar 300 milyon metreküp büyüklüğünde bir açık bulunmaktadır. İktidar bu açığı kısa vadel LNG anlaşmalarıyla kapatmayı tercih etmiştir.

Maliyetler Ve Raf Fiyatları Artacak

Sanayide yaşanan doğalgaz ve elektrik kesintileri ise üretimin durması, tedarik zincirinin bozulması anlamına gelecek. 3 gün süren elektrik kesintisi pek çok sektörde 10 günü bulan üretim kaybı anlamına gelecektir. Bu da tek başına yüzde 33 oranında bir maliyet artışı anlamına gelecektir. Başka bir deyişle bu krizin faturası marketlerdeki raf fiyatlarına yansıtacak, hayat pahalılığı daha da artacaktır.

AK PARTİ İKTİDARIN ENERJİDE ARZ GÜVENLİĞİ KRİZİNE KARŞI NE HAZIRLIĞI NE DE ÇÖZÜMÜ VAR...

İktidarın arz güvenliği krizinde ne çözümü var ne de hazırlığı var. Üretimi durdurmak yerine depolar tam dolu olmalıydı. Depoların doluluk oranı önceki yıla göre yüzde 15,86 daha az.

İran'ın doğalgaz akışını 10 gün kesmesinin ardından sanayide yüzde 40 oranında doğalgaz kısıntısı ve 72 saati bulan elektrik kesintilerinin uygulanması akıl alır gibi değil. Enerjide arz güvenliğinin sağlanması için sanayide üretimi durdurmak yerine doğalgaz depoları tam dolu olmalı ve devreye alınmalıydı. Ancak depolardaki stoklar bir önceki yıla göre yüzde 15,86 oranında daha az ve depoların yarısından fazlası boş durumda. İktidarın bu krize karşı üretimi durdurmak dışında ne bir hazırlığı var ne de çözümü.

Arz güvenliğinde büyük bir sıkıntı yaşanıyor

İran'ın arıza gerekçesiyle doğalgaz akışını 10 gün boyunca kesmesi ve iktidarın arz güvenliği konusunda hazırlıksız olması Türkiye genelinde sanayide büyük bir krize neden olmuştur. İran'ın günlük doğalgaz akışı Türkiye tüketiminin yaklaşık yüzde 10'unu oluşturmaktadır. Doğalgaz arzının yüzde 10'una denk gelen bir akışın kesilmesi nedeniyle Türkiye genelinde sanayide yüzde 40'a varan doğalgaz kısıntısı ve yine sanayide 72 saati bulan elektrik kesintilerinin uygulanmaya başlanmıştır. Bu durum ülkemizde arz güvenliği sıkıntısı yaşandığını ortaya koymaktadır.

İktidarın ne çözümü ne de hazırlığı var

İran'ın doğalgaz akışını kesmesi her kış karşılaşılan bir rutin olurken; bugün yaşadığımız elektrik ve doğalgaz arz güvenliği krizi iktidarın plansızlığının bir sonucudur. Enerji arz güvenliğinin sağlanması için Türkiye genelinde yer

alan doğalgaz depolarının tam kapasiteyle dolu olması ve bu gibi krizlerde doğrudan sisteme verilmesi gerekmektedir.

Doğalgaz depolarının yarısından fazlası boş

Ancak doğalgaz depolarındaki stok miktarının EPDK'nın en son yayınlanan Ekim 2021 tarihli sektör raporundaki veriler dikkate alındığında tam dolu olmadığı anlaşılmaktadır. Resmi verilere göre doğalgaz stok durumu bir önceki yıla göre yüzde 15,86 oranında daha azdır. 19 Ocak itibarıyla yaklaşık olarak toplam 4,6 milyar m3 büyüklüğündeki toplam depolama kapasitesinin en iyi ihtimalle 1,55 milyar m3 kısmının dolu olduğu belirtilmektedir. Buna göre doğalgaz depolarındaki doluluk oranı yüzde 33 düzeyindedir. Bu gibi krizlerde devreye alınması gereken doğalgaz depolarının yarısından fazlası boş durumdadır.

Sırada ticarethane ve meskenler mi var?

Bu veriler dikkate alındığında iktidarın her kış yaşanan İran'ın doğalgaz akışını kesmesi ihtimaline karşı sanayide de üretimi sekteye uğratmayacak bir çözümü olmadığı anlaşılmaktadır. Sanayide doğalgaz ve elektrik kısıntısı nedeniyle oluşacak 10 günlük üretim ülkemizde hayat pahalılığını daha da artıracaktır. Sanayi üretiminin durması ekonomik olarak ülkemizi büyük zarara uğratacaktır. İktidarın arz güvenliği krizine karşı çözümü tüketimi kısıtlamak olduğu sürece; benzer bir durum gündeme geldiğinde elektrik kesintileri ticarethane ve meskenleri de etkileyebilecektir.

BİLE BİLE LADES

Enerjide kaos devam ederken eski BOTAŞ yetkilisi Aktürk, iki deponun sisteme gaz verme kapasitesi günde 45 milyon metreküp olduğunu belirtti. Sadece İstanbul'un günlük gaz talebi ise 53 milyon metreküp.

Enerji krizinde bir hafta geride kaldı. İran'ın doğalgazı kesmesiyle önce sanayilerde kullanılan doğalgaz arzında yüzde 40'lık bir kısıntıya gidildi ardından elektrik arzında da sorunların baş göstermesiyle birçok organize sanayi bölgesinde hafta başından itibaren üretim durdu. Sanayi üretimde kaos yaratan bu kesintilerin geçici olup olmadığı ise hâlâ tartışılıyor.

Kışın ortasında yaşanan krizin etkileri ise aylarca devam edecek gibi görünüyor. Doğalgaz ithalatını ya boru hatları üzerinden ya uzun vadeli kontratlarla LNG ya da spot piyasadan LNG alımı şeklinde gerçekleştiren Türkiye'de sanayideki söz konusu kesintilerin tedarik zincirinde yavaşlatmaya yol açma ihtimali çok yüksek. Kesinti maliyetinin daha fazla artırımının enflasyona da olumsuz etki yapmasından endişe ediliyor.

Yaşanan krizin ardından pek çok iddia ortaya atıldı. Türkiye'nin İran'a olan doğalgaz borcunu ödemediği için kesinti yapıldığı, doğalgaz depolarında yeterli miktarda gazın tutulmadığı gibi iddialar ortaya atıldı. BOTAŞ'tan yapılan açıklamada ise iddialar yalanlandı. Ancak İran'dan gelen gaz akışının durmasıyla başlayan krizin yönetilemediği ortada.

Depoların verdiği gaz İstanbul'a bile yetmiyor

Uzmanlar İran gazının geçmiş yıllarda da özellikle soğuk geçen kış dönemlerinde kesildiğine, Türkiye'nin doğalgaz yetersizliği durumlarına hazırlıklı olması gerektiğine dikkat çekiyor.

Eski BOTAŞ Gaz Alım Daire Başkanı Ali Arif Aktürk'e göre kamuoyunda yeraltı deposu yanlış anlaşılıyor. Yeraltı depolarının gaz kesintisinde ikame olarak kullanılan depolar olmadığını belirten Aktürk, "Yeraltı deposunun fiziki kapasiteleri vardır. Bizde iki tane yeraltı deposu var. İkisinin günlük sisteme gaz verme kapasitesi günde toplam 45 milyon metreküptür. Sadece İstanbul'un günlük talebi 53 milyon metreküp. Dolayısıyla iki yeraltı deposunun sisteme verdiği gaz İstanbul'un talebine bile yetmiyor. Yeraltı deposu boşta da olsa dolu da olsa kesintiye ilaç olacak bir enstrüman değildir" ifadelerini kullandı.

Depolama alanlarında fiziken imkânların kısıtlı olduğunu belirten Aktürk, Tuz Gölü deposuna dikkat çekerek "Tuz Gölü sahasında yaratılan hacimlerin teknik bir kısıtı var. O teknik kısıt da yaklaşık 600 milyon metreküp. Bu depoyu ne kadar doldursanız da günde ortalama 25 milyon metreküp gaz sisteme verilse çok hızlı bir şekilde azalır" ifadelerini kullandı.

Riskler yönetilirse krizlerin önlenilebilir olduğunu belirten Aktürk, "Risk yönetilemedi dolayısıyla krizde yönetilemiyor" değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye'nin enerji stratejilerinin ve politikalarının uzun soluklu olarak toplumun tüm paydaşları tarafından tartışılıp belirlenmesi gerektiğine parmak basan Aktürk, "Enerji stratejileri 30 yıllık, 50 yıllık stratejiler. Bunların tartışılarak Enerji Güvenliği Üst Kurulu bile oluşturulabilir" dedi.

Acil Durumlara Karşı Eylem Planları Yok

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz ise yaşanan krizin iktidarın ve enerji yönetiminin acil durum eylem planı olmadığını gösterdiğini belirtiyor:

“Bu sene kışın ağır koşullarda geçeceği, bu nedenle konutların doğalgaz talebinin artacağı, İran'ın önceki kışlarda olduğu gibi gaz arzını durdurabileceği, öngörülemez gelişmeler değildi. Bu ve benzeri gelişmeleri önceden tahmin edip, gerçekleştirmeleri halinde alınacak önlemleri almak yönetimlerin görevidir. Bu görev bilinci ve sorumluluğuna sahip olamayan siyasi kadroların neden olduğu sanayide üretimin durmasına kadar varacak aksamaların sona erdirilmesi için kısa ve orta vadede acilen adımlar atılması gerekmektedir.”

Doğalgaz arzı nasıl artar?

Acil Olarak

- ▶ Gazprom'la görüşülerek TürkAkım hattından gelen gaz arzının artırılması
- ▶ Azerbeycan'dan Türkgözü giriş noktasından Doğubeyazıt-Erzurum hattına gelen gazın önceki sözleşme değeri olan 19,1 milyon metreküpe çıkarılması
- ▶ Spot olarak bulunabilir acil ve yakın vadeli teslimli gaz alımları yapılması
- ▶ Kamu binaları, AVM'ler, plazalar vb. yapılarda ortam sıcaklığının 18-21 derece aralığına çekilmesi ve gereksiz tüketimin önlenmesi

Orta Vadede

- ▶ Doğal gaz depolama tesislerinde süren kapasite artış yatırımlarındaki gecikmelerin nedenlerinin saptanması, sorunların giderilmesi, yatırımların hızla sonuçlandırılması
- ▶ Yeni doğal gaz depolama tesisleri yapılması ve depolama kapasitesinin 3,9 milyar m³/ yıldan 12 milyar m³/yıla çıkarılması
- ▶ Kompresör istasyonları ve şebeke genişletme yatırımlarının hızla yapılması ve şebekenin çift yönlü çalışmasının sağlanması

Elektrik arzı nasıl artar?

Acil Olarak

- ▶ EÜAŞ'ın doğalgaz santrallerinden çift yakıtlı olarak çalışabilenlerin doğalgaz dışı alternatif yakıtla çalıştırılması
- ▶ Kapasite mekanizmasından yararlanan kömür santrallerinin yükümlülüklerini yerine getirmeleri ve elektrik üretmeleri
- ▶ Kamu binaları, AVM'ler, plazalar vb. yapılarda gereksiz aydınlatmalara son verilmesi

Orta Vadede

- ▶ Mevcut santrallerin arızalı ünitelerinin onarımı, çalışan ünitelerin bakım ve onarımı
- ▶ Rüzgâr ve güneşten azami yararlanma

'ÜCRETSİZ OLACAK' DİYE AÇILAN GÖCEK TÜNELİ'NDEN GEÇİŞ ÜCRETİNE ZAM YAPILDI

Muğla'da Fethiye ve Dalaman ilçelerini birbirine bağlayan 950 metrelik Göcek Tüneli'nin geçiş ücretlerine zam yapıldı. CHP Ortaca İlçe Başkanı Evren Tezcan, “119 kilometre uzunluğundaki İzmir-Aydın Otoyolu 2022 yılı için geçiş yalnızca 9,5 lira olurken, Göcek tüneline tek yön ücreti 15 lira alınması hangi vicdana sığar” tepkisini gösterdi.

Muğla'da Fethiye ve Dalaman ilçelerini birbirine bağlayan ve açıldığı zaman ücretsiz olacağı belirtilen 950 metrelik Göcek Tüneli için alınan ücretlere zam yapıldı. Otomobillerden alınan 11 lira geçiş ücreti 15 liraya çıkarıldı.

Kamyonların geçiş ücreti 20 TL'den 25 TL'ye, dingilli kamyon ve dingilli otobüslerin geçiş ücreti 25 TL'den 37 TL'ye, TIR geçişleri ise 38 TL yerine 45 TL'ye çıkarıldı.

CHP Ortaca İlçe Başkanı Evren Tezcan, zamlara şu tepkiyi gösterdi:

“Her sabah yeni bir zamla uyanan vatandaşımız yeni güne de Göcek tüneli zammıyla başladı. Yıllarca ücret alınmayacak denilerek kandırılan vatandaşımızdan 900 metre olan Göcek Tünelinden 2022 yılı için küçük araçlardan tek yön ücreti 15 lira gibi afaki bir ücret alınmaya başlandı. Dönemin AKP Muğla Milletvekilleri gidiş-dönüş olarak yapılan tünelin yanına yapılan ikinci tünelin devlet tarafından yapıldığını, buranın da ücretsiz olacağını müjdelemişlerdi. Yap-işlet-devret modeliyle ve devlet kaynaklarıyla yapılan Göcek tüneline geçiş ücreti alınmamasına yönelik vatandaşlarımızdan gelen sürekli tepkiler var. İçinde Selahattin Tüneli bulunan 119 kilometre uzunluğundaki İzmir-Aydın Otoyolu 2022 yılı için geçiş yalnızca 9,5 lira olurken, Göcek tüneline tek yön ücreti 15 lira alınması hangi vicdana sığar. Soruyoruz, hani ücretsiz olacaktı? Göcek tüneline soygun var diyoruz. Sonuçta yaparsa AK Parti yapar.”

KAR YAĞIŞI DEĞİL KAR HIRSI ÖLDÜRÜYOR

Kuryeyi kar değil kâr hırsı öldürüyor

Ülke kar altında kalsa da kuryelerin sipariş yetiştirme derdi bitmedi. Kaza riskinin çok arttığını belirten kuryeler prime dayalı sistemin öldürdüğünü söyledi. Bir kurye: “Kar yağınca ücretlerimiz düşüyor, ölüm riskimiz artıyor”

Yoğun kar yağışları nedeniyle birçok ilde önlemler artırılırken, motokuryelerin çalışma koşulları da iyice ağırlaştı. Karlı yollara ve kötü hava koşullarına rağmen motokuryeler can havliyle sipariş yetiştiriyor. Kendileri için en büyük tehditlerden birinin hız baskısı olduğunu aktaran kuryeler bir yandan da işveren tarafından uygulanan mobbingin son bulmasını istiyor. Yemeksepeti Banabı’de çalışan bir motokurye, “Baskı yapmazsak önlem almıyorlar. Kara bir senaryonun içerisinde çalışıyoruz” derken, TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk ise “Denetimsizlik nedeniyle arkadaşlarımız yaşamını yitiriyor” diye konuştu.

Sendikalaşma engelleri kaldırılmalı

Motokuryelerin baskı altında çalıştığını vurgulayan TÜMTİS Genel Başkanı Kenan Öztürk ise şu değerlendirmede bulundu: “Motokurye alanı esnek, kural dışı çalışmanın ve baskının hâkim olduğu bir yer. Çalışma Bakanlığı’nın da bu alandaki denetimsizliği söz konusu. Bu denetimsizlik nedeniyle bu alanda hayatını kaybeden onlarca işçi arkadaşımız var. Bu insanlar 11-12 saat çalıştırılıyor. Bunun üzerine de kötü hava koşullarının olduğu zamanlarda da şirketler teslimat yapmaları için baskı uyguluyor. Dışarıda kar ve buz varken çalışmaya zorlanıyorlar, bu insanlar ölüme gönderiliyor. Koşullara karşı herhangi bir önlem alınmıyor ve işçiler bu koşullarda çalışamayacağını söyleyince işten çıkarmakla tehdit ediyorlar. Bu nedenle bu alandaki sendika düşmanlığının arkadaşlarımızın hakları için son bulması lazım ve işverenlerin bu kölelik dayatmasından vazgeçmesi gerekiyor.”

YOLLAR ÇÖKÜYOR, HESAP VEREN YOK

Yapımı yılan hikâyesine dönen Kilimli Sahil Yolu geçen hafta sonu açılacaktı. Dalgalar yolu dördüncü kez yutunca açılış ertelendi. Rize’de ise sahil yürüyüş yolu çöktü, oluşan devasa çukura belediye aracı düştü.

Zonguldak’ta yapımı 9 yıldır süren Kilimli Sahil Yolu, sel ve yağış nedeniyle bugüne dek dört kez çöktü. AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan geçen cumartesi günü yolun açılışını yapacaktı; ama dalgalar yine yolu yuttuğu için tören ertelendi. CHP Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş, “Ulaştırma Bakanlığı yolu yapan şirketi koruyor. Ama son yaşananlarla malzemenin çalındığı, kot seviyesinin düşük olduğu, bu nedenle dalgaların yolu yuttuğu ortaya çıktı. Vatandaşların canı hiçe sayılıyor” dedi.

Yapımına 2002 yılında başlanan, 2011 ve 2020’de iki kez ihale edilen Kilimli Sahil Yolu, yaklaşık 500 milyon liraya mal oldu. Yanlış yapım tekniğiyle denize sıfır ve aynı kotta yapıldığı için eleştirilen yol, 13 Ocak’ta bir kez daha fırtınayla gelen dev dalgaların altında kaldı. Bu nedenle AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın 22 Ocak’ta yapacağı açılış ‘kötü hava koşulları’ gerekçe gösterilerek ertelendi. CHP’li Demirtaş dün yaptığı açıklamada, Ulaştırma Bakanlığı’nı defalarca belirterek, bu yolun yurttaşlar açısından hayati risk taşıdığını vurguladı.

Yolsuzluk Soruşturması

Bu yolla ilgili 2017’de ‘ihaleye aykırı malzemeler kullanıldığı’ iddiasıyla soruşturma başlatıldığı, bakanlığın savcılığa gönderdiği teftiş raporu üzerine takipsizlik kararı verildiği de ortaya çıktı. Demirtaş, şu bilgileri verdi:

“29 Mart 2017’de bir kişi tarafından yol yapımında gerçeğe aykırı kantar fişleri düzenlendiği, ihaleye aykırı malzemeler kullanıldığı, yani yolsuzluk yapıldığı ihbar edildi. Bu ihbar üzerine soruşturma açıldı. Bu soruşturmada ‘suçtan zarar gören’ olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’ndan rapor istendi. Bakanlık savcılığa bir yazı yazdı ve Teftiş Kurulu Başkanlığı’nın inceleme raporunu gönderdi. Bu raporda, ihbar edilen konuların tamamının uygun olduğu belirtildi. Aslında bakanlık, verdiği bu raporla söz konusu yolda yapılan yolsuzlukları

örtbas ederken, yol yapımında kusurlu olduğu iddia edilen Şen İnşaat şirketini akladı. Savcılık da ayrıca bir bilirkişi incelemesi yaptırmak yerine bakanlığın raporuyla yetindi ve takipsizlik kararı verdi.”

İhbar Doğruymuş

Bu karara karşın yaşananların gerçeği ortaya çıkardığını belirten Demirtaş, “Kot seviyesi düşük olduğu için dalgalar defalarca yolu yuttu. Düzgün malzeme kullanılmadığı için yolda sürekli çökme, kayma yaşanıyor. Vatandaşların can güvenliğini ciddi şekilde tehdit eden pek çok kaza oldu. Son olarak 13 Ocak'ta bir kez daha yapılan ihbarın doğru olduğu ortaya çıktı. Bu ihbar yeniden gündeme alınmalı ve iddialar bağımsız müfettişlerce araştırılmalı” ifadelerini kullandı.

Yürüyüş yolu çöktü, işçi ölümden döndü

Rize’de sahildeki yürüyüş bandında göçük oluştu, üzerindeki belediyeye ait süpürme aracı çukura düştü. Aracı kullanan işçi, şans eseri yara almadan kurtuldu.

Olay, önceki akşam kent merkezindeki Mesut Yılmaz Sahil Parkı’nda meydana geldi. Rize Belediyesi’ne ait süpürme aracı, denize dolgu yapılarak kazanılan parkta yer alan yürüyüş bandını süpürdüğü sırada aniden göçük oluştu. Temizlik aracı, göçükle oluşan çukura düştü. Olayda yara almayan sürücü, çukura gömülen ve camı kırılan araçtan çıkmayı başardı. Temizlik aracı, vinçle bulunduğu çukurdan çıkarıldı. Belediye ekipleri çukuru kapatarak önlem aldı. Görgü tanığı Kamil Doğruyol, “Süpürme aracı sürekli bu bandı süpürüyordu. Bir anda oldu. Galiba zamanla oranın altı aşındı, temizlik aracı oradan geçerken oluşan göçüğün içine düştü. Burada ilk defa böyle bir şey oldu. Kış sezonu olduğu için şu an sahilde kimse yok ama yazın burası çok kalabalık oluyor. Yazın olsaydı çok kişi o göçüğe düşmüş olurdu. Bu olay ucuz atlatıldı” dedi.

E-5’E GİDEN 61 MİLYON TL KARA SAPLANDI

Onlarca kentin bağlantısının kesilmesine neden olan kar ile mücadele etkisizliği sorgulanan Karayolları Genel Müdürlüğü’nün, Ankara ve İstanbul arasındaki 917 kilometrelik D-100 karayolunda (E-5) kar ve buzla mücadele işini 61 milyon TL’ye bir şirkete ihale ettiği öğrenildi.

Türkiye’yi etkisi altına alan kar yağışı, çok sayıda yolun kapanmasına yol açtı. En büyük sıkıntı ise Ankara ile İstanbul arasındaki D-100 karayolunda yaşandı. Kentleri birbirine bağlayan yollardaki çalışmalar etkisiz kalınca, çok sayıda yurttaş yollarda mahsur kaldı. Kentlerin dışarıyla bağlantısını kesen kar yağışı hemen her yıl bütçeden aslan payını alan Karayolları Genel Müdürlüğü’nün kar ile mücadelede başarısız olduğu eleştirilerine yol açtı.

Karla Mücadele İhalesi

Müdürlüğün, 2 Ağustos 2021’de 14’üncü Şube Şefliği ve 17’nci Şube Şefliği sorumluluğunda bulunan devlet ve kent yollarının rutin bakımı ve onarımı ile kar ve buz mücadelesi yapım işi için ihale düzenlediği bildirildi. İhale kapsamında toplam 44 şirket teklif verirken 25 teklif geçerli sayılarak değerlendirilmeye alındı. Değerlendirmenin ardından ihale, Bursa merkezli Ceta İnşaat isimli şirkete bırakıldı.

Milyonluk Sözleşme

Şirket ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında 3 Aralık 2021 tarihinde sözleşme imzalandı. İşin yaklaşık maliyetini 93 milyon 914 bin TL olarak hesaplayan KGM, şirket ile 61 milyon TL’lik sözleşme imzaladı. İhale kapsamında, KGM İzmit Şube’ye bağlı 477 kilometrelik yol ve KGM Sakarya Şube’ye bağlı 440 kilometrelik yol olmak üzere toplam 917 kilometrelik yolun 36 ay süre boyunca rutin bakımı ile kar ve buzla mücadelesi için çalışılacağı belirtildi. Toplam 61 milyon TL’lik iş kapsamında yapılacak kar ve buz ile mücadele çalışması, ihale dokümanında şöyle tarif edildi: “Kar mücadelesi, karın yol platformunda birikmesinin engellenmesini ve yağın karın kar makineleriyle yol yüzeyinden mekanik olarak uzaklaştırılmasını içermektedir. Buzla mücadele çalışmaları ise buzlanma önleyici ve buzlanma giderici olmak üzere iki ayrı kısımdan oluşmaktadır. Devlet yolları, il yolları, ücretli olmayan diğer yollar ve protokolle bakımı yapılan yollardır. Kar yağışı ile beraber yol platformu kardan temizlenecektir. Yollarda trafiğin aksamaması için kar temizleme faaliyeti, hava şartları elverdiği sürece aralıksız devam edecektir.”

MİLYARLIK HAVALİMANININ ÇÖKÜŞÜ ÇOK KOLAY OLDU

Dünyanın en pahalı 4’üncü havalimanınının 30 saatten fazla süre boyunca uçuşlara kapanması, kargo binasının çökmesinin ardından Pilot Altan açıklama yaptı: Hiçbir uyarımız dikkate alınmadı. Yaşananlar sürpriz olmadı. TMMOB ŞPO İstanbul Şube Başkanı Atlar da şöyle konuştu: Hava trafiğinin olumsuz koşullarda aksadığına birçok kez tanık olduk. Bu aksamalar yaşanan her olumsuz hava durumunda ne yazık ki sürekli tekrar edecek.

Yurdun büyük bölümünde etkili olan kar yağışı, İstanbul'da büyük sıkıntı yarattı. Ancak tüm bu yaşananlar içinde en göze çarpan ve en çok tartışılanı AKP'nin büyük reklamlarla tanıttığı ve 10,2 milyar euroya malolan ve dünyanın en pahalı 4. havalimanı olan İstanbul Havalimanı oldu. iniş ve kalkışa tamamen kapatılan havalimanında esaret 30 saati aştı. Yüzlerce yolcu uçak içinde saatlerce kapalı kaldı. Yatacak yer bulamayanlara bir karton verildi. Yolcular yerlerde yatarak sabahladı. Havalimanında pistler tamamen kapandı. Ancak asıl felaketi, yaklaşık bir yıl önce açılan uydu kargo binasının çatısı, yoğun kar birikimi nedeniyle çökerek yerle bir oldu. Yapılan açıklamada, kazada yaralanan olmadığı bildirildi.

Turistler Eylem Yaptı

Saatlerce havalimanında mahsur kalan turistler sloganlarla protesto etti. Turistler " We need hotel" diye bağırıldı. Protestolar nedeniyle havalimanına çevik kuvvet ekipleri gönderildi.

TMMOB Uyarıyordu

Tüm bu yaşananlar havaalanının inşaat aşamasında uzmanların uyarılarını aklara getirdi. TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu'nun Aralık 2014'te hazırladığı 3. Havalimanı Teknik Raporu'nda, ÇED raporunda meteorolojik değerlendirmenin eksik olduğuna dikkat çekilmişti. Havalimanı yakınlarında meteoroloji istasyonu olmadığı hatırlatılan raporda, "Yılda 150 milyon kişinin taşınacağı bir havalimanında meteorolojik parametrelerin gerçekliğe uygun olarak ölçülebilmesi için proje alanında bir meteoroloji istasyonu kurulmalı ve en az 5 yıllık bir ölçümden sonra projenin yapılıp yapılmayacağına karar verilmelidir" denildi.

Piste iniş ve kalkışların sorun yaratacağına dikkat çekilen raporda şu ifadeler yer verildi: "Raporda ayrıca iklim değişikliğinden kaynaklanan riskler de değerlendirilmemiştir. ÇED'e göre yılın 107 günü fırtınalı, 65 günü ise yoğun bulutlu olan bu kıyı bölgesinde hava taşımacılığı ve piste iniş kalkışların fiziksel şartları bakımından sorun yaratabilir."

Kar Her Yere Yağıyor

İstanbul Havalimanı'nda yaşananları değerlendiren Emekli Pilot Bahadır Altan, "Kar sadece İstanbul'a yağmıyor. Bulgaristan'a, Romanya'ya Avrupa'ya daha çok kar yağdı. Bugün İstanbul'a inemeyen THY uçakları Avrupa ülkelerinde kaldılar. Çetin kış koşulları yaşayan o ülkelere kar mı yağmıyor. Orada yaşanan kapanmalar, dakikalar, saatler içerisinde çözülüyor. Ancak İstanbul Havalimanı hem seçilen yer itibarıyla hem de dünyanın en büyüğünü yapma sevdasından, inadından dolayı, pistler açıkken bile birçok sorun yaşanıyor" dedi.

Sürpriz Olmadı

Yaşananların sürpriz olmadığını göz göre göre geldiğini belirten Altan, "İstanbul Havalimanı yapılırken de işletilirken de liyakat göz ardı edildiği için, uzmanlara başvurulmadığı için, kamuoyundan gizli saklı rant hesaplarıyla hareket edildiği için bunları yaşıyoruz. Bakın hâlâ metro yok, havalimanı alalacele açıldıktan bir yıl sonra temeli atıldı. Dünyanın en büyük havalimanını yapıldığını ifşa edip buraya İstanbul gibi bir metropolde insanların nasıl ulaşacağını düşünmüyorlar. Şimdi bunu bir de İBB üzerine atmaya çalışıyorlar.

Atatürk Havalimanı'nı kapatmanın ne kadar yanlış olduğunu gördüler. Bu yüzden yeniden açılmasını olanaksız kılmak için sanki başka yer yokmuş gibi pistler üzerine bir de hastane inşaa ettiler. Biz İstanbul'a yapılan bu büyük kötülüğün sonuçlarını yaşıyoruz, yaşananlar sürpriz olmadı" diye konuştu. Atatürk Havalimanı'nın kapatılmasına ilişkin konuşan Altan, "İstanbul Havalimanı, Karadeniz'den gelen hem rüzgarlara hem yağışlara, bütün hava akımlarına açık bir yer. Atatürk Havalimanı'nın bulunduğu yer ise kuzeyden gelen hava akımlarına karşı bir dalga kıran gibi coğrafi şemsiyeye sahip. Her şeyi göze alarak yaptılar ama hiç bir hazırlık yok. En büyük havalimanında örneğin bir tane buzlanma giderecek "De İce" istasyonu çalışıyor, uçaklar saatlerce sıra bekliyor. En azından yeterli teçhizatla bir pist ve taksi yolları açık tutulup havalimanı kısmen işlek kılınabilirdi" ifadelerini kullandı.

İnşaat Rantı

Altan son olarak kargo binasının çökmesine ilişkin ise şöyle konuştu: Kargo bölümündeki çökme havacılıkla ilgili değil. İlk de değil. Daha önce de ekip terminal binasının çatısı rüzgar nedeniyle uçtu. Bu beşli çete gibi inşaat firmalarının, bütün ülkeye attığı kazıklardan biri."

Olumsuzluklar sürekli yaşanacak

Yaşananların sebebini hatalı yer seçimi olarak değerlendiren TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı Akif Burak Atlar, İstanbul'u olumsuz etkileyen kar yağışı sonrasında gündeme gelen hava limanı tartışmalarının iki hattı var. Biri Yeni Havalimanı'nın yer seçimi, diğeri Atatürk Havalimanı'nın neden kullanım dışı bırakılması" dedi.

Yeni havalimanının yer seçiminde bir planlama süreci işletilmediğini hatırlatan Atlar, "Yeni havalimanının yer seçimi, bu bilimsel çerçevenin dışında, uygun büyüklükteki bir alan arayışı ve kamulaştırma maliyetleri anlamında elverişli bir saha tercihiyle biraz da gelişigüzel yapıldı. Yeni havalimanı için kesilen ağaçlar, bu nedenle zarar gören ve tahrip olan doğal ekosistem, jeolojik handikapların yanı sıra meteorolojik eşikler de dikkate alınmadı. Liman sahası karadeniz kıyısında, normal zamanlarda bile yoğun sis ve şiddetli rüzgar potansiyeli yüksek bir alan. Havalimanı açıldıktan sonra da, liman hizmetlerinin ve hava trafiğinin olumsuz koşullarda aksadığına birçok kez tanık olduk. Bu aksamalar yaşanan her olumsuz hava durumunda ne yazık ki sürekli tekrar edecek" diye konuştu. Atatürk Havalimanı ile kıyaslayan Atlar şu ifadeleri kullandı: "Üstelik yeni havalimanının raylı sistem bağlantısının olmayışı ve kent merkezine uzaklığı, acil müdahale ve tahliye konularında yetersiz olduğu bir diğer konu. Tam bu noktada Atatürk Havalimanının avantajları ve güçlü yönleri öne çıkıyor. Atatürk Havalimanı donanımı ve altyapısıyla dünyanın en iyi havalimanlarından biriydi. Atatürk Havalimanı gibi saat gibi işleyen bir merkezin hiçbir sebep olamadan kapatılıp İstanbul'un taşıdığı bir çok handikapa rağmen yeni havalimanına mahkum bırakılması hem kamu kaynakları adına hem de bu kent için verilmiş en yanlış kararlardan biridir."

TRİLYONLUK YOLLARDA TOPYEKÛN YAYA KALDIK

Yıllardır karayollarına, betona, köprülere yapılan milyarlarca liralık yatırım kar yağışıyla adeta eridi. Başkent Ankara ile megakent İstanbul arasında bağlantı saatler boyunca koptu. Binlerce kişi dondurucu soğukta yollarda mahsur kaldı ve okullarda misafir edildi.

İktidarın her fırsatta övünç kaynağı haline getirdiği karayolları, köprüler, viyadükler, otoyollar kar yağışına adeta teslim oldu. Sadece betona yapılan yatırım, binlerce kişiyi yolda bıraktı. Bakım, onarım, insan desteği sağlanmadan sadece yol açmanın yetmediği bir kez daha anlaşıldı.

En büyük sıkıntı ülkenin başkenti Ankara ile en büyük kenti İstanbul arasındaki TEM Otoyolu ve D-100 karayolu çift yönlü olarak ulaşıma kapandı. İki kentin valileri de yola çıkılmamasını tavsiye etti. Araçlar kilometrelerce kuyruk oluşturdu. Araçlarında ya da otobüslerde binlerce kişi mahsur kaldı. Dondurucu soğukta kalan yolcular uzun bekleyişler sonrası bölgedeki yatılı okullara, misafirhanelere yerleştirildi. Yapılan yollarda 3.5 saatte indiği vurgulanan yollarda seyahat adeta kabusa döndü. Saatlerce Ankara-İstanbul arasında karadan ulaşım koptu. Saatler süren esaret dün sabah saatlerinde kademeli olarak son buldu. İstanbul Valisi Ali Yerlikaya, dün saat: 10.15'te yaptığı paylaşımında, "İstanbul'dan Ankara yönüne doğru trafik akışı sağlanmaya başlamıştır" denildi.

Plansızlık Yollara Buz Tutturdu

Tüm yurdu etkileyen soğuk ve karlı hava sonrası sadece Ankara -İstanbul arası değil birçok büyük kentin çevre illerle ulaşımı kesildi.

Malatya-Kayseri ve Malatya-Sivas karayolu ulaşıma kapandı. Mahsur kalan binden fazla kişi Malatya'da öğrenci yurdunda misafir edildi. Malatya, Pınarbaşı ve Gürün yolunda kalan yolculara kumanya verildi.

Sivas-Erzincan yolu gece boyu ulaşıma kapandı. Gündüz saatlerinde ise ulaşıma açıldı. Ancak TIR'lara yine izin verilmedi.

Konya'nın tüm kentlerle bağlantısı koptu. Yollarda mahsur kalan araçlar, polis eşliğinde belirli noktalara kadar götürüldü. 24 saat boyunca yolun açılmasını bekleyen TIR şoförleri zor anlar yaşadı.

Aksaray'ın çevre illerle bağlantısını kopması sonrası 1000'e yakın yolcu otobüs terminallerinde mahsur kaldı. Yolcular, Aksaray Valiliği tarafından yurtlarda misafir edildi.

Antalya -Mersin yolu heyelan nedeniyle kapandı. Gazipaşa-Anamur kesimi ile

Bolu: Kar yağışının etkili olduğu kentte aralarında engelli, diyabet hastası, bebekler ve yaşlılardan oluşan 39, toplamda 1200 kişi misafirhanelerde kaldı.

Diyarbakır da çevre illerle bağı kopan kentlerden biriydi. Ulaşım kapanan Şanlıurfa-Diyarbakır karayolunda mahsur kalan 862 kişi kurtarıldı Siverek ilçesinde, etkili tipi nedeniyle yol açma çalışması saatler sürdü. Diyarbakır'ın Bingöl ve Elazığ ile bağlantısı da koptu.

Ne Yangına Ne Kara Hazırlık Yok

Afet Uzmanı Kubilay Kaptan, trilyonlarca liralık yatırıma rağmen yolların kapanmasına ilişkin şu açıklamayı yaptı: Türkiye'nin son 10 yılında meydana gelen afetlere baktığımız zaman, deprem harici yaşanan afetlerin hepsi beklenen şeyler. Mesela orman yangınları, kar yağışı ve hatta belirli yerlerde deprem beklenir, bellidir... Mevsimsel ve zemin yapısı olarak felaketlerin beklendiği yerler var.

Ankara otopanında bu mevsimde kar yağma sıklığı belli olduğuna göre karı etkisiz hale getirecek ekip ve ekipmanlar belirlenen bölgelerde bulundurulmalı. İTÜ Ulaştırma Ana Bilim Dalı'ndan emekli Prof. Dr. Güngör Evren, "İstanbul'a kar yağdığı bir günde hiçbir şey olmamış gibi hayatın sürmesi lazım, bu mümkün. Londra'da, İskandinav ülkelerinde kar yağdığında her şey yolunda gidiyor ve hayatı etkilemiyor" dedi.

Yaşanan bu krizin belli olan 4 nedeni

TMMOB Makina Mühendisleri Odası'ndan yapılan açıklamada yolların kesilmesine ilişkin şöyle denildi: Karayollarında yaşadığımız sorunların hiçbiri bizim açımızdan sürpriz değil. AKP iktidarı Türkiye'nin dört bir yanını karayolları ile ağ gibi ördü. Bundan da sürekli övünerek bahsediyor. Karayolları ulaşımını desteklemek onların resmi iktidar politikası oldu. Kazalar ve yol kilitlenmeleri kaçınılmaz olacak."

Açıklamada sorunlar şöyle özetlendi:

- 1) Ulaşım yatırımı sadece karayollarına yapıldı. Deniz ya da demiryolu bağlantısı düşünülmedi.
- 2) Plansız büyüme oldu. Deniz kıyısındaki kentler sanayi tesisleriyle dolduruldu.
- 3) Taşımacılığın sadece karayoluna yüklenmesi.
- 4) Karayollarında birçok işin taşeronla verilmesi. Beraberinde yetkin personel sıkıntısı ve doğru müdahale yapılamaması.

BİR ÇALIŞANA SEKİZ YÖNETİCİ; YILLIK ZARAR 1.3 MİLYON!

Bir hizmetliye tam sekiz yönetici birden atamışlar

Vakıf Enerji ve Madencilik A.Ş.'de bir personel çalışmasına karşılık 7 yönetim kurulu üyesi ve bir genel müdür bulunuyor. Şirketin 2020'deki zararı 1.3 milyon TL.

Elektrik ve ısı enerjisi üretmek için tesis kurmak, enerji üretmek, ürettiği enerjiyi satmak ve maden aramak amacıyla kurulan Vakıf Enerji ve Madencilik A.Ş.'de hiçbir ticari faaliyet bulunmamasına rağmen yıllardır yöneticilerine ödeme yapılıyor. Sayıştay Denetim Raporu'na göre, bir hizmetli istihdam edilen şirkette yedi yönetim kurulu üyesinin harcamalarının toplamı 106 bin TL'ye ulaştı. Şirket 2020'yi zararla kapattı.

Vakıf Enerji ve Madencilik A.Ş. 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'na göre, bir iştirakinde 39 personele karşılık 15 yönetici bulunduran Vakıfbank'ın bir diğer iştiraki olan Enerji ve Madencilik A.Ş.'de de bir hizmetliye karşılık yedi yönetim kurulu üyesi, bir genel müdür bulunuyor. 85 milyon TL sermayeye sahip şirketin iki ayrı iştiraki nedeniyle yıllardır TMSF ile muhatap olduğu ve ticari işlevinin kalmadığı vurgulanan raporda, muhasebe ve hukuki danışmanlık hizmetlerinin bile dışarıdan hizmet satın alımı yoluyla gerçekleştirildiği vurgulandı. 2019 yılında Yönetim Kurulu üyelerine yapılan harcamaların toplamının 57 bin TL olduğu kaydedilen raporda, 2020 yılında bu tutarın 106 bin TL yükseldiği aktarıldı. Şirketin 2020 yılı giderleri toplamının da önceki yıla göre yüzde 24 oranında artarak 564 bin TL'ye ulaştığı ifade edildi.

Kendisini 10 katı zengin gösteriyor

Denetimlerde, şirketin kendisini en az 10 katı daha zengin gösterdiği de tespit edildi. Şirketin iki ayrı bağımsız denetim firmasına yaptırdığı son iki yıllık değerlendirme raporlarında, gerçeğe uygun değerinin önce 25,7 milyon TL, daha sonra 37,1 milyon TL olarak tespit edildiği, buna karşılık 2020 yılı finansal tablolarında ise şirketin net aktif büyüklüğünün 227,5 milyon TL olarak gösterildiği aktarıldı.

Şirketin geleceğine ilişkin karar verin

Şirketin her geçen gün değer kaybı yaşadığını ifade eden Sayıştay, bu konuda bir karar alınmasını istedi. Raporda, "Şirketin uzun yıllardır herhangi bir sını ve ticari faaliyetinin bulunmadığı, aktif toplamının büyük kısmını oluşturan iştirak şirketlerden birinin tasfiye halinde olduğu, diğer iştirak hisse payının çok düşük olduğu göz önüne alınarak, şirketin geleceğine ilişkin karar verilmesi önerilir" ifadelerine yer verildi.

BİRİNCİ OLAN ADAY YERİNE BÖLÜM BAŞKANININ AKRABASINI ATADILAR

Afyon Kocatepe Üniversitesi'nde Gıda Teknolojisi öğretim görevlisi giriş sınavında kişiye özel şartname düzenlenerek 'adrese teslim' alım yapıldı. İki aşamalı sınavın ilkinde birinci olan kişinin yerine sonuncu ve bölüm başkanının yakını olan aday alındı.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü Gıda Teknolojisi öğretim görevlisi giriş sınavında kanuna aykırı biçimde ve kişiye özel şartname düzenlenerek adrese teslim alım yapıldığı ileri sürülerek dava açıldı.

Samiye Adal, Afyonkarahisar İdare Mahkemesi'ne açtığı davada öğretim görevlisi giriş sınavında, kanuna aykırı biçimde, sınav sorularına verilen cevapların notlandırılmalarının hakkaniyete aykırı yapıldığını, bölüm başkanının akrabası Betül Şevik'in asil olarak yerleştirilip, kendisinin başarısız sayılarak ikinci sıraya yerleştirildiğini öne sürdü.

HALKA DEĞİL KENDİ TANITIMINA, İŞ DEĞİL REKLAMA...

Kendi reklamı için milyonlar harcadı

Gençlik ve Spor Bakanı Kasapoğlu, bakanlığa bağlı tüm tesislere kendi fotoğrafını astırdı. CHP'li Adıgüzel, bu fotoğraflara yaklaşık 10 milyon TL harcadığını ileri sürdü.

Gençlik ve Spor Bakanı Muharrem Kasapoğlu'nun, bakanlığın tüm tesislerine büyük boy fotoğraflarını astırdığı ve bunun maliyetinin yaklaşık 10 milyon TL'ye ulaştığı bildirildi. CHP Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, Bakan Kasapoğlu'nun bazılarının büyüklüğü 10 metrekareye ulaşan fotoğraflı pankartların da aralarında olduğu görsel malzemeleri, tüm bakanlık tesislerine astırmasını TBMM gündemine taşıdı.

Maliyeti 10 milyon TL

Adıgüzel, Kasapoğlu tarafından yanıtlanması istemiyle TBMM Başkanlığı'na sunduğu soru önergesinde şu soruların yanıtlanmasını istedi: “Önceki bakanların ihtiyaç duymadığı böylesi bir uygulamaya niçin ihtiyaç duyulmuştur?, Yaptırılan fotoğraflar toplam kaç adet binada ve toplam kaç adet pankart olarak hazırlanmıştır, maliyeti kaç TL’dir?”

770 KYK yurdu, spor tesisi, il ilçe müdürlükleri ve diğer idari binalar olmak üzere binlerce tesise asılan malzemelerin metrekare fiyatının 7 euro olduğunu belirten Adıgüzel, şunları söyledi: “Yaklaşık 10 milyon lira yapıyor en minimum hesap ile. Bunun parasını nereden ödediği de ayrı bir konu. Çünkü bakan daha önceki görev yeri olan Spor Toto'nun şimdi halen yine yönetim kurulu başkanı aynı zamanda. Bu resimleri astırmak için ödenen paraları, turnuvalara gitmek için para bulamayıp müsabakalara katılamayan sporculara verseydi. Ya da konaklama sorunu nedeniyle gününbirlik gidip gelmek için sabahın köründe ve gecenin yarısı yollarda sürat yaparken kazalarda hayatını kaybeden sporculara sebep olmasaydı.”

ŞİMDİ UZAYLILAR DÜŞÜNSÜN!

Deprem sarsıntılarını, “Erdoğan’a teşekkür edilmemesine” bağlayan Sebze Üretim Tekniği Bölümü mezunu İlyas Haliloğlu, Uzay Ajansı'na Başkanlık Müşaviri olarak atandı.

İktidarın, “20 yıllık rüya gerçek oluyor” diyerek kurduğu Türkiye Uzay Ajansı'na (TUA) yapılan atama “bu kadarı da olmaz” dedirtti. 2023'te “Ay'a sert iniş” görevi verilen ajansa iki yıllık Sebze Üretim Tekniği Bölümü mezunu AKP'li İlyas Haliloğlu atandı.

21 Eylül 2013'te Van'da meydana gelen depremin ardından yaşanan artçı sarsıntıları, “Erdoğan’a teşekkür edilmemesi” nedeniyle gerçekleştiğini savunan Haliloğlu'nun Türkiye Uzay Ajansı Başkanlığı'na, “Başkanlık Müşaviri” olarak atandığı ortaya çıktı.

İktidarın, siyaset üstü kurum dediği ajansa, kariyerinde çeşitli AKP aday adaylıkları bulunan Haliloğlu'nun 9 Aralık 2021'deki atanması Nükleer Enerji Araştırma Enstitüsü'nden naklen gerçekleştirildi.

Sebze Üretim Tekniği

Atama yazısı Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank tarafından imzalandı.

Nükleer Enerji Araştırma Enstitüsü'nde teknisyen olarak çalışan İlyas Haliloğlu, Ege Üniversitesi Ödemiş Meslek Yüksek Okulu Sebze Üretim Tekniği ön lisans bölümünden mezun. Öğrenim durumunu gösteren, “Personel Hareketleri Onayı”na göre Haliloğlu, Sebze Üretim Tekniği'ndeki öğreniminin yanı sıra Anadolu Üniversitesi İktisat bölümünde de okudu.

AKP Aday Adayı

Haliloğlu'nun öğrenim durumu ve depreme dair skandal sözlerinin yanı sıra siyasi kariyeri de dikkat çekti. Haliloğlu'nun 2014 yerel seçimlerinde AKP'den Erciş Belediye Başkan Aday Adayı olduğu, 2015'te yine AKP'den Van Milletvekili Aday Adayı olduğu belirtildi. Haliloğlu'nun AKP milletvekili danışmanlığı da bulunuyor.

Hemen 'Kartını' Çekti

İlyas Haliloğlu, atanmasının ardından sosyal medya hesabından açıklama yaptı. Haliloğlu, Uzay Ajansı'nın not kağıdına yazdığı mesajda şu ifadeleri kullandı:

“Değerli dost ve arkadaşlarım; Türkiye Uzay Ajansı Kurumuna, Başkan Müşaviri olarak atandım. Dua ve desteklerinizi her zaman beklerim. Saygılarımla”

Kurumun kendi binası yok

Henüz kendisine ait bir binası olmayan TUA, TÜBİTAK'a ait binanın bir katında çalışıyor. 2023'te Ay'a iniş yapmak ile görevlendirilen ajansın bugüne kadar yaptığı harcamaların arasında, VIP minibüs ve 30 bin TL'lik tabela ve kapı isimlikleri yer alıyor.

ÇEVİK KUVVETE DE AOÇ'DEN ARAZİ

Cumhurbaşkanlığı, AOÇ arazisinden 45 dönümlük bir alanın çevik kuvvet tarafından eğitim ve hareket merkezi olarak kullanılmak üzere tahsisini onadı.

Cumhurbaşkanlığı Sarayı başta olmak üzere kamu kuruluşları ile şirketlere tahsis edilerek yarısı yok edilen Atatürk Orman Çiftliği'nden (AOÇ) 45 dönümlük bir alan daha Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'ne tahsis ediliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Aralık ayında Saray'ın güvenliğini sağlama gerekçesi ile emniyet hizmet binası yapılması için 3 bin metrekarelik ormanlık alanın kiralamasının ardından yeni bir tahsis kararı daha alındı.

Geri Alınmıştı

Geçmiş yıllarda da çevik kuvvet tarafından kullanılan ancak 2019 yılında tahsis kararı kaldırılan alanın yeniden tahsisine ilişkin imar planı değişikliği Ankara Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nde askıya çıkartıldı.

Geçmiş tahsisi de sürekli yargılama konusu olan işlemlerle ilgili 2019 yılındaki iptal kararının ardından bu araziye karşılık 81 dönümlük başka bir arazi Emniyet Müdürlüğü'ne tahsis edildi. Daha sonra bu alan TOKİ ile İçişleri Bakanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında TOKİ'ye devredildi. Ayrıca bir başka ilçede bulunan 13 dönümlük Çevik Kuvvet tarafından kullanılan arsanın da 2020 yılında İller Bankası'na devri yapıldı.

Gerekçe Güvenlik

Bunun üzerine Emniyet Genel Müdürlüğü merkez teşkilatının uygun yer ve özellikte arsa ve bina temininde sıkıntı yaşadığına ilişkin bir yazı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderildi. Yazıda, "Emniyet teşkilatının dinamik yapısına, çağın değişen ve gelişen şartlarına uygun hizmet verebilecek şekilde güvenlik hassasiyeti de gözönünde bulundurularak" yeni bir alan istendi. İçişleri Bakanlığı, AOÇ arazisindeki 8619 ada 6,7 ve 8 no'lu parsellerin yeniden tahsisini istedi.

Cumhurbaşkanlığı, üç parçadan oluşan toplam 45 bin 641 metrekare yüzölçümlü taşınmazların iki yıl süreyle tahsisini uygun gördü. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da plan değişikliğini 21 Ocak günü askıya çıkarttı.

12 Metrelik Bina

İmar Planı değişikliğine ilişkin yazıda, emniyet hizmet alanının "il bazındaki toplumsal olaylara müdahale eden" Çevik Kuvvet'in eğitim ve hareket merkezi olarak kullanılacağı bildirildi. Alana iki katlı ve 12,5 metre yüksekliğinde eğitim, idari ve spor tesisleri inşa edilebilecek.

Yazıda, birinci derece doğal ve tarihi sit alanı olan arazide yapılacak uygulamalar öncesi Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan izin alınması istendi.

ÇED, SERMAYE İÇİN SADECE PROSEDÜR

Çevre Bakanlığı yeni yılın ilk 23 gününde 198 projeye ÇED gerekli değildir kararı verirken 'ÇED olumsuz' dediği tek bir proje dahi yok. ÇED'in işlevini yitirdiğine dikkat çeken avukatlar, projeleri ÇED'ten muaf tutarak yurttaşların söz hakkının elinden alındığına dikkat çekti.

Yeni yılın ilk 23 gününde verilen çevresel etki değerlendirme (ÇED) kararları Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın sermayeye onay merceği haline geldiğini bir kez daha ortaya koydu. 1-23 Ocak tarihleri arasında 198 projeye ÇED gerekli değildir karar verildi. Buna karşın Bakanlık sıfır ÇED olumsuz kararı vererek, tüm 'yatırım'ların çevreye zarar vermeyeceğini iddia etti.

Sermaye yatırımlarının çevreye zarar vermesini engelleme görevi olan ÇED mevzuatı işlevsizleşti. ÇED, bir değerlendirme sürecinden ziyade prosedür haline dönüştü. Bakanlık ormanları yok eden, ekosistemi tahrip eden, ekolojik dengeyi bozan; maden, enerji santrali gibi binlerce projeye onay verdi. Çevreyi korumakta fidan dikme şovunun ötesine geçemeyen AKP iktidarı, doğayı sermayeye peşkeş çekti.

2021 yılının son aylarında adına iklim değişikliği ibaresi ekleyen Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, iklim krizin tetikleyen onlarca projenin 2022 yılında da önünü açtı. ÇED süreci başlatılan tüm projelere onay veren Bakanlık, 198 ÇED gerekli değildir, 29 ÇED olumlu, 9 ÇED gerekli değildir kararı verirken ÇED olumsuz dediği proje sayısı sıfır. 23 günde ÇED süreci başlatılan proje sayısı 450.

ÇED yönetmeliğini ve verilen ÇED kararlarını değerlendiren çevre avukatları Cem Altıparmak ve Mehmet Horuş, yaşanan hukuksuzluklara dikkat çekti.

Çevreyi Korumak İçin 1983'te Yürürlüğe Girdi

Çevre Kanunu ve ÇED süreçlerinin tarihsel sürecine değinen Avukat Altıparmak, "Türkiye'de mevcut çevre koruma mevzuatının başında 1983 yılında yürürlüğe giren Çevre Kanunu gelmektedir. Çevre Kanunu'nun 10. maddesi, gerçekleştirilmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmelerin, ÇED raporu almasını şart koşmuş ve bu sürecin bakanlıkça çıkartılacak bir yönetmelikle düzenleneceğini ifade etmiştir" dedi.

16 Kez Değiştirilerek Yapboza Döndü

ÇED yönetmeliği çıkarıldıktan sonra yürürlüğe girmesinin 10 yıl geciktiğini hatırlatan Avukat Altıparmak, "1993 yılında çıkarılan ilk yönetmelikten bu zamana kadar geçen yaklaşık 29 yıllık süre içinde ÇED Yönetmeliği'nin maddelerinde 16 kez değişiklik yapıldı. 6 kez de yönetmelik tamamen değiştirilmiş, yeni yönetmelikler yürürlüğe girmiştir" ifadelerini kullandı.

Karar Verme Sürecinde Halkın Söz Hakkı Yok

ÇED istatistiklerini değerlendiren Altıparmak, "ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 1993-2020 yılları arasındaki ÇED istatistiklerine göre, 27 yıllık dönem içinde Bakanlığa sunulan 73 bin 247 projeden sadece 61 proje için 'ÇED olumsuz' kararı verilmiştir. Bu süreçte ÇED Gerekli Değildir kararı verilen proje sayısı ise 65 bin 934'tür. Bakanlık, önüne gelen her on projeden dokuzuna ÇED gerekli değildir kararı vererek, daha en başta projeler hakkında karar verme süreçlerinde halkın katılımına engel olmaktadır" diye konuştu.

Altıparmak sözlerini şöyle sonlandırdı: "Bunların yanında ÇED gerekli değildir kararı verilen projelerin toplam proje sayısının neredeyse yüzde 50'sine karşılık gelmesi ise bizi bir başka soruna götürmektedir. O da yakın bir tarihte ismine iklim değişikliği ibaresini ekleyen Bakanlığın, insan eliyle yaratılan iklim değişikliğinin en önemli iki sektörel faili olan petrol ve madencilik faaliyetlerini ÇED süreçlerin dışında bırakarak, iklim krizinin ağırlaşmasına yol açmasıdır."

Hukuk Yok Sayılıyor

ÇED'in ekoloji mücadelesinin ve çevre davaları avukatlarının büyük emekleriyle var olan stratejik bir konu olduğuna dikkat çeken Mehmet Horuş, "ÇED'ten vazgeçmemiz mümkün değil. Aksine elde edilen kazanımlarla daha da geliştirmemiz ve her türlü kamusal karar alma sürecinde belirleyici halka haline getirmemiz gerekiyor. Son dönemdeki uygulamalar ise giderek ÇED kararlarının şirketler için bir formalite haline getirildiğini gösteriyor" dedi.

Son olarak, Danıştay 6. Dairesi, ÇED sürecinde görüş bildirmeyen kurumların görüşlerinin olumlu sayılacağı yönündeki ÇED Yönetmeliği maddesinin iptali istemiyle açılan davayı reddettiğini hatırlatan Horuş, "Yani artık Bakanlık, bir proje için ilgili kamu kurumundan görüş beklemek zorunda değil. İdare Hukuku'nun temel ilkelerine aykırı şekilde idareler susarak projeleri onaylamış olacaklar. Danıştay, gerekçe olarak da işlerin hızlandırılmasını gösterdi. Halkın katılımı toplantılarında halkın görüşlerini yok saydıktan sonra projeye ilgili kurum görüşüne de ihtiyaç duyulmayacaksa geriye ÇED namına ne kalıyor?" diye sordu.

Son olarak madenlerin atık havuzlarında meydana gelen göçüklere dikkat çeken Horuş, "Bu projelerin ÇED kararlarını onaylayanlar hakkında Bakanlık adli veya idari bir soruşturma başlattı mı? ÇED süreçlerinin sakatlığını anlatmak için daha kaç felaket yaşanması gerekiyor? Maalesef ÇED, çevre hakkını korumaktan ziyade çevre hakkı ihlallerinin zincirleme yaşandığı bir mekanizmaya doğru geriliyor" ifadelerini kullandı.

HASTANELER DOLUYOR, SAĞLIKÇILAR TÜKENİYOR

İstanbul Tabip Odası, pandeminin merkez üssü İstanbul'da durumun giderek kötüleştiğine dikkat çekti: Servisler ve yoğun bakımlar doluyor, ek servisler açılıyor, sağlık emekçileri hasta hasta çalışmak zorunda kalıyor.

İstanbul Tabip Odası (İTO), ülkede her iki Covid-19 vakasından birinin görüldüğü megakentte durumun giderek kötüleştiği uyarısında bulundu. Kentte haftalık vaka sayısının pandeminin başından beri en yüksek sayıya ulaşarak 100 binde 1571 olarak açıklandığına dikkat çeken İTO, "Hastanelerde Covid servisleri ve yoğun bakımlar doluyor, yenileri açılıyor. Meslektaşlarımız artan iş ve hastalık yükü yanında, güvensiz çalışma ortamı nedeniyle tükeniyor" açıklaması yaptı.

Hastayken Çalışıyorlar

İTO'dan yapılan açıklamada, sağlık emekçilerinin hasta hasta çalışmak zorunda kaldığı da belirtildi. Açıklamada şu ifadeler kullanıldı: "En başından beri kontrol edilemeyen salgın neredeyse kendi doğal seyrine bırakılmış durumda. Semptomu olmayan temaslılara test yapılmaması, izolasyon ve karantinanın tamamen kaldırılması veya sürelerinin kısaltılması, aşısız veya eksik aşıli kişilerin test yaptırmadan kapalı alanlara girişi ve seyahati ile kısıtlamaların kaldırılması hastalığın yayılmasını hızlandırıyor. Yarıyıl tatili için yurdun dört bir yanına yayılan İstanbulluların hastalığın daha da yayılmasına yol açması beklenmeli. Herkesin hastalığı geçirmesi sonucu toplumsal bağışıklık kazanılacağı beklentisinin bedeli daha fazla insanın ölümü olacak."

Omicron Da Öldürüyor

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Açıklamada, Omicron varyantının bir önceki Delta varyantına göre daha hafif atlatıldığı yönünde veriler mevcut olsa da hafife alınmaması gerektiği vurgulandı: “Omicron’un özellikle hastalığı geçirmeyen, aşısız ve hatırlatma dozu yapılmayanlar dâhil eksik aşıllarda oldukça ölümcül olabildiğini gösteren çalışmalar da bulunuyor. Bunun yanında Delta varyantı halen dolaşımda. Kronik hastalığı bulunan veya ileri yaşlardaki kişilerin hem Delta hem de Omicron varyantına karşı kırılgan olduğu, aşının yüzde 100 koruyucu olmadığı biliniyor. Diğer kişiler hastalığı hafif geçirse bile hastalığı daha ağır geçiren, daha fazla hastaneye yatan, daha fazla ölen bu dezavantajlı gruptaki kişilere bulaşmasına neden oluyor.”

Hızlı Test, Aşı Kartı

İTO, salgındaki kötü gidişatın durdurulması için acilen yapılması gerekenleri şöyle sıraladı:

- Vakaların saptanabilmesi için PCR testi yanında hızlı antijen testi yaygın olarak kullanılmalı.
- Hızlı antijen testi ve PCR testi ile saptanan vakaların aşı durumları göz önüne alınarak testi negatifleşenlerde 5 gün, hastalık belirtileri olanlarda 10 güne kadar izolasyon uygulanmalı.
- Kapalı ve kalabalık ortamlarda çalışanlar için aşı zorunluluğu getirilmeli.
- Aşı kartı uygulaması ile aşısız veya eksik aşılların kalabalık ortamlara girişine izin verilmemeli.
- 5-11 yaş arası çocuklar için aşılama başlatılmalı.
- Bağışıklık yetmezliği, kronik hastalık gibi riskli durumları olan tüm çalışanlara risk durumuna göre kış ayları boyunca ücretli izin verilmeli.
- Maske kullanılması, zorunlu olmadıkça kapalı ve kalabalık ortamlarda bulunulmaması, kapalı alanların havalandırılması sağlanmalı.

BU PARAYLA 153 HASTANE YAPILIRDI

AKP'nin tartışmalı icraatları arasında yer alan şehir hastanelerinin kamuya yükü her geçen gün artıyor. Ekonomik kriz ve yüksek enflasyonla geçen 2021 yılında, şehir hastanelerini inşa eden şirketlere 200 yataklı 153 hastanenin maliyeti kadar ödeme yapıldı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, “İnşallah müşterileri artacak” temennisinde bulunduğu, 13 ayrı kentte kamu özel işbirliği (KÖİ) yöntemiyle inşa edilen şehir hastaneleri için, geçen yıl devletin kasasından en az 31 milyar 92 milyon 361 bin 772 TL çıktı. 2020'de 8,7 milyar TL olan bu tutar bir yılda dört katına yakın arttı.

Sağlık Bakanlığı, Strateji ve Geliştirme Başkanlığı tarafından yayımlanan verilere göre Ankara, Adana, İstanbul, Elazığ, Manisa, Mersin, Kayseri, Isparta, Yozgat, Eskişehir, Bursa, Konya ve Tekirdağ'da bulunan şehir hastanelerinin giderlerinden 14 milyar 380 milyon 594 bin 626 TL'si kira gideri oldu. 16 milyar 711 milyon 767 bin 146 TL ise hizmet bedeli karşılığı ödendi.

Harcamalar 100 milyara ulaştı

Sağlık Bakanlığı'nın verilerine göre, kurumun bir yıllık toplam gideri ise 98 milyar 857 milyon 540 bin TL oldu. 31 milyar TL'lik şehir hastaneleri gideri dışında en yüksek gider kalemi, 23 milyar 461 milyon TL ile “tüketime yönelik mal ve malzeme alım giderleri” oldu. 22 milyar TL memur çalışanlara, 8 milyar TL sözleşmeli personele, 2,9 milyar TL'si ise işçilere ödendi. Bakanlığın “gayrimenkul onarım gideri” 2021'de 363 milyon TL olurken “yolluk” gideri ise 177 milyon 500 bin TL olarak kayıtlara geçti. Görev gideri 203 milyon TL'ye ulaşan Sağlık Bakanlığı'nın kar amacı gütmeyen kuruluşlara yaptığı toplam transfer tutarı ise 203 milyon 851 bin TL oldu.

OTİZMLİ ÇOCUKLAR EĞİTİMDEN UZAK

Otizm tanılı öğrencilerin yüzde 92'si eğitime erişemiyor. Türkiye'de eğitim çağında 500 bin otizm tanılı çocuk bulunmasına karşın MEB'in e-bilgi sistemine kayıtlı yalnızca 41 bin 854 otizm tanılı öğrenci bulunuyor.

Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in otizm tanılı çocukların yönelik paylaştığı veriler, otizm tanılı öğrencilerin eğitime erişimde sorun yaşadığını ortaya koydu. CHP Milletvekili Sibel Özdemir'in soru önergesini yanıtlayan Özer, MEB'in e-Okul yönetim bilgi sistemine kayıtlı 41 bin 854 otizm tanılı öğrenci bulunduğunu belirtti.

Milli Eğitim Bakanı Özer'in açıkladığı verilerin otizm tanılı çocukların yüzde 92'sinin eğitim sistemine dahil edilmediğini gözler önüne serdiğini ifade eden Özdemir, “Bu oran gerçekten çok ciddi ve çok vahim” dedi.

Yüz binlerce çocuk eğitim bekliyor

CHP'li Özdemir, MEB'in otizmli çocuklara yönelik hizmetlerini Bakan Mahmut Özer'e sordu. Özer, sisteme kayıtlı 41 bin 854 otizm tanılı öğrenci bulunduğunu ve Türkiye genelinde toplam 638 destek eğitim odasının belirlenen standartlar doğrultusunda donatımının sağlandığını, standartlara uygun özel eğitim sınıfı sayısının ise 174 olduğunu bildirdi. Verileri değerlendiren Özdemir ise STK'lerin çalışmalarına göre, 0-19 yaş grubunda eğitim bekleyen otizmli çocuk sayısının yaklaşık olarak 500 bin olduğunu altını çizdi.

En önemli tedavi doğru eğitim

Otizm tanılı çocuklar için en önemli tedavinin eğitim olduğunu vurgulayan Özdemir, şunları kaydetti:

"Bu tablo, '458 bin otizmli çocuk evde ne yapıyor? Ailelerinin durumu nedir?' diye merak dahi edilmediğini göstermektedir. Otizmli çocukların ve ailelerin en büyük ihtiyacı ve talebi kaliteli bir eğitimidir. Otizm tanılı bütün çocuklar için erken başlayan, yoğun ve kesintisiz bir eğitim süreci planlanmadığı ve hayata geçirilmediği sürece devlet üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmemiş olacaktır."

Özdemir, Türkiye genelinde standartlara uygun özel eğitim sınıf sayısının yalnızca 174 olmasını da eleştirerek, "Kalitesi bir yana otizmli çocuklara haftada sadece 2 saat eğitim verilmektedir. Avrupa'da 40 saat eğitim verilmekte. Dolayısıyla ülkemizdeki otizmli çocukların hem eğitime erişim hem de nitelikli eğitim alma hakkı ciddi şekilde ihlal edilmektedir" ifadelerini kullandı.

Raporlar dikkate alınmıyor

Down sendromlu ve otizm tanılı bireylerin ve ailelerinin sorunlarının tespiti için TBMM'de kurulan komisyonun hazırladığı raporların kurumlar tarafından dikkate alınmadığını ifade eden Özdemir, şunları söyledi: "Farklılığı taşıyan çocukların sosyal yaşama kazandırılması, akranları ile sağlıklı iletişim kurması ve eşit vatandaşlık haklarını kullanabilmesi için devletin üzerine düşen tüm sorumlulukları eksiksiz olarak yerine getirmesi gerekiyor. Her 10 otizmli çocuğun sadece 1'inin tanı aldıkları ilk günden itibaren ihtiyaç duydukları eğitimi alabiliyor olması çok vahimdir. 2019 yılında 1 milyon yetişkin otizmli bireyden sadece 28'i SGK'ye kayıtlıyken 2022'de bu sayının 30 olması çok vahimdir. TBMM çatısı altında kurulan komisyon raporunda eğitim, sosyal uyum ve istihdam konularında acilen atılması gereken çok önemli tavsiyelerde bulunulmuştur. MEB'in verdiği bilgiler, Meclis Raporu'ndaki önerilerin kurumlar tarafından dikkate alınmadığını ortaya koymaktadır."

EĞİTİMDE HEDEFLER HAYAL OLARAK KALDI

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün son raporu eğitimde hedeflerden ne kadar uzaklaşıldığını ortaya koydu. Müdürlüğün hedef tutturamama gerekçesi ise salgın oldu.

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Birim Faaliyet Raporu, Milli Eğitim Bakanlığı'nın birçok hedefinin yüzde 50 düzeyinde bile tutturulamadığını gösterdi. Rapora göre uluslararası sınavlardan kültürel ve sanatsal faaliyetlere kadar birçok konuda konulan hedef tutturulamadı.

Raporda hedefler ve gerçekleşme durumları şöyle özetlendi.

► İlköğretimde destekleme ve yetiştirme kurslarına katılan öğrenci sayısı:

Hedef: 2 milyon 928 bin;

Gerçekleşme durumu: 2 milyon 504 bin

► İlköğretimde bilim, kültür, sportif alanlarda en az bir faaliyete katılan öğrenci oranı:

Hedef: Yüzde 65

Gerçekleşme durumu: Yüzde 55,85

► Ortaokul yabancı dil dersi yılsonu puanı ortalaması

Hedef 73;

Gerçekleşme durumu: 64,5

► Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması 4'üncü sınıf fen bilimleri alt ve alt yeterlik düzeyindeki toplam öğrenci oranı:

Hedef: 38,

Gerçekleşme durumu: 25

► Uluslararası TIMSS sınavına göre 4'üncü sınıf matematikte yeterlilik düzeyi

Hedef: Yüzde 38

Gerçekleşme durumu: Yüzde 30

Bahane COVID

Genel müdürlüğün gerçekleşmeyen hedeflere yönelik bahanesi ise Covid-19 oldu. Örneğin öğrencilerin “İlköğretimde bir eğitim ve öğretim döneminde bilimsel, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda en az bir faaliyete katılan öğrenci oranı” hedeflenenin altında kalmasına rağmen ‘makul’ olarak işaretlendi. Gerekçe olarak da “Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitime geçilmesi nedeniyle 2019-2020 eğitim öğretim yılı 1. dönemi hesaplanmıştır” denildi.

İlginç olan ise uluslararası sınavlarda hedefler tutturulamamasına rağmen raporda “Gösterge başarılı şekilde gerçekleştirilmiştir” ifadeleri kullanıldı.

Zayıf Noktalar Sıralandı

Raporda ayrıca Genel Müdürlüğün zayıflıklarına da yer verildi. Raporda zayıflıklar şöyle sıralandı:

- Örgüt yapısının büyük olması: Sorunların merkezden çözülmeye çalışılması, yapılan uygulamalara yönelik izleme faaliyetlerinin tam anlamıyla gerçekleştirilememesi.
- Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'ne faaliyetleri gerçekleştirebilecek yeterli bütçenin ayrılmaması: Bütçenin büyük bir kısmının personel bütçesi olması.
- Mesleki gelişim faaliyetlerinin nitelik ve nicelik açısından yetersizliği: Tüm öğretmenlerin ve yöneticilerin ihtiyaçlarına yönelik hizmet içi programlarının yapılamaması, bazı alan öğretmenlerinin lisansüstü eğitime katılmalarının güç oluşu.
- İkili öğretim yapılması: Ders başlangıç ve bitiş saatlerinin yaş gruplarına uygun olmaması, ders dışı etkinliklere ayrılacak yeterli zamanın olmaması.
- Ar-ge faaliyetlerinin yapılmaması: Ar-ge faaliyetlerine kaynak aktarılamaması.

YATILI OKUL SAYISI 10 YILDA ERİDİ

İktidarın, öğrencileri tarikat ve cemaat yurtlarına mahkum eden eğitim politikaları, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün yıllık raporlarına yansdı. Yatılı orta okul sayısı son 10 yılda 574'ten 286'ya düştü.

Ortaokul çağındaki çocukları tarikat ve cemaat yurtlarına mahkum eden eğitim politikaları, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün yıllık raporlarına yansdı. Uzmanların, “Kapatılan yatılı bölge okulları nedeniyle çocuklar cemaat yurtlarına gitmek zorunda kalıyor” uyarısını yok sayan bakanlık, yüzlerce yatılı ortaokulun kapısına kilit vurdu.

Kapasite Yarı Yarıya Düşüş Gösterdi

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün yıllık faaliyetlerini içeren raporlarına göre, 2009-2010 döneminde 574 olan yatılı bölge ortaokul sayısı 286'ya kadar düştü. Toplam 288 yatılı ortaokulun kapatılması nedeniyle 195 bin olan yatılı kapasite de 81 bine indi. Yatılı bölge okullarının kapasitesinde 10 yılda yaşanan erime 114 bin 402 olarak kaydedildi.

Yaşadığı yerde okul olmadığı için yatılı bölge ortaokuluna giden öğrenci sayısı 2010 yılında 148 bin 463 ile ifade edilirken öğrenci sayısı 2021'de 34 bin 449 oldu. Yatılı bölge okullarındaki 34 bin 449 öğrencinin 16 bin 114'ünün kız, 18 bin 335'inin ise erkek öğrencilerden oluştuğu bildirildi.

Yatılı bölge ortaokulu sayısında yıllara göre yaşanan gerileme, raporlara şöyle yansdı:

• 2009-2010: 574	• 2015-2016: 341
• 2011-2012: 492	• 2017-2018: 312
• 2013-2014: 429	• 2019-2020: 286

Yatılı bölge ortaokullarındaki yatılı kapasitede yaşanan gerileme ise 2010, 2013, 2016, 2019 ve 2020 yıllarında şöyle gerçekleşti:

• 2010: 195 bin 573	• 2013: 141 bin 155

- 2016: 106 bin 5
- 2019: 86 bin 418
- 2020: 81 bin 171

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün raporunda, öğrencileri evlerinden kilometrelerce uzaktaki okullara mecbur bırakan politikaların getirdiği taşınmalı eğitimden de övgüyle söz edilmesi dikkati çekti. Müdürlüğün, "Üstünlükler" arasında sıraladığı taşınmalı eğitim ile ilgili söz konusu raporda, "Eğitime erişime imkan sağlıyor" değerlendirmesinde bulunuldu.

Kitap basım maliyeti katlandı

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün birim faaliyet raporunda, ücretsiz dağıtılan ilköğretim kitapları için harcanan tutarlar da paylaşıldı. Büyük oranda ithal edilen kağıdın getirdiği mali yükü ortaya koyan veriler, şöyle sıralandı:

- 2017: 135 milyon 588 bin kitap için 257 milyon 146 bin TL.
- 2018: 91 milyon 588 bin kitap için 472 milyon 52 bin TL.
- 2019: 89 milyon 318 bin kitap için 497 milyon 968 bin TL.
- 2020: 85 milyon 339 bin kitap için (KDV hariç) 301 milyon 460 bin TL.

YATILI OKUL VERİLERİ:

574

**2010'DAKİ YATILI BÖLGE
ORTAOKULU SAYISI**

286

**2020'DEKİ YATILI BÖLGE
ORTAOKULU SAYISI**

195 bin

**2010'DAKİ YATILI OKUL
KAPASİTESİ**

81 bin

**2020'DEKİ YATILI OKUL
KAPASİTESİ**

36 GAZETECİYE 80 YIL HAPİS CEZASI

Gazeteci Kabaş'ın tutuklanması, gözleri Türkiye'nin kırıklarla dolu basın özgürlüğü karnesine çevirdi. Yalnızca 2021 yılında gazeteciler 475 kez hâkim karşısına çıkarken 36 gazeteciye toplam 80 yıl hapis cezası verildi.

AKP iktidarlarında katlanarak artan gazetecilere yönelik baskı, Türkiye'nin 2021 yılı basın özgürlüğü karnesini kırıklarla doldurdu. AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik sözleri nedeniyle gözaltına alınan gazeteci Sedef Kabaş'ın tutuklanması, gözleri Türkiye'nin kırıklarla dolu basın özgürlüğü karnesine çevirdi. Türkiye'de gazeteciler, 2021 yılını hâkim karşısında haberlerini savunarak geçirmek zorunda bırakıldı.

Onlarca Gazeteci Hâkim Karşısında

CHP Milletvekili Utku Çakırözer'in hazırladığı, "2021 Basın Özgürlüğü Raporu"na göre, 2021 yılında gazeteciler toplam 475 kez hâkim karşısına çıktı.

Yazıları, yorumları ya da sosyal paylaşımları nedeniyle 36 gazeteciye 80 yıl hapis verildi. Basın kuruluşları ve gazetecilere yönelik fiziksel saldırı ve baskı da arttı. En az 31 gazeteci haber takibi sırasında gözaltına alınırken

105 gazeteci ise fiziksel şiddet, engelleme ve tehditle karşı karşıya kaldı. Gazetecilerin Anıtkabir’de haber takibi yapması, sokakta röportaj yapması dahi yasaklandı.

Baskı, Şiddet Tehdit, Gözaltı

2021 yılında gerçekleşen ce gazetecilere yönelik baskıyı ortaya koyan bazı olaylar şöyle sıralandı:

► KRT TV programcılarını Afşin Hatipoğlu, Osman GÜDÜ, Yeniçağ Gazetesi Ankara Temsilcisi Orhan Uğuroğlu, Halk TV programcısı ve Diken yazarı Levent Gültekin sokak ortasında saldırıya uğradı.

► Aksaray’da Anadolu’nun Sesi Gazetesi Haber Koordinatörü İzzet Tınmaz, Aydın’da gazeteciler Murat Uçkaç ve Kıymet Sarıyıldız, Uşak’ta Egem TV Kameramanı Feyzi Tokat ile Muhabir Umuhan Şahin, Rize Nabız Gazetesi Fındıklı Muhabiri Ali Osman Ertaş, Ankara’da Mezopotamya Ajansı Muhabiri Mehmet Günhan haber takibi sırasında darp edildi.

► Antep’te DHA muhabiri Ahmet Atmaca, Samsun’da Yeniçağ gazetesi muhabiri İbrahim Akkuş, Koceli’de İHA muhabiri Mustafa Uslu saldırıya uğradı.

Halk TV’nin orman yangınlarının yaşandığı İçmeler’de yaptığı canlı yayın, beş kişilik bir grup tarafından basıldı.

► İstanbul’daki Onur Yürüyüşü’nü takip eden AFP foto-muhabiri Bülent Kılıç boğazına basılarak, ters kelepçe ile gözaltına alındı.

► FOX, Halk TV ve Reuters muhabirlerine yangın bölgesinde akreditasyon engeli getirildi.

► Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum’un Marmaris ziyaretini takip eden BirGün gazetesi muhabiri Sarya Toprak’ın, köylüler ile kamuya açık olarak yapılan görüşmeleri kayıt altına alması engellendi.

► Gazeteciler yıl boyu haberleri, paylaşımları nedeniyle siyasilere hedefi oldu. MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Karar yazarlarını, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu BirGün ve Cumhuriyet gazeteleri ve yazarlarını hedef alan paylaşımlarda bulundu. Soylu Cumhuriyet’te yayınlanan toplam 313 haber ve köşe yazısı nedeniyle gazeteye 1 milyon TL manevi tazminat davası açtı.

Halkın Haber Alma Hakkı Engellendi

CHP’li Çakırözer, gazetecilere yönelik baskılara yönelik şu değerlendirmede bulundu: “2021 yılı gazeteciler için mesleklerinin yapılmasını engelleyen bir yıl oldu. Gazetecilerin nefesi kesildi. Görevini yapan gazeteciler ölümle tehdit edildi. 2021’de erişim engellemeleri yolsuzluk, istismar, kadın cinayetleri, rüşvet gibi birçok gerçeğin üstünün örtülmesi için kullanılırken; gazetecilerin cezaevine girmesi, haber yapmasının engellenmesi kadar haberlere getirilen erişim engelleri de basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkını yok etti. Yazlık, kışlık saraylardan, bürokratların ballı maaşlarından, onlarca vip uçaktan tasarruf yapmayanlar, bir-iki liralık gazeteden tasarrufa gitti.”

299. madde yürürlükten kaldırılınsın

CHP Grup Başkanvekili Özgür Özel, Türk Ceza Kanunu’nda “Cumhurbaşkanına hakaret” suçunu düzenleyen 299’uncu maddenin yürürlükten kaldırılması için kanun teklifi hazırladı. Teklif bugün TBMM Başkanlığı’na sunulacak. Özel, teklifinin gerekçesinde şunları belirtti: “Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın cumhurbaşkanlığı döneminde, cumhurbaşkanına hakaret iddiasıyla 160 bin 169 kişi hakkında soruşturma açılmış olması ve 12 bin 881 kişinin mahkum edilmiş olması, Türk Ceza Kanunu’nun 299’uncu maddesinin suiistimal edilmiş olduğunun açık göstergesidir. Bu önergede Türk Ceza Kanunu’nun 299’uncu maddesinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.”

Kabaş'a destek

Türkiye Barolar Birliği (TBB) Kabaş’ın tutuklanmasına ilişkin, “Hiçbir tutuklama sebebi olmadığı halde verilen tutuklama kararı, bu kararın bir tedbir değil kamuoyu nezdinde korku iklimi yaratılmasının bir parçası olduğunu göstermektedir” açıklamasını yaptı. Ankara Barosu’ndan yapılan açıklamada ise “Kanunda tutuklama gerekçesi olarak gösterilen ‘katalog suçlardan’ olmamasına rağmen bu isnat ile tutuklama yapılmış olması izaha muhtaçtır” denildi. TGS Kadın ve LGBTİ+ Komisyonu’ndan yapılan açıklamada da “Sedef Kabaş’ın tutuklanması ifade özgürlüğümüzün tehdit edilmesidir. Buna izin vermeyeceğiz” ifadeleri yer aldı. Öte yandan Gazeteci Sedef Kabaş’ın Cumhurbaşkanına hakaret ettiği iddiasıyla tutuklanmasına karar veren İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği Furkan Bilgehan Ertem’in 3 yıl 10 aylık meslek kıdemi olduğu, yargıya 2018’den avukatlıktan geçtiği ortaya çıktı. Hakimler ve Savcılar Kurulu’nun (HSK) 21 Aralık’ta aldığı ilke kararına göre hakimlerin İstanbul gibi birinci bölge

yargı çevresinde sulh ceza hakimi olmak için 4 yıl aynı bölgede görev yapması gerekiyordu. Ertem ise bu kriteri taşıyor.

'Beyinlerine sıkacağız' tehdidi!

'Şahane Bir Şey Yaşamak' adlı şarkısında geçen sözlerin iktidar ve gerici tarafından hedef gösterilmesinin ardından sanatçı Sezen Aksu'ya yönelik linç kampanyası sürüyor. 15 Temmuz Şehitler ve Gaziler Platformu üyeleri, sanatçı Sezen Aksu hakkında suç duyurusunda bulundu. Tehdit dolu sözler içeren basın açıklamasında "İçişleri Bakanımızın da dediği gibi, 'beyinlerine sıkacağız, kafalarına. İnderinde hepsini ezeceğiz.'" ifadelerine yer verildi. Öte yandan Sezen Aksu'nun kendisine yönelik linçe karşı cevap olarak yazdığı 'Avcı' isimli yeni şarkısı 35 farklı dile çevrildi. Aksu'nun 'Avcı' isimli şarkısında şu ifadeler yer almıştı: Beni öldüremezsin, sesim, sazım, sözüm var benim. Ben derken ben herkesim... Sonuç olarak 47 yıldır yazıyorum... Yazmaya da devam edeceğim."

YOLSUZLUK ALGI ENDEKSİ AÇIKLANDI; TÜRKİYE SON 10 YILIN DİBİNDE

Uluslararası Şeffaflık Derneği, 2021 Yolsuzluk Algı Endeksi'ni açıkladı. Endeks sonuçlarına göre, Türkiye 38 puanla 96. sırada yer aldı. Endeks sonuçlarına göre Türkiye, 2021 yılında 180 ülke arasında 38 puanla 96. sırada yer aldı. Türkiye'nin 2013 yılından itibaren 12 puan kaybederek 43 sıra birden düştüğü belirtildi.

Uluslararası Şeffaflık Derneği, uzmanların, sivil toplum örgütlerinin ve iş dünyası temsilcilerinin kamu kesimindeki yolsuzluğa dair algılarını yansıtan 'Yolsuzluk Algı Endeksi' sonuçlarını açıkladı.

Endeks sonuçlarına göre, 2021 yılında Türkiye 180 ülke arasında 38 puanla 96. sırada yer aldı. Böylece Türkiye 2013 yılından itibaren 12 puan kaybederek 43 sıra birden düştü.

En Çok Puan Kaybeden Ülkeler Arasında

Sonuçlara göre Türkiye, son 10 yıl içerisinde en çok puan kaybeden ülkeler arasında yer aldı. Son 10 yılda çok puan kaybeden ülkeler; Avustralya, Bosna Hersek, Botsvana, Kanada, Şili, Kıbrıs, Guatemala, Honduras, Macaristan, Lübnan, Liberya, Lüksemburg, Mali, Moğolistan, Nikaragua, Filipinler, Polonya, Saint Lucia, Güney Sudan, Suriye, Türkiye, ABD ve Venezuela oldu.

Türkiye, Avrupa'da Sonuncu

Türkiye, Avrupa Birliği üyesi ülkeler ile karşılaştırıldığında, 27 üye ülkeden de düşük puan alarak Bulgaristan'ın ardından sonuncu sıraya yerleşti. 38 OECD ülkesi arasında 37. sırada yer alan Türkiye, G20 ülkeleri arasında ise sondan üçüncü sırada yer aldı.

96. Sıraya Yerleşti

2013 yılında Doğu Avrupa ve Orta Asya ülkeler grubunda lider konumda bulunan Türkiye, 2021 yılında yedinciliğe geriledi. Türkiye, küresel sıralamada ekonomik, sosyal ve politik istikrarsızlıkların yoğun olduğu birçok ülkenin gerisinde kalarak 180 ülke arasında 96. sıraya yerleşti.

Birinci Sırayı 3 Ülke Paylaştı

Yolsuzluk Algı Endeksi'nde, birinci sırayı 88'er puanla Danimarka, Yeni Zelanda'nın ve Finlandiya paylaşırken ikinci sırayı 85 puanla Norveç, İsveç, ve Singapur paylaştı. Endeksin son sıralarında ise 13 puanla Suriye, Somali ve Güney Sudan yer aldı.

Şeffaflık Derneği'nin konu ile ilgili yaptığı açıklamada yolsuzluğun yaygınlaşmasını ve sıradanlaşmasını sağlayan cezasızlık uygulamalarının sürdürüğünü belirterek şu ifadeler verildi:

"Büyük ölçekli yolsuzluk iddiaları yargıya taşınsa da pek çoğunun soruşturma aşamasında kalmasıyla yolsuzluk suçları için cezasızlık yaygınlaşmaktadır. Bütçe şeffaflığı ve kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin hesap verebilirlik konusunda temel ihlaller bulunmaktadır. Medya kuruluşlarına, gazetecilere, sivil topluma yönelik baskı ve yıldırma politikaları sürmektedir. Bunlara karşın yargı erki, bağımsızlığını korumalı ve yolsuzlukla mücadele gücünü yitirmemelidir. Geleceğimizi ipotek altına alan Kamu Özel İş birliği proje, ihale ve sözleşme süreçleri şeffaf ve açık bir biçimde yürütülmeli, bu projelerin kamu maliyesine oluşturduğu yük topluma paylaşılmalıdır."

KUTUPLAŞMADAN MEDET UMMAK!

İktidarın önümüzdeki süreçteki siyasal stratejisinin toplumda yeni yarılmalar yaratarak ilerlemek olduğu belirginleşti. Bu çerçevede yoğun bir arşiv çalışması yapılarak geçmişten malzeme derlendiği, yargı mekanizmasının yaygın şekilde iktidar tarafından kullanılacağı anlaşılıyor. İnsani hoşgörü ve kucaklayıcı tutumları benimsemek, halkın gerçek dertlerini ve beklentilerini öne çıkartmak, sorunlara ilişkin çözüm önerilerimizi duyurmak, önceliğimiz olmalıdır.

Seçimlerin normal zamanında yapılması halinde bile önümüzde sadece 15 aylık bir süre varken, iktidar ittifakının yeni bir toplumsal kavga ve yarılma peşinde olduğunu sergileyen stratejisi netleşti. 200 bin kişi olarak açıklanan iktidarın sosyal medya elemanları; gündeme sürülecek malzemeyi tek merkezden düğmeye basılmasıyla kampanya haline dönüştürüp, baskı atmosferini yaymakla görevlendirilmiş görünüyor.

Şarkıları, sanatı, eserleriyle 47 yıldan bu yana topluma mal olmuş, toplumun sevgi ve saygısını kazanmış bir sanatçının dilinin koparılmasıyla tehdit edilerek hedef gösterilmesi mesajı kadar, bu tehdidin dile getirildiği mekân üzerinden de topluma sembolik bir algı gönderilmektedir. Dil kesme ya da kopartma mesajının içine yerleştirildiği inanç kılıfı gerçekte simgeseldir. Bir tarafta oldukça tehlikeli sonuçları olabilecek bir tahrikin dillendirilmesi yanında diğer tarafta yaşamsal sıkıntılar, çaresizlikler içindeki kitlelere de susmaları, dillerini kesip oturmaları dikte edilmektedir.

Afganistan’da Taliban yönetimi kadınlara yalnız sokağa çıkmayı, okula gitmeyi, çalışmayı yasaklamanın yanı sıra sanatı, müziği, şarkı çalmayı ve söylemeyi de yasakladı. İlk icraatlarından birisi konservatuvardaki tüm müzik aletlerinin, enstrümanların tahrip edilmesi oldu. Kısa süre önce de Taliban milisleri tarafından yakalanan bir müzisyenin halkın önünde dövülüp, müzik aletinin de yakılmasını gösteren video tüm dünyaya yayınlandı. Dolayısıyla halka mal olmuş bir sanatçının, şarkıcının, yazdığı şarkı sözleri nedeniyle gerekirse dilinin kesileceğinin söylenmesi ve bu sözlerin bir ibadethanede dile getirilmesinin vahim sonuçları ve vebali iktidarın omuzlarındadır.

Cumhurbaşkanının ifadeleri sonrası tüm iktidar sözcülerinin, bakanların bu işaret fişeğiyle harekete geçip hedef büyüterek **muhalefet liderlerine de hakaret ve tehditlerde bulunması** planlı bir stratejidir. Yürütülen kampanyanın sonucunda savcının harekete geçmesi ve olayın yargıya intikal etmesine karşılık İçişleri Bakanının da yaptığı paylaşımlarla hedef kişinin adalete hesap vereceğini, cezasız kalmayacağını dile getirmesidir. **Bu paylaşım, yargıya siyasi talimattır!**

ABD’de katıldığı televizyon röportajında kendisine yöneltilen 100 bin kişinin Cumhurbaşkanı’na hakareten yargılandığı, hepsine dava açıldığı sorusuna ‘Böyle bir şey yok, siz buna inanıyor musunuz?’ yanıtını veren CB Erdoğan’ı kendi kabinesinin Adalet istatistikleri yalanlıyor. İstatistikler, 2014 yılından bugüne; CB Erdoğan’a hakaret davalarının 160 bini aştığı, 20 bininin mahkumiyetle sonuçlandığını gösteriyor.

Önceliğimiz; iktidar ittifakının kavga-hakaret-tehdit söylemlerine yanıt yetiştirmeksizin, üzeri örtülmek istenen ağır toplumsal sorunları, ekonomik sıkıntıları, liyakatsiz yönetimi ortaya koyup gündemin ilk sırasına taşımaktır. Toplum, 20 yıldır bu dilden ve söylemden yoruldu. Umutları güçlendirecek, kaygıları giderecek, insanlarımızı birbirine kenetleyecek bir siyasi ve insani dili ülke gündeminde egemen kılmak; toplumun yakıcı **sorunlarına karşın çare-çözüm önerilerimizi duyurmak**, daha elzem hale geldi!

DİPLOMASI YOKSUNU DIŞ POLİTİKADA SAVRULAN VE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!

UKRAYNA-RUSYA ARASINDAKİ KRİZ DEVAM EDİYOR

Ukrayna-Rusya arasındaki kriz devam ediyor. ABD ve Rusya Dışişleri Bakanları buluşmasından sonuç çıkmadı, taraflar aynı pozisyonlarını sürdürüyor. Rusya, ABD’nin işgal iddialarını reddederken Ukrayna sınırına yığıldığı asker sayısı 100 bine ulaştı! Rusya yazılı güvence ısrarını sürdürürken, eski doğu bloku ülkelerinin NATO üyeliğinden çıkarılması talebi reddedildi!

Rusya-Ukrayna krizinde tansiyon düşmedi. ABD Başkanı’nın Rusya’nın Ukrayna’yı işgal edeceği, Doğu Ukrayna’da istilaya girişeceği iddiaları Rusya tarafından reddedildi. Biden’ın ‘Ukrayna’nın henüz NATO üyeliğine hazır olmadığını ve NATO içinde görüş ayrılıkları olduğunu’ dile getirmesi ciddi bir zafiyet ve diplomatik gafın yanı sıra Rusya’nın sınıra yığıldığı 100 bin askerin etkisi olarak görülmelidir.

✓ Afganistan'da ülkeyi Taliban'a teslim eden ABD, Afganistan'daki müttefiklerini yalnız bırakınca güven sıkıntısı yaşandı. Kanımca Ukrayna konusunda NATO içinde yaşanan görüş ayrılıkları da bunun sonucu.

Batılı müttefikler Rusya ile gerilimin tırmanması ve sıcak çatışma aşamasına gelmesinden endişe etmenin yanı sıra ABD'nin Afganistan'daki gibi davranmasından kaygı duydukları için ABD'ye tam güvenemiyorlar. Biden'ın Rusya'nın küçük çaplı bir istilaya girişebileceği açıklamasına Ukrayna Devlet Başkanı tepki gösterdi. Bir anlamda 'Rusya küçük çaplı bir hareketle Doğu Ukrayna'ya yerleşirse, Donbas özerk yönetimiyle birleşirse görmezden gelebiliriz, çok da büyütmeyiz' anlamına da gelebilecek bu ifadeler Kiev yönetiminden sert tepki gördü. Rusya'nın askeri yığınağının ABD ve NATO'daki batılı müttefikleri üzerinde etkili olduğunu bir tutum değişikliğinin gündeme geldiğini öngörebiliriz.

ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'ın AB Dışişleri Bakanları ile yaptığı görüşmeler sonrasında Ukrayna ve Rusya ziyaretlerinde gerçekleştirdiği temaslardan sonuç çıkmadı. Rusya, daha önce ABD ve NATO'ya ilettiği yazılı güvence taleplerinde ısrarlı olduğunu ABD'den yanıt beklediğini açıkladı. ABD ve NATO, daha önce Rusya'nın yazılı güvence taleplerine yanıt vermeyi reddetmişlerdi. Şimdi bir hafta içinde yanıt verileceğinin vurgulanması dikkat çekici!

Yürütülen müzakerelerde ABD ve AB Rusya'nın Ukrayna sınırına konuşlandırdığı 100 bin askerini geri çekmesini isterken, Rusya kendisine yazılı güvenlik garantisi verilmesi de dahil kapsamlı bir talepler listesini masaya getirmişti. Bunlar arasında Ukrayna'nın NATO'ya üyelik başvurusunun kabul edilmemesi, NATO'nun doğuya doğru genişlemesinin durdurulması, NATO üyeliğine alınan eski doğu bloku ülkelerinin NATO'dan çıkarılması ve bu ülkelere konuşlandırılan NATO güçleri ile silahlarının çekilmesi gibi talepler yer alıyor.

✓ ABD'nin Rusya karşısında NATO'yu ve batılı müttefiklerini bir arada tutmayı başaramadığını dolayısıyla Ukrayna'nın olası bir Rus müdahalesinde **yalnız kalabileceğini öngörebiliriz.**

ABD ile Rusya arasında sıkışan iktidar, arabulucu olmaya, Zelenskiy ile Putin'i yüz yüze görüştürmeye çalışıyor. Putin baştan itibaren Ukrayna krizinde ABD'yi muhatap aldığını ilan etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ukrayna-Rusya arasında çatışma istemediklerini dile getirerek arabuluculuk çağrısını yineledi. İktidarın Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı'nın (AGİT) Rusya-Ukrayna çözüm girişimi toplantılarına ve Minsk Anlaşması ile ilgili görüşmelere ev sahipliği yapmak istediği belirtiliyor. Daha önce de vurguladığım gibi Rusya ve Putin, **Türkiye'nin arabuluculuk girişimlerine olumlu yaklaşmıyor. Ukrayna'ya SİHA satışı, Kırım'ın ilhakına karşı Ukrayna ve Batılı ülkeler ile aynı tarafta yer alınması** Rusya açısından **Türkiye'nin tarafsız olmadığı şeklinde değerlendiriliyor.** Ayrıca Putin, Zelenskiy ile görüşmenin çözüm sağlamayacağını düşünüyor. Putin, Doğu Ukrayna'daki Donbas bölgesiyle ilgili olarak Zelenskiy ile görüşmeyi reddediyor. Zelenskiy'in muhatabının Donbas özerk yönetimi olduğunu savunuyor.

Türkiye'nin arabuluculuk girişimlerine yönelik açıklamalarda Rusya, Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan şayet bir şey yapmak istiyorsa, **Donbas'ta Minsk Anlaşması'na uyulması için Zelenskiy üzerinde etki kurmasını istiyor.** İktidar, Donbas özerk yönetimi yanında Donetsk ve Luhansk bölgelerinin de Ukrayna toprağı olduğu görüşünde. Ukrayna yönetimi, Putin ile gerçekleşecek olası bir görüşmede Kırım'ın ilhakını ve statüsünü de müzakere etmek istiyor. Putin, bu konuyu kesinlikle tartışmayacağını, Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu ifade ediyor.

Minsk anlaşmasını ihlal eden tarafın Ukrayna olduğunu, anlaşmadan doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini, Doğu Ukrayna'da Türkiye'den satın alınan SİHA'ların Ukrayna tarafından kullanılmasının Minsk Anlaşmasının ihlali olduğunu savunuyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın krizde arabulucu olma girişimlerinin sonuç vereceği ya da kabul göreceği düşüncesinde değilim. Arabuluculuk girişimlerinin ardında; Ukrayna ile ekonomik ilişkileri geliştirmek, siyasi ve ekonomik ağırlığını artırmak, silah ve savunma sanayii ürünleri satmak, ülkenin geniş tarım arazilerinde tarımsal üretim imkânları yaratmak, düşüncesinin olduğu öne sürülüyor. Erdoğan'ın desteklediği Türk müteahhitlerinin Ukrayna'da paralı otoyol, ulaşım, havaalanı vb. işleri aldıklarına dikkat çekiliyor!

UKRAYNA KRİZİ ABD RUSYA ARASINDA GERİLİMİ ARTTIRIYOR

Ukrayna krizinin çözümü konusunda müzakereler yürütülürken ABD Kongresinde Rusya'ya karşı kapsamlı bir yeni yaptırımlar listesini yasalaştırma adımı atıldı. ABD Kongresi'ne sunulan ve ABD medyasında 'Putin'i Sorumlu Tutma Yasası' olarak adlandırılan tasarıda Donbas bölgesindeki özerk yönetim ve destekçileri 'terörist' kabul edilirken, Rusya da 'terörün destekçisi ve sponsoru' olarak tanımlanıyor!

Ukrayna'daki gerilim nedeniyle Rusya-ABD-AB-NATO arasında yoğun bir diplomasi ve müzakere trafiği yürütülürken diğer tarafta ABD Kongresi Rusya'ya karşı kapsamlı bir yaptırım yasasını çıkartmaya hazırlanıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Temsilciler Meclisi'nde hazırlanan ve 38 üye tarafından desteklenen yaptırım yasa tasarısı geçtiğimiz hafta 19 Ocak'ta Kongreye sunuldu. Tasarıda yer alan maddeler arasında;

- ✓ Ukrayna'nın doğusundaki Donbas, Donetsk ve Luhansk'taki Rusya yanlısı ayrılıkçılar 'terörist' olarak tanımlanırken, Rusya ve Putin ise 'terör destekçisi ve teröristlerin sponsoru' olarak nitelendirilmesi,
- ✓ Rusya'nın kamu borçlarıyla ilgili finansal ve bankacılık işlemlerinin yasaklanması ve Kuzey Akım-2 Doğalgaz Boru Hattı ile ilgili şirketlere ve hissedarlarına karşı yaptırım uygulanması,
- ✓ ABD kurumlarına yönelik siber saldırılardan Rusya'nın sorumlu tutulması ve bu saldırılar sona erene kadar ABD ile Rusya arasındaki siber güvenlik diyalogu müzakerelerinin ve finansmanının durdurulması,
- ✓ Kırım, Rusya sınırları içinde kaldığı sürece, stratejik istikrar diyalogu görüşmelerinin finansmanının durdurulması,
- ✓ Rusya Devlet Başkanı Putin, Rusya hükümetinin tüm bakanları, çok sayıda Rus yetkiliye ve görevliye yaptırım uygulanması, yer alıyor.

Putin'in yakın çevresindeki Rusya'nın önde gelen iş insanları, bankacıları, petrol ve doğal gaz şirketlerinin sahipleri ve yöneticileri, ünlü Rus oligarklar, Rus gazeteci, yazar, medya kuruluşu ve televizyon-radyo sunucuları, medya yöneticileri de ABD Kongresine sunulan yasa tasarısının yaptırım listesinde.

Ukrayna müzakereleri sürerken Cumhuriyetçi üyeler tarafından hazırlanan bu yaptırım yasası Rusya'ya yeni bir gözdağı olarak görülebilir. Demokrat Biden yönetiminin ve Kongredeki Demokrat üyelerin bu tasarıya ne ölçüde destek vereceği önümüzdeki süreçte netleşecek. **Biden yönetiminin Rusya'ya olası Ukrayna müdahalesi durumunda ağır yaptırımlarla tehdit etmesi, böyle bir yasanın geçmesini kolaylaştırabilir!**

ERDOĞAN'IN 'RUSYA KIRIM'A ÇÖKTÜ' İFADELERİ, RUSYA'DA RAHATSIZLIK YARATTI!

Ukrayna ve Rusya arasında arabuluculuk teklifinde bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'Rusya Kırım'a çöktü' ifadeleri, Rusya tarafında rahatsızlık yarattı. 2 Ocak'ta İdlib'e ağır bir bombardıman gerçekleştiren Rusya, geçen hafta yine İdlib'te terör tehdidinin arttığını, Rus üslerine saldırı planları yapıldığını öne sürerek, İdlib'e operasyon sinyali verdi. Bu açıklamalar, Putin yönetiminin İdlib'in sorumluluğunu üstlenen Türkiye'ye yeni bir mesajı olarak görülmelidir!

Öncesinde de Cumhurbaşkanı danışmanlarından birisinin 'Rusya, Kazakistan'ı işgal etti' ifadelerini kullanması, Rusya Dışişleri Bakanlığı tarafından sert bir açıklamayla kınanmış, Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov da Türkiye'den izahat istediklerini ifade etmişti. Rus devlet medyasında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın '**Rusya Kırım'a çöktü**' ifadesine karşılık Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'a 'çöktüğü ve işgal ettiği' yönünde haberlerin yer alması, Rusya'nın rahatsızlığını ortaya çıkardı. Rusya, ileri aşamada tepkisini KKTC üzerinden ortaya koyabilir. Diplomatik söylemle bağdaşmayan 'çökme' ifadesine karşılık Suriye'deki Rus Birliklerinin resmi sözcülüğünden İdlib ile ilgili bir açıklama yapılarak Türkiye'nin uyarılması, **ilk aşamada karşılığın İdlib üzerinden verilmesinin planlandığını** gösteriyor. Rus askeri Sözcü, İdlib'teki cihatçı terör gruplarının Rusya'nın Suriye'deki üslerinin bulunduğu Tartus ve Lazkiye'ye saldırı hazırlığı yaptıklarını, İdlib'in teröristlerden temizlenmemiş olmasının güvenlik risklerini artırdığını dile getirdi. Sözcü'nün bu açıklaması İdlib'e operasyon yapılacağını akla getiriyor ve buna zemin hazırladığını düşündürüyor.

Türkiye-İran-Rusya arasındaki Astana Mutabakatı çerçevesinde İdlib'in güvenli hale getirilmesi, cihatçı terör gruplarından arındırılması ve silahsızlandırılması görevini Türkiye üstlenmiş durumda. Bugüne kadar Rusya yetkilileri Putin de dahil pek çok kez yazılı ve sözlü şekilde Türkiye'nin İdlib'teki taahhütlerini yerine getiremediğini, verilen sözlerin tutulmadığını hatta buradaki cihatçıların himaye edildiğini içeren açıklamalarda bulundular.

TSK'nın gözetim noktalarının varlığına rağmen cihatçı grupların faaliyetlerinin ve saldırıların önlenememesinin faturası Türkiye'ye çıkartılıyor. İdlib ve buradaki gözetim noktaları mevcut koşullarda Esad'a bağlı Suriye ordusu tarafından kuşatılmış bulunuyor. Olası bir İdlib harekâtında bölgede konuşlanmış TSK birlikleri ve gözetim noktalarının ciddi risk tehdidi altında olması kaçınılmaz. Hatırlanacağı gibi 27 Şubat 2020'de Rus hava kuvvetlerinin İdlib'e yönelik bombardımanında 34 askerimiz şehit olmuştu. Bu açıklamayı örtülü şekilde 'İdlib'ten çekilin, askerlerinizi çekin' mesajı olarak da okumak olanaklı.

İdlib'i kontrolünde tutan El Kaide-El Nusra kökenli **Heyet Tahrir Şam (HTŞ)** BM kararıyla terör örgütü ilan edildi. İktidar, BM kararı çerçevesinde HTŞ'yi terör örgütü olarak nitelendiriyor. Şu ana kadar İdlib'te HTŞ ve diğer

cihatçı gruplar rahatlıkla faaliyette bulunuyor. Rusya ve Esad yönetimi de buna son vermek istiyor. HTŞ'nin 7 Ocak'ta resmi açılış töreniyle yeni otoyolu ulaşımına açması ve Türkiye sınırındaki Bab el Hava sınır kapısına ulaşımı kolaylaştırıp, hızlandıracak bir yatırımı gerçekleştirmesi Rusya ve Şam yönetiminin tepkisini büyüttü. 2 milyon dolara mal olduğu açıklanan bu yolun hangi finansmanla ve hangi müteahhit tarafından inşa edildiği soruları ortaya atılarak dolaylı şekilde Türkiye ima edildi. Açılış için düzenlenen resmî törene ABD tarafından başına para ödülü konulan ve aranan HTŞ lideri Muhammed el Colani'nin takım elbiseyle elini kolunu sallayarak katılıp, açılışa katılanlara ve HTŞ milislerine hitaben konuşma yapması da bir başka dikkat çekici nokta. Arap medyasında, el Colani'nin ABD'ye yanaştığı ve Rusya-Şam iş birliğine karşı ABD ile iş birliğini geliştirmeye yöneldiği dile getiriliyor.

Kanımcı Rusya bu süreci değerlendirerek İdlib'teki duruma müdahale etmeyi ve Türkiye'nin bugüne kadar yapmadıklarını yapma planını öne çekiyor. Aynı zamanda Çin'in geçtiğimiz günlerde Şam yönetimi ile Yeni İpek Yolu projesi çerçevesinde kapsamlı ulaşım ve altyapı anlaşmaları imzalaması, önümüzdeki dönemde Rusya'nın yanı sıra ABD ve AB'ye karşı Rusya'nın küresel müttefikleri Çin'in de Suriye'de ağırlıklı olarak yer alacağını gösteriyor.

Suriye'de nihai hesaplaşmanın yaklaştığını özellikle **bu hesaplaşmanın İdlib üzerinden görüleceğini** öngörmekteyim. Esad yönetimi Kuzey Suriye'de Kobane-Rojava özerk Kürt Yönetimleriyle Rusya üzerinden uzlaşma görüşmelerini yürütürken, kontrolü dışındaki yegâne bölge İdlib meselesini nihai şekilde çözmek istiyor. Yaklaştığı gözlenen İdlib harekâtı ve sınırlarımıza yığılacak binlerce yeni sığınmacı için iktidarın bir hazırlığı ya da planı olduğunu sanmıyorum. Yakın gelecekte **İdlib'te yaşanacakların ülkemizi bekleyen büyük bir tehlike olabileceğine** dikkat çekmek isteriz!

İSRAİL İLE NORMALLEŞME ADIMLARI HIZLANDI

İsrail Cumhurbaşkanı Yitzak Herzog'un Türkiye'yi ziyaret edebileceğinin açıklanması İsrail ile normalleşme adımlarının hızlandığını gösteriyor. BAE ve Suudi Arabistan'la atılan adımlar ve ABD'nin Doğu Akdeniz Boru Hattına desteğini çektiğini açıklamasından hemen sonra yaşanan bu gelişme, iktidarın İsrail'in öncelikli talebi doğrultusunda Hamas'a desteğini de gözden geçirme noktasına geldiğini gösteriyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail Cumhurbaşkanı Yitzak Herzog'un yakında Türkiye'yi ziyaret edebileceğini, İsrail Başbakanı Naftali Benet'in bu konuda olumlu yaklaşımları olduğunu ifade etti. Bu açıklamanın akabinde Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile İsrail Dışişleri Bakanı Yair Lapid arasında bir telefon görüşmesi gerçekleşti. Kapsamlı şekilde bölgesel sorunların ve ikili ilişkilerin ele alındığı duyuruldu. İsrail medyasında da geniş yer bulan bu temaslar ve açıklamaların Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın BAE ve Suudi Arabistan'a yapacağı ziyaretlerin öncesinde ve ABD'nin İsrail-Güney Kıbrıs-Yunanistan arasındaki Doğu Akdeniz Boru Hattı Projesine desteğini çekmesinden hemen sonra gelmesi dikkat çekici!

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Dışişleri Bakanlığının açıklamalarına karşılık İsrail Cumhurbaşkanlığından Herzog'un Türkiye ziyareti ve yürütülen ikili temaslar konusunda resmi bir açıklama yapılmadı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gerek Cumhurbaşkanı seçildikten sonra gerek İstanbul'da casusluk iddiasıyla gözaltına alınan karı-koca İsraili turistlerin serbest bırakılmasında ve son olarak da annesinin vefatından ötürü taziye telefonunda teması doğrudan İsrail Cumhurbaşkanı ile yürütmesi, göreve geldiğinde Türkiye hakkında oldukça sert açıklamalar yapan Başbakan Benet yerine ikili diyalogu Herzog ile iletirmek istediğini ortaya koyuyor.

Yapılan açıklamalardan özellikle iktidarın İsrail ile normalleşmede İsrail tarafından daha istekli olduğu, süreci hızlandırmak istediği anlaşılıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarında İsrail'in hassasiyetlerini bildiğini özellikle vurgulaması, yakında Hamas ile ilgili yeni gelişmeler olacağını işaret ediyor. Hamas'ı terör örgütü olarak tanımlayan İsrail'in ilk önceliği Türkiye'deki Hamas liderlerinin sınır dışı edilmesi. Mısır ile normalleşme girişimlerinde Müslüman Kardeşler-İhvan'a verilen desteğin çekilmesi şartına uyumlu adımlar atan iktidar şimdi de benzer tavır değişikliğini kanımcı Hamas'a desteğini çekerek, üst düzey Hamas yöneticilerini Türkiye'den çıkartarak göstermek zorunda.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Mısır, İhvan'ın yanı sıra Hamas'ı da terör örgütü olarak değerlendiriyor. Dolayısıyla iktidarın yalnızlaşma ve yanlış adımlardan oluşan dış politikasını ciddi şekilde değiştirmeyi kabul ettiği daha doğrusu bölgesel gelişmelerin ve koşulların dayatmasıyla buna mecbur kaldığını öngörmekteyiz.

Muhtemelen iktidar açısından İsrail ile yakınlaşma, ABD ve Avrupa ile yeniden yakınlaşmanın kapısını açabilecek bir anahtar olarak görülüyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Türkiye'nin AB hedefinden vazgeçmediğini bu yönde karşılıklı adımlar atılmasını umduğunu ifade etmesi bu tezi doğruluyor. Ayrıca ABD'den F-16 alımında Kongre engeliyle karşı karşıya kalan iktidarın, İsrail ile hızla normalleşerek bu ülkenin ABD yönetimi ve kongresi

üzerindeki etkisini, ABD'deki Yahudi Lobisini devreye sokmayı, Türkiye'ye F-16 satışına onay verilmesini sağlamayı hedeflediğini de söyleyebilirim. Buna Ermenistan ile normalleşme müzakereleri çerçevesinde ABD'deki Ermeni lobisini devreye sokma beklentisini de eklemek olanaklı. Şayet F-16 satışı için Kongre engeli aşılabılırsa karar Biden'ın önüne gelecektir.

İsrail Dışişleri Bakanı Lapid'in bir ülkeyle ilişkilerin geliştirilmesinin her zaman iyi ilişkilerde oldukları bir başka ülkeyle ilişkiler pahasına olamayacağını ifade etmesini, Türkiye ve Yunanistan'ın kastedildiği şeklinde yorumlayabiliriz. Doğu Akdeniz'deki ve East-Med boru hattında yaşanan süreçlerde İsrail'in Yunanistan ve Güney Kıbrıs ile iyi durumdaki ilişkilerinden, Türkiye ile normalleşme uğruna vazgeçmeyeceğinin vurgulanması, iktidara verilen bir mesaj niteliğindedir!

GIDADA KIŞ BOYU ÖTV VE KDV'Yİ SIFIRLAYIN

Hükümetin doğal gaz depolarında yeterince gaz tutmaması nedeniyle, enerjide ciddi sorunlar yaşanıyor, Organize Sanayi Bölgelerinin elektriğinin üç gün kesildi, doğal gaz tedarikinin de yüzde 40 azaltıldı. Tüm Türkiye'de üretim durdu. Böyle bir skandalla Cumhuriyet tarihimizde ilk defa karşılaşıyoruz. Ortada çok büyük bir yönetim krizi var. Enerji iğneden, ipliğe her şeyin temel girdisi. Üretimdeki kayıplar, daha fazla gelir kaybı, daha yüksek enflasyon, daha çok işsizlik olarak, bu mazlum millete fatura edilecek. Yaşanan elektrik kesintileri nedeniyle, gıda krizi de daha da derinleşecek. Kuru gıdadan, bebek mamasına kadar, her şeyin üretiminde aksama olacak. Buradan Hükümete çok açık bir çağrıda bulunuyoruz. Gıda tedarik zincirindeki tüm aşamalarda, en azından bu kara kış geçene kadar, son yaşanan enerji krizinden de sonra alınan tüm ÖTV ve KDV'yi sıfırlayın. Hem üreticinin hem tüketicinin üzerindeki yükü hafifletin. Hazine kaynaklarını zenginin mevduatı için seferber etmek yerine, millet için seferber edin.

Açız feryatları camilerden yükseliyor

Ülkemiz; gence düşman, kadına düşman, sanata ve sanatçıya düşman, tabiata düşman, sevgiye, saygıya düşman, adalete ve hukuka düşman, hoşgörüyü düşman, eleştiriye düşman, şarkı sözlerine, Atasözlerine düşman, milletini dilini kopartmakla tehdit edecek kadar gözü dönmüş, bir ucube yönetimin elinde savrulup, duruyor. Bu ucube rejim ülkemizi yönetemiyor. Cebimizi boşaltıyor. "Açız!" feryatları, artık camilerimizin avlularından yükseliyor. Ülkemizde korku duvarları çoktan yıkıldı. Bu nedenle de kralcılık oynayanların yüreklerini, iktidarı kaybetme korkusu iyiden iyiye kapladı.

Herkes görüyor: kral çıplak

Ama artık herkes biliyor, herkes durumu görüyor ve "Kral çıplak!" diyor. Üstatlarının, "Ey düşmanım, sen benim ifadem ve hızsın; gündüz geceye muhtaç, bana da sen lazımsın!" Dizelerinde dile getirdiği gibi, bu tek kişilik ucube rejim, düşmansız bir türlü var olamıyor. "Korkulur olmak, sevilir olmaktan daha güvenlidir" taktiğinden medet uman bu meflûç yönetim, kendinden olmayan herkesi düşmanlaştırarak, kin ve nefret tohumları ekerek, kendi beceriksizliğini, kendi kifayetsizliğini örtebilirim sanıyor. Bunun için milleti birbirine düşmanlaştırmaya, milleti tehdit etmeye, korkutmaya oynuyor.

Artık korku duvarları yıkıldı

Bu beceriksiz yönetim; televizyoncunun "haber yorumuna" karışarak, sanatçının "sahne kostümüne" takarak, "Şarkı sözünden" nem kaparak, vatandaşa yaşattığı zulmü gizlerim zannediyor. Bir sanatçıyı, hem de Yüce Allah'ın mabedinde, "Dilini kopartmakla" tehdit edecek kadar gözü dönebiliyor. Bir gazeteciyi kendine hakaret ettiği gerekçesiyle, hukuk dinlemeden, gecenin yarısı tutuklayarak, millete gözdağı vermeye kalkıyor. "Elinde sadece çekiç olan, gördüğü her şeyi çivi sanırmış." Ama dediğimiz gibi, bu ülkede korku duvarları çoktan yıkıldı. Milletimiz o sınırları çoktan aştı. Sayın Genel Başkanımız, "Hak, hukuk, adalet" diyerek, dünya demokrasi tarihinin en anlamlı yürüyüşünü yaptığında, zihinlerdeki o korku duvarları tuzla buz oldu.

Bu ucube rejim ne huzur bıraktı ne de aş

Biz bu ucube sistem, bu tek kişilik rejim tartışmaları sırasında çok uyardık. "Bir koltuğa iki karpuz sığmaz" dedik. "Hem Cumhurbaşkanı şapkası, hem de Parti Genel Başkanlığı şapkası, aynı kafada durmaz. Millet huzuru kaçır, aş, işi azalır, ağzımızın tadı kaçır" diye, bu projenin sahiplerini çok uyardık. 3 yıl 6 ay 15 günün her dakikasında, yaşayarak gördük ki, bu ucube sistem ve tek kişilik şahsım yönetimi, ülkemizde, ne huzur bıraktı, ne aş bıraktı, ne iş bıraktı, ne de millette ağız tadı bıraktı.

Korkak bir çocuk gibi

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Üzerine aldığı Cumhurbaşkanlığı görevini, tarafsızlıkla yerine getireceğine, namusu ve şerefi üzerine ant içti. Ama ardından Parti Genel Başkanı şapkasını giyerek, siyasi rakiplerine, “Cibilliyetsiz, zürriyetsiz, terörist, mankafa, alçak, şerefsiz, virüs, ölü sevici” gibi, ağza alınmayacak hakaretler sarf edebildi. Yandaş yargı da buna siyasi eleştiri dedi. Ama kendisi, muhalefetten ağzının payını aldığı anda, babasının koltuğunun altına sığınan korkak bir çocuk gibi, hemen cumhurbaşkanlığı zırhına sığındı. “Bu, Cumhurbaşkanına hakaret” diyerek, Saray yargısını harekete geçirdi.

Cumhurbaşkanı zırhının arkasına sığınıyor

En son bir gazeteci, “Hak etmediği bir makama getirilen, o makamın değerini de düşürür” anlamına gelen, bir atasözünü dillendirdi diye, beyefendi “Vay Cumhurbaşkanına hakaret ettin” diyerek, bilindik zırhının arkasına yine saklandı. Gece yarısı hukuka aykırı olarak, Cumhurbaşkanına hakaret iddiasıyla gazeteciyi gözaltına aldırdı. Yetmedi, tutuklattı. Bunla da doymadı, vesayeti altındaki Adalet Bakanı’na, yargıç cübbesi giydirerek, gazeteci hakkında hüküm verip, infazı gerçekleştirdi.

Kutsal mabedi kiniyle kirletti

Alenen ülkede hak, hukuk, usul hiçbir şey bırakılmadı hepsi ayaklar altına alındı. Ama bunlar da yetmedi. Saray muhafızı RTÜK alelacele devreye sokuldu. TELE 1 ve FOX TV gibi kanallara en ağır cezalar salındı. Yargısız infaz yapıldı. Ama hepsinden daha vahimi, daha ağır, bu yetkilerle o koltuğa oturan Cumhurbaşkanı, AK Parti Genel Başkanı külahını giyip, bir caminin mihrabına çıkıp, savunmasız bir sanatçıyı, milletin bir evladını, dilini kopartmakla tehdit etti. Nefretini kustu. O kutsal mabedi, kinle kirletti. Ama bu tehlide bu nefret söylemine, yargının çiti çıkmadı. Nerede bu ülkede milletin hakkı, hukuku? Nerede adalet?

160 bin soruşturma, 13 bin dava

Peki, şimdi o kadar mürekkep döktüğünüz, AB’den fonlar aldığınızı, İnsan Hakları Eylem Planları, Strateji Belgeleri ne oldu? Hepsini çöpe gitti. Bu ülke bugüne kadar 11 Cumhurbaşkanı gördü. Rahmetli Özal’a, rahmetli Demirel’e en ağır eleştiriler yapıldı. Ama hiç biri bulunduğu makamı, vatandaşlarına karşı, bir silah olarak kullanmadı. Ta ki 12. Cumhurbaşkanına kadar. Cumhurbaşkanlığı koltuğunda oturan, AK Parti Genel Başkanı 160 bin 169 kişi hakkında, Cumhurbaşkanına hakaret iddiasıyla soruşturma başlatmış. 12 bin 881 yurttaşımızı da mahkûm ettirmiş.

İşi layık olana vermezsen kıyameti bekle

Hukukumuzda temel prensiptir: “Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını, hukuk düzeni korumaz.” Ancak Partili Cumhurbaşkanı, tarafsız Cumhurbaşkanlığı için getirilmiş bir hükmü, alabildiğine istismar ederek, muhalefeti ve milleti susturmaya çalışıyor. Bugün bu ülkede en önemli açığın: Anayasaya, hukukun üstünlüğüne, demokrasiye, Atatürk ilke ve inkılaplarına, laik Cumhuriyet ilkesine bağlı, milletin huzur ve refahı için çalışan, üzerine aldığı görevi tarafsızlıkla yerine getireceğine, namusu ve şerefi üzerine ettiği yemine sadık, bir Cumhurbaşkanı olduğunu artık herkes biliyor. Emaneti ehline vermenin, layık olanı, layık olduğu makama getirmenin önemini, sadece atasözlerimiz ifade etmiyor. Hz. Peygamberimizin de, “İş layık olmayana verildiği zaman, kıyameti bekle” diyen, açık bir hadis-i şerifi var.

Cumhuriyet tarihimizde bir ilk: ülkede üretim durdu

Bugün, ne yazık ki, yaşadığımız her krizle, bunu çok açık şekilde tecrübe ediyoruz. İşte en son, üretime vurulan darbe. Organize Sanayi Bölgelerinin elektriği 3 gün kesildi. Doğal gaz tedariki de yüzde 40 azaltıldı. Tüm Türkiye’de üretim durdu. Böyle bir skandalla, Cumhuriyet tarihimizde ilk defa karşılaşılıyor. Ortada çok büyük bir yönetim krizi var. İran’dan gelen doğal gazda, hemen hemen her kış sorun yaşanır. Ama bu nedenle, ülkenin tamamında üretimin durdurulduğuna, ilk kez şahit oluyoruz.

Doğal gaz depolarında doluluk oranı %27

Buna şaşırıdık mı? Hayır! Aslında Perşembenin gelişi, Çarşambadan belliydi. Başta Sayın Genel Başkanımız olmak üzere, geçtiğimiz Ağustos ortasından bu yana bu kibirli yönetimi uyarıyoruz. “Önümüzde kara bir kış var. Doğal gaz depolarında yeterince gaz yok” diyoruz. “Böyle giderse kış günü ya gazsız kalacağız, ya da çok yüksek maliyetlere katlanacağız, tedbir alın” dedik. Biz bu uyarıları yaptığımızda, doğal gaz depolarımızda doluluk oranı, yüzde 54’e düşmüştü zaten. Bugün itibarıyla doluluk oranı sadece yüzde 27’dir. Oysa 2018 ve 2019’un Ocak aylarında yani aynı ayda depolarımızın yüzde 80’i, 2020 Ocak ayında yüzde 60’ı, 2021 Ocak ayında ise yüzde 57’si doluydu. Tabii işin ilginç yanı da şu... Biz bu verileri dillendirmeye başlayınca, EPIAŞ gün gün açıkladığı,

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

depolanan gaz rakamlarını, birden bire yayımlamayı durdurdu. Son veri, 18 Ocak 2022 tarihinde kaldı. Yaptıkları her işte bir karartma, her işte bir hinlik... Ve tabii sonunda da kapatma ve keşmekeş.

Plansızlık, görevi ihmal, yönetememe

Daha dün trollerine, “Karadeniz’de gaz bulduk, kombilerinizi yaz günü de açın” diye mesajlar attırıyorlardı. Bugün depoda yeterli gaz olmadığı için, sanayicimizi kış gününde gazsız, elektriksiz bıraktılar. Ortada çok ciddi bir plansızlık, çok ciddi bir görev ihmali var. Yönetememe var. Koskoca Türkiye’nin, böyle bir kriz anında uygulamaya koyacağı, bir “Acil Eylem Planı” olmadığını da bu süreçte hep beraber görmüş olduk.

Özel sektör bunları işe almaz

Enerji Bakanı, Sanayi ve Teknoloji Bakanını da yanına almış, sanayicilerimizle toplantı yapıyor. Sanayi Bakanı, toplantıda “fabrika bazında değil, sektörel çözüm önerileri rica ediyorum” demiş. Bir de “eleştiri kabul etmiyorum” diyerek, bazı iş insanlarına ayar vermeye kalkmış. Ortada acil eylem planı yok. Sektör bazında bir düzenleme yok. Oysa Türkiye enerjide dışa bağımlı bir ülke. Dolayısıyla enerji tedarikinde bir sıkıntı olduğunda, hangi kritik sektörlerin, hangi kritik fabrikaların çalışılır halde tutulacağı, hangilerinde kesintilerin yapılacağı, elektrik kesintilerinin sistemde nasıl dolaştırılacağı, çalışılmamış, bilinmiyor. Ama devleti devlet gibi değil, şirket gibi yöneteceğiz diyenler, kamuda “aksiyon almak” deyiminin mucitleri, böyle bir krizde “nasıl aksiyon alacaklarını” bilemiyorlar. Bıraktık devleti devlet gibi yönetmeyi, onların yanlış olan söylemlerini dikkate alsak, tüccar gibi ülkeyi yönetmeye kalksak basiretli bir iş insanının, bu ülkeyi basit bir işletmeyi yöneteceği gibi bile yönetemedikleri ortaya çıkıyor. Bu kafayla, hangi özel sektör işe alıp da bunları o koltuklara oturtur? Hiçbir zaman oturtmaz.

Firmaların zararını kim karşılayacak

Ama beceriksizlerin işine geldiğinde, sanayicinin ihracat gelirinin dörtte birine, cebren el koymayı biliyorlar. Sanayiciyi şalterleri kapatmazsa, ceza veririz sana diye tehdit ediyorlar. Söyler misiniz bu cezayı siz neye dayanarak, nasıl keseceksiniz? Bir kere burada kusur sanayicinin değil ki, senin kusurun... Süt ve süt ürünleri, Kimya, Demir-Çelik, Alüminyum, Cam, Seramik, Çimento, Otomotiv gibi sektörlerde, faaliyet gösteren fabrikalarda, bırakın 3 günlük elektrik kesintisini, 1 saatlik kesintinin bile çok büyük maliyeti var. Pek çok ihracatçı firmamızın ihracat taahhütleri var. Bu firmaların terminlerini kaçırmaları halinde cezai müeyyideler uygulanacak. Bunu kim karşılayacak? Bu firmalar müşterilerinden bir daha nasıl sipariş alacak? Bu kayıpların bedelini kim ödeyecek? Buna cevap yok. Yaptıkları ya da yapmaları gerektiği halde, yapmadıkları her şey, büyük bir krize sebep oluyor.

Politika yok, alt yapı yok

Daha yeni, “Faiz sebep, enflasyon sonuç” zırvasıyla, durduk yere bir ekonomik türbülansa neden oldular. Eylül’de 8,30 lira olan Dolar kuru, 20 Aralık’ta 18 liraya aştı. Ülkeyi yönetenler döviz köpürttü. Üreticilerimiz, 15 liralık, 16 liralık, 17 liralık dolar kurundan, ara malı ithal etmek zorunda kaldı. Sonunda bu beceriksiz, kibirli hükümet milleti çarpma operasyonu ile, Dolar kurunu, 11 liraya kadar indirdi. Yandaşlarını bir gecede abat etti. Küçük yatırımcıyı, yüksek kurdan ara malı ithal eden KOBİ’leri ise çarptı. Kendi ifadeleriyle çarptı. O da yetmedi. Döviz kurunun yükselmesini gerekçe gösterdi, üreticinin üstüne döviz kuru düşerken dahi fahiş enerji zamlarını bindirdi. Organize Sanayi Bölgelerindeki sanayicimiz, ne yapacağını şaşırdı. Bundan sonra da sanayiciye gaz vanalarını kapatıyorlar, elektrik şirketlerinden elektrik şalterlerini indirttiriyorlar. Böyle bir ülkede sanayici nasıl üretecek? Dünyayla nasıl rekabet edecek? Nasıl iş ve istihdam yaratacak? Sarayın kibirli aylardır, üretim, ihracat güzellemesi yapıp, duruyordu. “Altyapımızı güçlendirdik” diyerek, millete dövize endeksli otoyolları, köprüleri de gösteriyordu. Birde üstüne üstlük millete “yeni ekonomi modeli” masalları da anlattı. Ama sonunda gördük ki ülkemizde, enerji arz güvenliğini sağlayacak, enerji politikası yok, güvenilir bir enerji alt yapısı yok.

Gıda üretiminde aksama olacak

Enerji dediğiniz öyle basit değil iğneden, ipliğe her şeyin temel girdisi. Şimdi üretimdeki kayıplar, daha fazla gelir kaybı, daha yüksek enflasyon, daha çok işsizlik olarak, bu mazlum millete fatura edilecek. Gıda fiyatları zaten aldı başını gitti. Mutfaklardaki yangın korkunç. Millet 1 lira 25 kuruşa ekmek almak için, Halk Ekmek kuyruklarında, karda kışta saatlerce ayakta bekliyor. Şimdi elektrik kesintileri nedeniyle, bu gıda krizi daha da derinleşecek. Tepkiler geliyor, ondan sonra “süt ve süt ürünleriyle, et ve et ürünlerinde enerji kesintilerine gitmeyeceğiz bunlar muaf olacak” deniyor. Ama bu da tek başına yetmiyor. Kuru gıdadan, bebek mamasına kadar, her şeyin üretiminde aksama olacak.

Gıdada kış boyunca ÖTV ve KDV kaldırılınsın

Buradan Hükümete çok açık bir çağrıda bulunuyoruz. Gıda tedarik zincirindeki tüm aşamalarda, en azından bu kara kış geçene kadar, son yaşanan enerji krizinden de sonra alınan tüm ÖTV ve KDV'yi sıfırlayın. Hem üreticinin hem tüketicinin üzerindeki yükü hafifletin. Hazine kaynaklarını zenginlik için mevduatı için seferber etmek yerine, millet için seferber edin.

En doğru yol saraydaki ampulü söndürmek

Yaşadığımız son enerji krizi şu gerçeği apaçık göstermiştir. Bu ülkenin enerjisini en çok tüketen adres, milletin vergisini, Saray'ının bin yüz odasına harcayan, kibirli şahıs ve saray sosyetesidir. Bu ülkenin enerjisini doğru ve verimli kullanmanın yolu da, Saraydaki ampulü söndürmekten geçer. Milletimiz de bunu görmüştür. İlk sandıkta gereğini yapacaktır. Ülkemizin enerjisini tüketen mürşif, bereketsiz ampulü söküp atacaktır.

Kuyruğun, kıtlığın, işsizliğin, kapatmanın dik alası

Ne diyor atalarımız; "Büyük lokma ye, büyük konuşma" diyor. Yıllarca bu millete, 2. Dünya savaşındaki, Kıbrıs Barış Harekâtı sonrasındaki, kuyruk ve kıtlık hikâyelerini anlatıp bizleri kötülerdiler. Ama milletimiz kuyruğun, kıtlığın, işsizliğin ve kapatmanın dik alasını, bu kufayetsizlerin devri iktidarında gördü. Kar yağıyor, Ankara İstanbul arasındaki tüm yolları kapat. İran, gaz vermiyor. Fabrikaları kapat. Borsa düşüyor, borsayı kapat. Döviz yükseliyor. Döviz gişelerini kapat. Hava bozdu, İstanbul Havalimanı'nı kapat.

"Almanya bizi kıskanıyor"

Bilim insanları ve uzmanlar, İstanbul'daki üçüncü havalimanının konumu hakkında, çok uyarılarda bulunmuştu. Bu havalimanının sert rüzgârlara, aşırı hava olaylarına çok açık bir yerde olduğunu ve uzunca süre kapalı kalabileceğini söylemişlerdi. Peki ne cevap verdiler buna: "Almanya bizi kıskanıyor" onun için bunları söyletiyor. Şimdi kimin neyi kıskandığını görüyoruz, yaşayarak tecrübe ediyoruz. Dün, 3. Havalimanında, THY'nin kargo deposunun çatısı çöktü. Uçaklar uçmadı. Çok sayıda sefer iptal edildi. Sonunda alan uzunca bir süre kapandı. Bugün bile tam açılmış vaziyette değil, tek pist çalışıyor.

Nebati bakan ilginç biri

Ülkede birçok krizi iç içe yaşıyoruz. Bunların arkasında işi ehline vermeyen, Cumhuriyetin köklü kurumlarını bitiren, ucube tek kişi rejimi var. Ne güzel söylüyor Atalarımız: "Başını acemi berbere teslim eden, cebinden pamuğu eksik etmesin." Sarayın, Hazine ve Maliye Bakanlığı koltuğuna atadığı, Nebati Bakan ilginç biri. Sarayın her dediğini yerine getirmesine getiriyor, harfiyen yerine getiriyor. Ama şimdilerde çok tartışılan o şarkıda söylendiği gibi, "Binmişiz bir alamete, gidiyoruz kıyamete..." Nebati Bakan, bu gidişi ballandıra ballandıra anlatıyor.

Para matbaasını da sarayın mahzenine taşıyın

Hafta sonu bir grup akademisyen, analist ve ekonomist ile toplantı yapmış. Toplantıda, "Merkez bankası faizini işlevsizleştirdik" "TCMB bağımsızlığı diyeceksiniz, yok öyle bir şey" diyerek, bununla da övünmüş. Söyledikleri doğru mu? El hak doğru. Tabela faizi yüzde 14. Ama ticari kredi faizleri yüzde 30'lara kadar çıktı. Vatandaşın aldığı ihtiyaç kredisi faizleri yüzde 32'lerde, taşıt kredileri yüzde 30 sınırında... E ne oldu? Faizi indireceğim derken, vatandaşın muhatap olduğu tüm faizler sıçratıldı. Madem para politikasına ve faizlere, artık doğrudan Saray karar veriyor. O zaman şu TCMB'yi bir aradan çıkarın. Önce politika faizini bir sifıra indirin. Para matbaalarını da, matbaa makinalarını da sarayın mahzenine koyun. Her ay Para Politikası Kurulu toplayıp, millet huzurunda, gölge oyunu sergilemekten de vazgeçin. Aradaki perdeyi kaldırın. Olsun bitsin...

Enflasyon %30'da kalmaz, işin sonu hiperenflasyona gider

Nebati Bakan yine aynı toplantıda, "Bu yıl enflasyon yüzde 30'un altına düşmeyecek", dedikten hemen sonra, "Kimse faiz artırımını beklemesin" demiş. Merkez Bankası'nın döviz kasasını tamtakır ettiler. Merkez Bankası'nın elindeki faiz silahını tutan kolunu da arkadan bağladılar işlevsizleştirdiler. Bunu yapan hükümet bilsin ki, Nebati Bakan bilsin ki enflasyon yüzde 30'da kalmaz. Bu millet AK Parti hükümetinde üç haneli enflasyonu çok yakında tadar. Bir de bununla da yetinmiyorlar parasal genişleme musluğunu daha da açma niyetlerini ortaya koyuyorlar. Uzun vadeli repo, yandaşa teslim güdümlü KGF kredileri gibi adımları atma niyetleri olduğunu dile getiriyorlar. Buradan söylüyorum, bunları yaparlarsa üç haneli enflasyon, yerini hiperenflasyona bırakır. İşte o zaman kıyameti görürüz.

Aya ineceğiz derken dibe vurdular

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Bu yönetim aya gideceğiz, hem de ayın yüzüne sert ineceğiz derken, bu dünyanın yüzünde dibe vurmuştur, çakılmıştır. Bu kifayetsizler elinde Türkiye, yaklaşan küresel faiz dalgası karşısında, Arjantin'in ardından, dünyanın en kırılğan ekonomisi ilan edilmiştir.

Çözümlerimiz hazır

Şimdi artık zaman, milletimizin sandıkta dimdik durma zamanıdır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak ülkemizi nasıl düze çıkaracağımızı çok iyi biliyoruz. Türkiye'deki her sorun için reçetelerimiz, çözümlerimiz hazır. Bu ülkeye hakkı, hukuku, adaleti biz getireceğiz. Ülkemizi üretimde dünya liginde ilk ona biz taşıyacağız. Refahı kimseyi dışlamadan, milletimize biz hakça dağıtacağız. Ülkemizin derelerini havasını suyunu tüketmeden, milletimizi borca batırmadan, enflasyona ezdirmeden bu ülkeyi kesintisiz biz büyüteceğiz. Ülkeyi 3 Yeni K ile düze çıkaracağız. Yeni kurallar, Yeni Kurumlar, Yeni Kadrolar. Cumhuriyet Halk Partisinin ve Millet İttifakının iktidarında, her iş, işin ehline verilecek. Ne emanete, ne emanetin sahibine, ne de emanet edilene zulüm edilecek... Bu ülkede şarkılarımızı özgürce söyleyeceğimiz, kimsenin kimseye karışmayacağı, ülkeyi yönetenlerin milletin dilini koparmaya kalkmayacağı, özgürce güleceğimiz, "Acısıyla tatlısıyla ne şahane bir şey yaşamak" diyeceğimiz, günleri hep beraber inşa edeceğiz.